SCÆVOLÆ
ET
ABELII
SAMMARTHANORVM PATRIS ET FILII

OPERA LATINA ET GALLICA, tum ea, quæ solutâ oratione, tum ea, quæ versu scripta sunt.

Quibus accessit SCÆVOLÆ ipsius Tumulus.

EDITIO VLTIMA.

LVTETIÆ PARISIORVM.
Apud IACOBVM VILLERY, in viâ Clopiniâ, ad insigne scuti Franciæ.

M. DC. XXXIII.

ARMANDO
IOANNI
EMINENTISSIMO
S. R. E. CARDINALI,
DVCI RICHELIO,
& Franciæ Pari.

NOBILISSIMVM *Heroëm & generosissimum Equitem, Regique fidissimum administrum patrem tuum, teque, Ecclesiæ Princeps augustissime, perpetuâ veneratione coluit Scæuola Sammarthanus parens meus. Ego verò in te quoque religiosè colendo quasi quandam à patre consuetudinem mihi traditam insecutus, opera illius, meáque tibi consecrare constitui: tum vt pro tuis ingentibus in me meritis hoc qualecunque obseruantiæ erga te meæ testimonium futuris sæculis exhibeam, tum quòd parens meus ingeniorum mirus æstimator de te multa magna & præclara mihi quondam certâ cœlestis animi præsensione narrauerit. Nec vanum fuit illius augurium. Siquidem illustri natalium splen-*

dore, quo Regiam familiam attingis, pietate, doctrinâ, iudicio, rerum agendarum peritiâ & animi magnitudine supra cæteros mortales te excellere & eminere conspicimus. Et ab eo tempore quo ad varia maximi ponderis & momenti negotia obeunda ducente Numine accessisti, Gallicóque Imperio felicem tuum & præpotentem Genium communicauisti, omnia sub auspicio Regis inuictissimi & potentissimi in meliorem statum redegisti & constituisti. Vtque planta nobilis & generosa, sæpius arborem, cui inseritur, in speciem feliciorem transmutat, virtutemq; suam & robur & vires in eam abundantissimè transmittit; sic tu in augustius illud Regis Consilium primus & præcipuus Administer accitus, non illud modò, sed regnum etiam vniuersum tuâ singulari prudentiâ & consilio planè diuino in præstantiorem & amæniorem formam commutasti. Vnde tibi multùm debet Gallia, cui, te authore, cum dignitate Regij nominis splendor pristinus, pax certa & publica, omnium securitas vbique comparata est post memorabilem illam commeatûs & auxilij Reani expeditionem & victoriam in exteros adeptam, Rupellæ, tótque vrbium & arcium admirandam deditionem, celeberrimas illas Allobrogicam, Occitanicam, Italicas & Germanicas expeditiones, in quibus omnibus ferè permissa tibi fuit summa belli rerum potestas, auspicijs & armis LVDOVICI IVSTI *Regis inuictissimi & supra totius Orbis terrarum Principes optimi ac potentissimi tuâ singulari curâ, vigilantiâ, consilióque confectas. Licet autem incomparabili rerum gestarum laude vigeas, multiplici tamen notitiâ atque animi cultu non minus flores & emicas, præclarum excelsi & infracti animi specimen venerando & augusto vultu inter serenitatem, modestiam & seueritatem egregiè temperato vbique præferens.*

Ea ſiquidem eſt dignitas & amplitudo tua, ea ſumma & ſuis numeris omnibus abſoluta virtus, vt nullus vnquam hac tempeſtate aut preteritorum ſeculorum memoria celebrior Heros extiterit. Quò fit, vt Gallia pro ſalute tuâ vota nuncupet & ſuſcipiat, ſtudiáque tua officioſæ humanitatis plena deoſculetur. Tibi quoque omnes politioris literaturæ viri omnia debent, qui hoc ſeculo Muſas vnico ac ſingulari præſidio foues, eáſque prius exulantes tuâ liberalitate & beneficentiâ in Galliam reuocas, inſignique munificentiâ complecteris. Hinc nomen tuum imprimis auguſtum ac memorabile toti Galliæ, Muſis, atque vniuerſæ poſteritati nos piè ſanctéque obſeruandum aſsiduo & diligenti cultu veneramur. Viue igitur diu (Vir generoſiſſ.) qui peculiari auito & vetere ſtudio Eccleſiæ, Regi, Galliæque omninò fidus & addictus, ſalutis omnium, Regiæque dignitatis rationem præcipuam ducis, qui omnibus prodeſſe & nemini nocere perpetuò contendis, quod beatioris & excellentioris cuiuſdam ingenij & indolis eſſe iudico: quíque patrem meum Scæuolam honorificâ recordatione non rarò proſequeris, méque eius filium tuis beneficijs deuinctum tibi in æternùm aſſeris. Te longùm ſoſpitet cæleſte Numen, qui viuos tam inſignibus officijs, vt illuſtrius viuant, afficis, mortuos verò de literis & obſequio Regio bene meritos gratâ memoriâ & liberalibus præconijs nobiliori vitæ reſtituis.

SCÆVOLÆ SAMMARTHANI

GALLORVM DOCTRINA ILLVSTRIVM, QVI NOSTRA patrúmque memoriâ floruerunt,

ELOGIA.

Aucta denuo & recognita.

LVTETIÆ PARIS.
Apud IACOBVM VILLERY, in Palatio.

M. D. C. XXX.
CVM PRIVILEGIO REGIS.

AD VIR. AMPLISS.

IACOBVM AVGVSTVM THVANVM CONSISTORII ſacri Conſiliarium & Senatûs Pariſienſis Præſidem.

FAVTOR & antiſtes doctorum, Auguſte, virorum,
Quo ſine iam ſtudijs nec foret vllus honos;
Dum tu longinquo Franciſci à funere Primi,
Qui tenuit validâ Gallica ſceptra manu,
Perſequeris geſta immenſum quæcunque per Orbem,
Seu terra & pelago, ſeu foris atque domi:
Magnum opus & nullis vnquam delebile ſeclis,
Quale nec Auſoniæ Liuius ante dedit:
Ipſe ego non æquis tua per veſtigia repens
Paßibus, ad laudem quà datur ire viâ,
Quod potui, doctorum hominum fœlicibus vmbris
Elogia hæc gratus qualiacunque tuli.
Pierias certè poteram meliora per arteis
Moliri, ſtudijs & magis apta meis.
Nam mihi ſi teſtes fas appellare Camœnas,
Nec vetat ingenitus dicere vera pudor;
Auſus ego Italiæ facunda laceſſere cantu
Ingenia, & Latio ſcribere digna ſale.
Sed fuit hoc olim potioris flore ſub æui,
Dum nouus in vegeto pectore ſanguis erat.
Nunc ſenij graue pondus obeſt, nunc debilis ætas,
Nec pote iunctorum vincula ferre pedum.
Hinc mihi ſola placent numerorum lege ſoluta,
Quæque magis facili tramite verba fluunt.

Sic nempe & viridi fidens qui sæpe iuuentâ
Vicit in Eleo puluere fortis equus,
Languidior postquam membris illapsa senecta est,
Nec calor, in cursu qui fuit antè, viget,
Mollia iam tentat vacuo vestigia campo,
Et refugit metis carceribúsque premi.
Quis scit an & doctas teneant hæc aptiùs aures,
Quàm leuia & teneris carmina blanda sonis?
Quidquid erit, flos lecte virûm, te pendet ab vno,
Præsidiique aurâ nititur omne tui.
Tu bonus exiguum veteris cape munus amici,
Quem tibi Musarum iunxit honestus amor.
At vos, illustres animæ dignissima cœlo
Nomina, quæ memori Gallia mente colit,
Dum struimus vestræ monumenta hæc debita famæ,
Quáque licet iusto fungimur officio,
Sit quanquam hoc temerè nitido lucem addere Soli,
Nostrâque ad laudem non egeatis ope;
Ne tamen Elysià pigeat spectare sub vmbrâ
Hanc curam, & tenuis dona pusilla manûs.
Si non ingenio, si non satis arte placebunt,
Certè animus dantis respiciendus erit.
Forsan & è vobis aliquis cum legerit; Iste
(Dicet) erit nostri pars aliquando chori;
Quámque aliis operam præstat pius, ipsa merenti
Posteritas gratâ reddet amica vice.

Augustoriti Pictonum
Kal. Augusti 1598.

ALEXANDER FALCORIZIUS[a] SCÆVOLÆ SAMMARTHANO. S.

[a] *Postea Senatus Rotomagensis, Princeps.*

ELOGIA tua bis terque perlegi antequam ad te scriberem, doctissime SAMMARTHANE; peream si quid vnquam maiore cum voluptate. Genus enim dicendi secutus es purum, suaue, floridum; quod semper delectet, nunquam satiet; & in rebus diligentiam singularem & acre iudicium adhibuisti. Equidem quoties librum in manus sumpsi, subiit semper animum effigies vultûs atque ingenij tui; in quibus grauitas cum comitate certat; vt cum placere omnibus te velle manifestum sit, veritas nihilominus atque etiam seueritas in ore tuo eluceat. Idem in scriptis tuis accidit, cum quos ad posteritatis memoriam conseruandos suscepisti, eorũ laudes ita pleno ore celebres, vt non longiùs tamen à malignitate quàm ab assentatione abesse videare. Itaque sic censeo, te dum vitam, mores, atque instituta maximorũ virorũ singillatim delineasti, tui ipsius animum atq; ingenium toto illo libro descripsisse, in quo dum viuet (viuet autem æternùm) candor tuus & singulare iudicium ad omnem memoriam literarum monumentis consignata manebunt. Quod autem Elogia Poëticis scriptis vltimâ hac editione adiunxeris, à nostris gratiam maximam inijsti. Nam cùm ex antiquis aut nostræ ætatis hominibus vix quisquam reperiatur, qui laudem pariter solutæ orationis & strictæ assecutus sit, tu vnus inuentus es apud nos, qui florenti ætate lauream Poëticæ omnibus æqualibus tuis dubiam reliqueris; & iam senex Eloquentiæ Latinæ palmam (fremant Itali li-

cet)eripueris. De parente meo quæ ſcripſiſti, à veritate & iudicio tuo (qui eum à teneris noras) profecta; quæ de me, paternæ amicitiæ tributa credentur. At vix fidem facient, librum tuum hoc ſeculo natum, in quo & liuor iudicia corrumpit, & amicitiæ ſolum nomen manet, res perijt: tantùm abeſt vt à patribus in liberos tranſeat. Apud te iura amicitiæ firma & illibata etiam poſt mortem amici manſiſſe, poſteritas mirabitur & laudabit. Vale vir maxime. Lutetiæ Idib. April. anno M. DC. VII.

DE SCÆVOLA SAMMARTHANO.

LVMINE *qui reuocat caſſos in luminis auras,*
Hunc patriæ lumen quis neget eſſe ſuæ?

CAR. CANTOCLARI *Libellorum ſupplicum Magiſtri.*

AD EVNDEM.

SAMMARTHANE, *tuo pro munere digna rependo;*
Quæ præſtas doctis omnibus, vnus habe.

CAR. HVALDVS MOMMAGNIVS *Libellorum ſuppl. Magiſter.*

V. CL.

SCÆVOLÆ SAMMARTHANI

ELOGIVM.

TIBI verò, SAMMARTHANE, hominum decus, quiſnam ſe audeat comparare? Quis tecum morum comitate, ingenij præſtantiâ, doctrinæ gloriâ, aut ſplendore nominis contendere? Naſcenti ſinum ſuum explicat Iuliodunum vrbs Pictonum antiqua, fœcunda viris, amœna ſitu, diues agri vbere. At Cœlum Oculis honores, Fronti venuſtatem properãter aſpergit: Os ac Linguam merâ imbuit ſuauitate, Pectus intimum multâ cumulat integritate. Mox adultum Lutetia ſuum in complexum euocat, tum maximè reſonantem doctiſſimis Turnebi, Rami ac Mureti vocibus; quos tamen omnes, SAMMARTHANE, longo interuallo te anteiſſe præclara tua Monumenta nimiopere teſtantur: Puerilis educatio, ſeu Pædotrophia, quam Virgilius ipſe nunquam ſine pudore aſpexerit; Odarum libri, Horatianis ac Pindaricis leporibus adeo mirificè conditi, vt Pindaro & Horatio inde mota inter Manes inuidia credi poſſit. Ad hanc rerum felicitatem SAMMARTHANO accedebant ſtimuli domeſticarum virtutum, Pater Auuſque ſplendore ſingulari: Ille Regius cauſarum Cognitor, hic Franciſcj I. Conſiliarius & Medicus. Maternâ verò à ſtirpe longa & nobiliſſ. virorum ſeries: Interque cæteros Renatus ille Faber in ſupremo Galliarum Senatu Inquiſitionum Præſes nexu fraterno matri proximus. Inerat porrò diuinæ Menti ſtudium vehemens: tum dignitatis tuendæ, tum famæ comparandæ per bonas artes, quibus artibus diu principem exercuit Quæſtorij ordinis authoritatem, primùm in ærario Pictonum, deinde interpoſitis temporibus, Aquitanico, Santonico, & Britannico: Atque ita quidem, vt nemo caſtior ver-

ſatus videretur per Æraria Regni totius Gallici. Regnante Henrico III. in Comitiis Blœſenſibus primùm, deinde & Rotomagenſibus imperante HENRICO MAGNO, palam non ſine ſtuporis admiratione auditus, ſummò in pretio vtrique Regi habitus, adeòque vniuerſis totius Galliæ Primatibus gratus receſſit. Iniuria bellorum nutantes Quæſtorios magiſtratus dicendi gratiâ & prudentiâ incredibili reſtituit, firmauitque. Pictauienſi Præfecturâ ornatus iterum, & ob ſeruatum Iuliodunum ab æſtu ſæuientis exercitûs, PATER PATRIÆ ſine inuidiâ dictus eſt. Carolus Princeps Walliæ ſereniſſimus Britannici regni ſucceſſor, iter faciens in Hiſpaniam, tanti viri famâ impulſus, ipſum inſalutatum præterire venerandum Senem nefas duxit. Sic Ille, dum cæteros officioſè illuſtrat immortalibus Elogiorum monumentis, ipſe immortalitate, omnique laude digniſſ. præ ſe ferens aliquid homine maius, & iam maturus æui tranſit ad Superos IIII. Cal. April. M.DC. XXIII. anno autem ætatis ſeptimo ſupra octogeſimum; vt qui natus erat anno milleſimo quingenteſimo trigeſimo ſexto, & Februario menſe. Septem reliquit liberos tantarum virtutum, tantique nominis digniſſ. Hæredes; & in his primogenitum Abelium Sammarthanum in ſacro Regis conſiſtorio Conſiliarium, & omnis doctrinæ gloriâ longè inter maxima ſeculi huiuſce ornamenta præfulgentem.

Hæc ſincerâ fide referebat lugens RODOLPHVS MAGISTER Regis Chriſtianiſſ. Conſiliarius & Fratris Vnici regiæ Majeſtatis primarius Medicus.

SCÆVOLÆ

SCÆVOLÆ SAMARTHANI ELOGIORVM LIBER PRIMVS.

IACOBVS FABER Stapulensis.

TORPEBANT ingenia Gallorum diuturnis ignorantiæ tenebris inuoluta, Lutetiæque ſcholas omnes fœdiſſima iampridem Barbaries occupabat, cùm è Belgico litore tanquam Sol nouus emerſit Iacobus ille Faber, qui diſſipata caligine Gallicam iuuentutem ex altiſſimo veterno tandem excitaret, liberaleſque diſciplinas turpiſſimè iacentes effuſo purioris doctrinæ lumine primus illuſtraret & erigeret. Erat is ad Stapulas maritimum Picardiæ pagum ex ignobili familia natus, cultumque ingenij, quem illa tempora ferebant, inter aniles Sophiſtarum nugas & ineptias apud Pariſios acceperat. Sed hanc fortunæ tenuitatem generoſa planè indole ſuperabat. Cumq; pro ſolerti quo pollebat iudicio aliquid in literis maius omnino & præclarius eſſe ſentiret, quàm quod ante à Barbaris illis & imperitis præſtitum eſſet: partim ſuo impulſu, partim eruditorum hominum qui tum in Italia florebant, exemplo &

æmulatione incensus, totum se in illius boni cognitione & scientia collocauit. Eo euentu, vt & ipse perfectissimè doctus euaderet, & alios aptissima deinde methodo facilitatéque doceret: non voce tantum & prælectionibus, verùm & scriptis, quibus ad vniuersam Aristotelis doctrinam, Matheseosq; partes omnes planum & facilem posteris aditum patefecit. Sed qui Socratis in sapientia propaganda studium æmulabatur, Socratis quoque vicem non effugit. Nec enim defuere qui senescentem & libros sacros (vt hominem theologici ordinis insignibus cohonestatum decebat) liberiore censura castigantem deprauatæ Religionis reum identidem postularent. Non dubia demum spe victoriæ, cùm ad Ticinum Francisco Rege capto & in Hispaniam abducto (cuius authoritas & perpetuus in literatos amor non semel eum ante protexerat) opportunam opprimendi hominis occasionem sibi offerri iudicarent: nisi denuò pius princeps intercedente Margareta sorore Nauarræ Regina cæcas istorum arteis & consilia elusisset, datis ad Senatum literis, quibus causæ totius cognitionem ad se transferebat. Ille autem sponte vrbe discedens inuidiæ se subduxit, Neracumque Nauarræ ditionis vrbem Albretiorum olim Regiam in illius Heroïnæ clientelam se recepit: vbi cùm ad longissimam ætatem tranquillissimè vixisset, senio magis quàm ægritudine oppressus interijt. Statura fuit supra modum humili, vultu modesto & moribus planè aureis, animo præsertim ab omni auaritiæ labe prorsus alieno: vt nec vlla rei faciendæ cura duceretur, & auitum patrimonium (quantulum id cumque erat) fratribus, fratrumque filijs vtendum fruendum relinqueret. Mortuum luxerunt eruditi omnes veluti carissimo parente orbati, solennemque funeris pompam Margareta ipsa mœrens præsentia sua honorauit.

GVLIELMVS BVDÆVS.

EXPLICATA Fabri Stapulenſis vita, primus mihi non ætatis modò ſed meriti etiam ordine appellandus occurrit Gul. Budæus Pariſienſis, omnium qui hoc patrumque ſeculo vixere ſine controuerſia doctiſſimus. Quamquam, niſi hoc inſtituti ratio poſtulet, quid opus eum celebrare cuius fama in excelſo & illuſtri loco poſita omnes omnium nationum homines in admirationem ſui quotidie conuertit? Eoque magis quòd in vrbe ab his ſtudiis id temporis abhorrente, inter luxum & opes ortus & educatus, nullo præceptore, nullo riuali, ad ſupremum illud eruditionis faſtigium ſua ipſius induſtria conſtantiáque pene incredibili prouectus eſt. Defuit quidem tanto viro perſpicuus ille venuſtioris eloquentiæ *nitor quem recentiores* vni Ciceroni addicti maiore ſtudio & religione coluerunt. Sed quid ſi exiſtimabat (id quod res erat) eius authoritatis homini grauitatem ſtyli magis quam verborum lenocinia conuenire? Certè voluntatem illi non facultatem defuiſſe argumento eſſe poteſt penitiſſima illa totius Latinitatis cognitio, cuius in Pandectis recenſendis & Romanorum iure illuſtrando luculentum & nobile ſpecimen dedit. In Græcis autem quis non miretur eo vſque progreſſum, vt (quod nullidum extra Græciam nato contigerat) ipſius Iani Laſcaris Græcorum doctiſſimi iudicio veterem Atticorum facundiam adæquaſſe diceretur? His præſidijs ornatus multa nobis reliquit vigiliarum monumenta, quæ cum omnia ſingularem ingenij doctrinæque laudem præ ſe ferrent, nullum tamen ſplendidius fuit aut magnificentius, quàm laborioſa de Aſſe lucubratio: qua res à tot iam ſeculis intactas penituſque abſtruſas & latentes ex intimis obſcuræ antiquitatis penetralibus eruit ac in lucem protulit. Neque defuerunt ex Italia Germaniaque plures æmuli, qui pulcherrimam illam operam ſibi præreptam eſſe contenderent, falſóque vendicarent: admouente calumniæ faces

Eraſmo, qui cùm occultè Budæo principem in literis locum inuideret, hominis exiſtimationem, quam non audebat apertè inuadere, cuniculis oppugnare non deſinebat. Peruicit tamen veritas, nec mendacio paſſa eſt ſe opprimi, aut quem ille fructum ex ſuis laboribus colligere meruerat ad alios indignè transferri. Cæterùm vir tanta animi contentione Muſis operatus, à ciuilibus interim negocijs & Reipubl. cura non abſuit. Nam & à Franciſco primo in aulam ſæpe accerſitus, & Romam de belli ſocietate cum Leone ſummo Pontifice aduerſus Cæſarem & Heluetios contrahenda vnà cum aliquot regni proceribus ab eodem principe legatus eſt. Cúmque per aliquot annos Regij ſcribæ partes impleuiſſet, ſupplicibus quoque libellis (qui honos in prætorio maximus) non minori probitatis quàm eruditionis gloria diu multumque præfuit. Cuius muneris obeundi cauſa dum Gul. Poieto militiæ togatæ principi gratiſſimus comes adhæret, nec vllis itinerum difficultatibus ab eius latere diuelli poteſt, accidit vt annum agens ſeptuageſimum tertium, canicula æſtuante, in ſæuiſſimam febrem incurreret: qua demum ingraueſcente ſub finem Augusti menſis anno huius ſeculi quadrageſimo vir eximius animam cœlo dignam exhalauit: relicta numeroſa ſobole, factóq; teſtamento, ex cuius præſcripto Lutetiæ in D. Nicolai campeſtris nullo funeris apparatu ſepultus eſt, ac paulò mox à Iacobo Samarthano patruo meo doctiſſimo ſanè viro funebri oratione in vulgus edita commendatus.

CHRISTOPHORVS LONGOLIVS.

LONGOLIVS quidem ipſe ſuis in ſcriptis Macliniæ noto Galliæ Belgicæ oppido natalia ſe debere profitetur. Sed politiores Bataui, in quibus eſt Ianus ille Douza vir nobilis & cum primis eruditus, hunc ſibi hominem ſic aſſerunt, vt Schonouij ad Lechum in Batauia natum eſſe contendant. Patrem certè habuit Pariſienſem

Leonenſium Epiſcopum Regis apud Belgas id temporis Legatum: cuius cura & ſtudio puer admodum Lutetiam perductus eſt, vt apud ſuos in antiqua ſplendidáque Longoliorum familia liberaliter educaretur. Adoleſcens laudis cupidus veram illam, quæ ex optimis literis quæritur, gloriæ ſegetem auidiſſimè amplexus eſt. Ac primùm quidem relicto foro, ad quod initiò ſe comparauerat, incredibili Græcæ linguæ ſtudio totus exarſit, riualem in eius amore Budæum ſibi ſtatuens. Verùm vbi Græcas aliquot illius viri Epiſtolás legiſſet cum ipſa veſtutate planè conferendas, abiecta ſpe victoriæ ad Latinam eloquentiam ſe tranſtulit, in qua breui tempore ne ipſis quidem Bembis & Sadoletis inferior factus eſt. Eum tamen, vt in ſententijs exilem & in verbis minimè luculentum aſpernantur Itali homines, qui parem in hoc laudis genere nullum ferre poſſunt. At profectò viuum tanti fecere, vt eloquentiæ nomine neque id poſtulantem Romanæ ciuitati adſcriberent: reúmque maieſtatis ob ſparſum in vulgus libellum, quo nominis Romani dignitatem grauiter violaſſe ferebatur, non abſoluerent modò, verùm etiam è Gallia, quo ſe receperat, propoſitis à Leone decimo ingentibus præmiis cupidiſſimè reuocarent. Ille autem hac procella quodammodo reiectus ac repulſus Alpibus quidem denuò traiectis remeauit in Italiam, ſed omni repetendæ vrbis voluntate depoſita Patauij ſe continuit. Vbi poſt aliquot annos in contu[illegible]io Reginaldi Poli Regiæ ſtirpis Angli, quicum per illud tempus familiariſſimè vixerat, ex rapidæ febris æſtu, eodem quo ipſe Pontifex anno quatuor & triginta annorum iuuenis ereptus eſt. ea tranquilitate animi & conſtantia, qua hominem in literarum & ſapientiæ ſtudiis educatum decuit: cùm in vltimis doloribus atque in ipſo penè mortis articulo literas ad amicos daret propinqui obitûs ſui tanquam alicuius profectionis à ſe inſtitutæ nuntias.

PHILIPPVS COMINIVS.

PHILIPPVS COMINIVS Belga ſplendido genere ortus cùm attigiſſet eam ætatem, quæ labori militiæ ſufferendo par eſſe videretur, in aulam Philippi Burgundiæ Ducis ad Carolum eius filium ſe contulit, eo ferè tempore, quo Galliæ coniurati proceres, Boni publici obtentu, Ludouico XI. Regi graue periculoſúmque bellum intulere. Cui bello & ipſe ſub ſignis Burgundicis armatus interfuit, & Carolo dehinc à Philippi morte rerum potito peregregiam in multis magni momenti negotiis domi foríſque operam præſtitit. Quam hominis induſtriam ſubodoratus Ludouicus (vt erat virorum hac facultate præſtantiũ diligentiſſimus & ſagaciſſimus indagator) non prius cõquieuit, quàm eum quibúſvis conditionibus pellectum ad ſuas partes attraheret, ſibíq; totũ aſſereret. Factus itaque Cominius Galliæ nouus ciuis, ductáq; vxore Monſorella nobili apud Andes loco nata, Ludouicò deinceps & Carolo eius filio perpetúus & fidelis adhæſit comes, eorúmque res bello geſtas, quarum & particeps fuerat, Angeli Cathi Pontificis Viennenſis hortatu & impulſu deſcribere aggreſſus, luculentam quatuor & triginta annorum hiſtoriam, magna quidem ſtyli ſimplicitate, ſed nec minori puritate, & quod in rerum ſcriptore ſummum eſt, ſingulari apud omnes fidei ac veritatis opinione inſignem poſteritati tranſmiſit: adeò quidem fauſtis initiis, vt vix vllum hactenus Gallia tulerit in eo genere nobiliorem. Quo mihi verendum minus eſt, ne quis miretur aut improbet, quòd Belgam de re Francica tam bene meritum his Elogiis interſerere, noſtrorúmque hominum numero adſcribere in animum induxerim. Celſiore fuit ſtaturâ, vegetis membris, magnáque totius oris & vultûs dignitate conſpicuus: nec eloquentia, prudentia, cæteríſque virtutibus ad ſummas res tractandas idoneis vlli hominum ætate ſua conceſſit. Eò maiore omnium admiratione, quòd vix vllo literarum præſidio fretus penè

ſola naturæ bonitate niteretur. Non tamen interea tutum ſe aut immunem vir tantus à ſæuo inſtabilis Fortunæ ioco vindicare potuit, cùm ab occulta maleuolorum conſpiratione apud Regem in leuitatis & perfidiæ crimen adductus duram & iniquam teterrimi carceris calamitatem, aliáque ſuis meritis indigna diutiſſimè pateretur, nec vllus ſui purgandi relinqueretur locus, patronis aduerſariorum potentia deterritis, donec ſuam ipſe cauſſam in Senatu ageret, omnibúſque Patrum ſententijs honorificè tandem abſolueretur. Obijt Argentoni Pictonum oppido, quod vxoriæ dotis nomine poſſidebat, anno Chriſtianæ ſalutis CIↃ. IↃ. IX. ætatis autem ſuæ quarto & ſexageſſimo, Lutetiámque delatus & Auguſtiniana in æde ad Sequanam tumulo marmoreo à ſe condito ſepultus eſt. vnica filia ſuperſtite Ioanna Renato Britannico Pentebriæ Comiti collocata, quo ex matrimonio multæ illuſtres in Gallia familiæ maternam originem hodiéque ad Cominium ipſum referunt.

GERMANVS BRIXIVS.

GERMANVS BRIXIVS Altiſſiodori honeſto loco natus & optimè inſtitutus, inter eos cenſeri meruit, qui primi ex Italia elegantiores Muſas in Galliam traduxerunt. Nam & in Græcis præceptore vſus Marco Muſuro Cretenſe, quem aliquot annos Patauij docentem audiit, multa è Chryſoſtomo Latina puritate conuertit, & à Thoma Moro Britannorum doctiſſimo in deſcribenda vnius nauis Gallicæ cum duabus Anglicis pugna verſibus virulentis atrociter & improbè laceſſitus, ex illo certamine doctorum omnium iudicio facilè victor euaſit. Non illuſtri quidem triumpho, cùm ad Poëtarum gloriam, qui tempeſtate illa paſſim in Italia florebant, neuter adhuc ſatis accederet. At certè rem inchoaſſe, atque alijs perficiendam tradidiſſe, non inglorium eſſe duco. Leguntur & Græci aliquot verſus in amicorum funeribus ab illo decantati, cùm præeunte Iano Laſcare, quem hoſpitio

frequens excipiebat, Græcos poëtas omnes diligentiſſimè perlegiſſet. Erat enim Brixius in omni vitæ cultu ciuilis & ſplendidus, cuius ad liberales epulas docti omnes & elegantes illius ætatis viri non illibenter conuenirent. Sed inclinante iam ætate, poſtquam reprimi vitæ feruor cœptus eſt, in atræbilis incommodum incidit. Qua in ægritudine ſuſpicionum, terrorúmque plenus miſerabile ſenium exegit: eáque tandem infeſtius vrgente, dum ab aula, quæ tum apud Blæſios agebat, Lutetiam reuertitur, in agro Carnutenſi extinctus eſt, eodem ferè tempore, quo Budæum, quicum illi ex ſtudiorum coniunctione non vulgaris amicitiæ vſus intercedebat, ereptum quoque luxit Gallia.

IOANNES RVELLIVS.

SVESSIONVM vrbs Belgicæ quondam florentiſſima Francorúmque principum Regia non minimam his temporibus nobilitatis acceſſionem ſibi fecit, edito in lucem Ioanne Ruellio tanto viro. Qui cum puer à natura feliciſſimè comparatus ad exactam vtriúſque linguæ notitiam admirabili celeritate & (quod magis mireris) nullo docente perueniſſet, Philoſophiã ac Medicinam ex Græcorum fontibus abundè hauſtas Latinæ linguæ munditiis primus apud Gallos exornauit & illuſtrauit. Opus enim egregium in tres diuiſum partes de natura ſtirpium accuratiſſimè conſcripſit, Dioſcoridémque, Actuarium, & Conſtantini de agricultura libros tanta ſermonis elegantia tranſtulit, vt peculiari elogio Aquila interpretum à doctiſſimo Budæo ſubinde nuncuparetur. Sed & ſingulari eius ope ac induſtria factum eſt, vt Hippocrates, Galenus, Euclides, Celſus, Plinius longè quàm anteà caſtigatiores & emendatiores à typographis excuderentur: cùm in manuſcriptis exemplaribus vndique conquirendis nulli ſumptui parceret, vt eorum collatione diuinæ tot inſignium virorum lucubrationes à fœdis imperitorum mendis purgari poſſent ac reſtitui. Flagrabat enim indefeſſo rei literariæ ſtudio: cui quò liberius

berius & commodius inſeruiret, cùm in aulæ comitatum à Franciſco Rege & Lodoica eius matre identidem euocaretur, hanc rei augendæ occaſionem facilè neglexit, elatáque demum vxore cælebs & ſolutus inter D. Virginis flamines, quorum in collegium à Poncherio Antiſtite allectus fuerat, quod reliquum vitæ fuit in ſuis delicijs & amoribus, hoc eſt in bonis literis auidiſſimè conſumpſit. Nec generis propagandi ſpes eum interea deſeruit, ſuſcepta ex matrimonio filia, quæ & felici partu natum edidit auitæ gloriæ futurum hæredem Albertum Fabrum hodiéque ſuperſtitem, & inter Medicos Pariſienſes ab eruditionis induſtriæque laude percelebrem. Sed Ruellius cùm eſſet eo quadrati corporis & viuidi coloris habitu, qui longioris vitæ ſpem oſtendere videderetur, ſcalarem tamen ætatis annum LXIII. excedere non potuit. Sublatus eſt apoplexia ſub exitum Septembris anno CIↃ. IↃ. XXXVII. & in eiuſdem ſanctiſſimæ Virginis æde à mœrentibus collegis humo conditus.

BELLAII TRES.

IAM inde à Capeti Regis temporibus, qui ante ſexcentos annos rerum in Gallia potitus eſt, Bellaiorum gens & genere illuſtris & rerum geſtarum magnitudine nobilis enituit; perpetuáque ſerie ad hanc ætatem deducta tres illos tandem protulit fratres omni virtute cumulatiſſimos, qui pari animorum contentione rem maximè omnium laudabilem perfecere, quam ne velle quidem vlli Gallorum antea in mentem venerat, vt armorum gloriam cum literarum dignitate copularent. Et quidem Gulielmus natu maximus ſummum in vtróque virum ſe geſſit. Nam & aduerſus infeſtiſſima Caroli Cæſaris arma Taurinenſis prouinciæ præfecturam à Rege Franciſco primo ſibi traditam grauiſſimè ſuſtinuit, multis prælijs fortiſſimè confectis, multis oppidis feliciſſimè receptis: & præter varias legationes, in quibus in-

comparabilis eius facundia emicuit, historiam de rebus Gallicis ab ipsa imperij origine ad sua vsque tempora tum Latinè tum Gallicè grauissimo stilo persecutus est. Cuius diuini operis exigua fragmenta Martinus frater iunior excellenti vir animo & solertia, Normaniæ regendæ præfectus, commentarijs illis interseruit, quibus & ipse, dum aut à rebus bellicis aut à legationum laboribus vacaret, Francisci res gestas non minus ornatè quàm syncerè ac prudenter populari sermone perscripsit. At Ioanni, cuius elegans eruditio cùm sæpe alias, maximè in frequentissimis Tridenti conuentibus, vel superata Patrum expectatione admirabilem sibi apud omnes peperit existimationem, animi etiam vis atque magnitudo non defuit. Vt qui asperrimis temporibus aduentante Cæsaris exercitu Parisiorum vrbem, cuius Ponficatum gerebat, intrepidè tuendam susceperit, eiusque muros ingenti vallo, firmísque propugnaculis incredibili diligentia munierit: quorum & hodie nonnulla videntur vestigia. Sublato dehinc è viuis Francisco, cui & pace & bello ab intimis consiliis fuerat, cum inuidorum artibus dispari apud successorem loco esset, Romam se recepit, vbi Cardinalium decanatu insignis, affecta iam ætate sub Francisci secundi aduentum vita functus est. Editis carminum tribus libris, in quibus non ingenij solum & doctrinæ, sed generosi etiam animi signa non obscura elucent.

BAIFII PATER ET FILIVS.

LAZARVS BAÏFIVS ex antiqua stirpe apud Andes patre magni nominis Equite genitus maiorum gloriam bellica virtute partam pacis togæque artibus feliciter adæquauit. Nam eius bono fato contigit, vt in tempora Francisci Regis incideret, principis Musarum amantissimi: qui vt erat ingeniorum æquus æstimator, hanc generosi hominis indolem in vmbra & otio delitescere non sustinuit. Immo & eum ad summas dignitates euexit, & in crebris ad

Christianos principes legationibus eius fideli opera lubencissimè vsus est. Quo in honorum cursu florentem & ab editis de re vestiaria naualique commentariis apud literatos illustrem intempestiua mors oppressit. Relicto imberbi filio Iano Antonio in legatione Veneta ex liberali quadam puella nato: qui paternis vestigiis insistens bonas quoque artes ac præcipuè poëticen gnauissimè sectatus est. Ita quidem, vt cum versus Latinos elegantissimè pangeret, & in Græcis antiquitatem ipsam lacessere videretur, semper tamen hæserit in Gallicis, quos ad Ronsardi æmulationem (eius enim sub Aurato fuerat condiscipulus) aliquanto minori studio concinebat. Hoc autem imputari debet ingenti, quo ardebat, ornandæ patriæ desiderio. Cuius etiam vernaculum sermonem tanti fecit, vt non contentus illis similiter desinentibus sonis, quos hactenus nostri homines coluerunt, experiri præterea voluerit, num ad veterum Græcorum & Latinorum numeros carmina Gallicè fingi possent. Rem profectò pulcerrimam & omnium applausu dignissimam, si ex se, non ex inueterata hominum opinione penderetur. Cæterum fuit Ianus ob gratissimam conuictûs & morum facilitatem summè iucundus & amabilis, sed in hoc patre inferior, quòd fortuna vsus est parum felici, neque ferè quicquam in bonis habuit, præter domum & situ & cultu peramœnam, quam incoluit in Lutetiæ suburbiis ab omnibus politis hominibus assiduè frequentatam: præsertim à Musicis, cum eos ad nouum istud numerorum genus emodulandum, & fidibus aptandum cupidissimè inuitaret, instituta in hunc vsum apud se Academia, cuius ad inusitatos concentus summi etiam principes animi gratia sæpenumero confluebant: donec Regius miles impetu in rebellem ciuitatem facto in ipsa suburbia irrupit, omniáque diripuit, cùm ipse paucis ante diebus è vita sexagenarius excessisset.

PETRVS DANESIVS.

NEMO ex his, quis aureo Francisci primi seculo bonis artibus in lucem reuocandis operam dedêre, maiores vtriúsque linguæ facultates cumulauit, quàm Petrus Danesius claro inter suos loco Lutetiæ natus, & à summis præceptoribus Iano Lascare Gulielmóque Budæo non vulgariter instructus. Neque enim in illa doctorum penuria illustres adeò viri iuuenibus egregiis & magna de se pollicentibus pium docendi officium interim præstare grauabantur. Huic autem vt eruditio maxima, sic vita longissima fuit. Iam tum enim vigebat, cùm publici linguarum & scientiarum interpretes Lutetiæ primùm à Rege creati sunt: Quorum in numero & ipse aliquantisper fuit, peruenítque ad Henrici tertij tempora, nec ita multò post eius è Polonia reditum ereptus est. Cúmque totum illud tempus in optimis literis intentissimè collocarit, neque præter aliquot legationes tum liberas tum Regum iussu de Reipubl. Christianæ rebus in Italia susceptas vlla vnquam occupatio institutum studiorum cursum retardarit, mirum est profectò nulla iam superesse tanti ingenij, támque diuturni laboris monumenta. Quanquam & multa è Græco transtulisse, & præter epistolas, orationésque planè Latinas, eruditissima in Aristotelem scholia conscripsisse dicitur: sed, vt verisimile est, ex eorum editione decus & existimationem quærere non admodum laborauit vir doctrinæ fama satis nobilis, atque ab ipsa Italia meliorum ingeniorum altrice ob spectatam in celeberrimo Tridenti Concilio facundiam ingenti cum admiratione prædicatus. Certè eius commendatio tanta fuit, vt ab Henrico secundo potissimùm eligeretur, qui Francisci filij Galliarum Delphini pueritiam regeret, literarúmque præceptis informaret. Quo nomine honorificè in Regiam accitus & Vaurensi Episcopatu insuper honestatus est, eíque dignitati ad supremam senectutem magno cum totius sacrati ordinis or-

namento præfuit. Lutetiæ fato functum & in æde ſuburbana D. Germani, qui Pratenſis appellatur, tumulatum Gilbertus Genebrardus Hebraicæ linguæ profeſſor more maiorum in concione laudauit.

TVSANVS ET VATABLVS.

DEBENT hoc Iacobo Tuſano Græcæ literæ, quòd cùm à Franciſci Regis temporibus magna ſemper celebritate in Gallia floruerint, qui eas coluere plerique omnes ex frequentiſſima illius ſchola prodiere. Idémque contulit & ſacræ linguæ Franciſcus Vatablus: cùm hic ex Gamachio agri Picardi oppido, ille ex Campania Belgica Picardiæ proxima ortus eſſet. Neque porrò ad cætera diſſimilis eorum conditio fuit. Nam & eodem ferè tempore profeſſores à Rege ambo nominati ſunt, & cùm omne vitæ tempus in erudienda iuuentute collocaſſent, vno eodémque die optimi & doctiſſimi ætate ſua viri paucis ante Franciſcum menſibus de vita deceſſerunt. Quorum alter collecto ex doctrinæ ſuæ opibus locupletiſſimo Græcæ linguæ theſauro, alter ſacris Bibliis ex Hebraica fide longè caſtius quàm antea Latinè conuerſis, nomen æternitati conſecrauit ſuum.

PETRVS GILLIVS.

FVIT hic ortu Heluius, vtriúſque linguæ pariter & philoſophiæ cognitione præſtans, quem ille cuius hic toties incidit mentio literarum parens Franciſcus primus, cùm Bibliothecam inſtruere cogitaret, in Græciam & Aſiam legauit, vt Græcorum auctorum, qui nondum typis excuſi eſſent, codices manuſcriptos vndique conquireret, in Galliámque aſportaret. Quæ tamen peregrinatio parum illi proſperè ceſſit: à Barbaris

enim interceptus & in Africo litore duriſſimam carceris moleſtiam perpeſſus, vix tandem Armeniaci Cardinalis munificentiſſimi cura & liberalitate redemptus euaſit. Cuius benignitatis non immemor Mæcenatem de ſe benemeritum Romæ tunc agentem adiit, eiúſque demum iuſſu quicquid apud exteras nationes memoratu dignum obſeruauerat, eo ſtylo perſcribere aggreſſus eſt, qui non obſcuram eruditionis & facundiæ laudem ſibi polliceretur. Sed eius generis vnicum habemus de Boſphoro Thracio commentarium, præter Græcos aliquot ſcriptores Latinitate donatos. Cætera P. Belo vnus è domeſticis mortuo domino ſurripuiſſe, ac pro ſuis edidiſſe conſtantiſſimo rumore dictus eſt. Cùm docti omnes viri ab homine vix mediocriter literato præſtari talia nequaquam poſſe facillima coniectura iudicarent. Perſtitit in amore Cardinalis, & quem viuum benignè fouerat, mortuum Romæque in D. Marcelli ſepultum decorauit honore tumuli.

SALMONIVS MACRINVS.

IN tanto eruditorum hominum prouentu, qui hoc ineunte ſeculo apud Gallos in omni genere literarum excelluerunt, mirum illud fuit, quòd nemo tum ſit repertus, qui poëticen ſeriò attingeret, ſi Salmonium vnum excipias. Hic enim tam auſpicatò rem aggreſſus eſt, vt ſecundùm Horatium princeps in lyricis meritò cenſeatur. Præſertim ſi ea ſpectes, quæ cecinit in primo facilioris ætatis curſu: nam cætera, quæ prouectior ſubinde publicauit, neque adeò caſtigata ſunt, & in tantam multitudinem excreuere, vt iuuenilium ſplendori mole ſua non parum officiant. Natus eſt Iulioduni, quod oppidum nobis quoque natale in Pictonum Turonúmque & Andium finibus aëre ſalubri fœcundoque ſolo poſitum à Iulio Cæſare conditore ſuo ſic appellatum maiores nobis tradiderunt. Cumque ad futuram frugem præclariſſima eius indoles à puero iam efflorefceret, ne ſpes

illa præcideretur, à parentibus (quorum alioqui tenues erant fortunæ) in Parisiensem Academiam eo tempore missus est, cùm Iacobus Faber meliores omnes disciplinas magna nominis celebritate profiteretur. A cuius educatione factus doctior Claudio Tendæ Comiti & Honorato eius fratri Renati Sabaudi filiis erudiendis continuò præfectus est: vnde primus illi patuit ad principis aulam aditus. Adhæsit inde Bellaiis fratribus liberalissimis Musarum patronis: quos & reliquos item aulæ proceres ipsúmque Regem dum lyricorum suorum blanditiis demulcet ac demeretur, diu multúmque celebris & gratiosus in aulæ comitatu floruit. Donec vitæ cœlibis pariter & aulicæ pertæsus vxorem duxit ciuem suam splendido loco puellam: cuius pios & concessos amores insigni pudoris exemplo decantauit, mortuámque suis & amicorum versibus æternæ posteritatis memoriæ commendauit. Susceptis ex ea vtriúsque sexus liberis, quorum natu maximus Charilaus, patre non inferior, illustrissimæ principi Catharinæ Borboniæ Regis sorori præceptor datus Lutetiæ *in ipso ætatis flore* vnà cum Admiralio cæsus est: cum Salmonius pater anno CIↃ. IↃ. LVII. domi suæ senio planè confectus occidisset.

FRANCISCVS RABELÆSVS.

FRANCISCVS RABELÆSVS è Chinone (Turonum id est oppidum propè Ligeris & Vigennæ confluentem) inter D. Francisci cucullatos in Pictonibus primùm educatus est. Sed impulsu quorundam procerum, qui vrbana eius dicacitate plurimum oblectabantur, monasterij claustra iuuenis transiliit, demúmque in ridendis hominum actionibus totus fuit. Cùm enim pro ea qua pollebat linguarum & medecinæ scientia multa grauiter & eruditè posset scribere, quod & Hippocratis aphorismi ab illo casta fide traducti, & aliquot epistolæ nitido stylo conscriptæ satis indicant, Lucianum tamen æmulari maluit ad cuius exem-

plum ea ſermone patrio finxit, quæ meræ quidem nugæ ſunt, ſed eiuſmodi tamen ſunt vt lectorem quamlibet eruditum capiant, & incredibili quadam voluptate perfundant. Neque ſolùm erat in ſcribendo ſalis & facetiarum plenus, verùm & eandem iocandi libertatem apud quemlibet & in omni ſermone retinebat; adeò vt Romam cum Io. Bellaio Cardinale profectus, & in Pauli III. conſpectum venire iuſſus, ne ipſi quidem Pontifici maximo pepercerit. Atque hanc intemperantiæ ſuæ cauſam ingenioſè prætexebat, quòd cum ſanitati conſeruandæ nihil magis officiat quàm mœror & ægrimonia, prudentis Medici partes ſint non minus in mentibus hominum exhilarandis, quàm in corporibus curandis laborare. Mortuus eſt apud Medonium vicum agri Pariſienſis ad quartum ab vrbe lapidem, vbi tenue ſacerdotium Cardinalis beneficio poſſidebat.

CLEMENS MAROTVS.

NEc te tacebo, Clemens Marote, quem Cadurcum genuit, & Franciſci Regis aula tantiſper in delitiis habuit, donec non admodum graui de cauſa in exilium expulſus es. Quanquam equidem vereor vt abſurdum videatur inter literatos illum collocare, cui defuerunt literæ. Quæ ſi adfuiſſent, vix vllus erat futurus poëta melior. Fuiſti enim à natura feliciſſimus. Hoc certè Galliæ præſtitiſti, quòd cum illius temporis ſcriptores ſermone vterentur tam impuro, vt nec intelligi poſſent, primus in meliorem aptè & dilucidè loquendi viam ingreſſus es. Fortaſſe in hoc etiam nimis poëta, quod Fortunæ huic hominum generi peculiari quadam inuidia ſemper infeſtæ ſæuitiam tu quoque tuo damno expertus es; cùm extorris & rerum egenus Taurini apud Inſubres procul à tuorum aſpectu deceſſeris, eo ipſo anno, quo ad Cereſolam illius agri oppidum Regius exercitus Anguiano duce inſignem de Cæſarianis victoriam reportauit.

IOAN-

IOANNES DAMPETRVS.

HIc secundus à Macrino cœpit hominibus Italis Latini carminis gloriam non inuidere. Nam in hendecasyllabis, quorum aliquot per manus politiorum circumferuntur, Macrino ipso mollior ad Catullum proximè accedit. Ortus erat è Blæsiis ad Ligerim amœno cælo, cuius benigna temperie singularem ingenij vbertatem sortitus non quidem in sola carminis pangendi facultate consistebat, sed per omnia doctrinarum spatia liberiore cursu ferebatur: ita tamen vt Iuris & legum disciplinæ præcipuè incumberet. Ac huius quidem facultatibus abundè comparatis inter celebriores magni Consilij patronos eminere iam cœperat, cum mutato repentè consilio tanquam ingenuæ libertatis pertæsus Franciscanæ sectæ se addixit, vir cæteróqui elegans & ab omni morum austeritate alienus: piúmque illud studium, quod in fortunis hominum tuendis impendere solebat, non minori facundiæ dignitate ad Christianas mentes in Religionis officio retinendas adhibuit. Cæterum & hoc in eiusmodi fortuna minimè contemnendum illi obtigit, vt à sui ordinis hominibus cœnobio Vestalium Aureliæ proximo præficeretur. Ibi enim animo soluto & vacuo inter candidos virginum greges, blandáque Musarum otia iucundam vitam & sanæ mentis hominibus inuidendam placidissimè transegit. vsus interea doctorum hominum, qui vrbem illam incolebant, familiaritate & alloquiis, ac præsertim Germani Audeberti, viri cum primis docti & pij, qui vt est omnis elegantiæ amantissimus, vnus maximè fecit ne ab eius morte relicta carmina omnino sepulta in tenebris laterent.

NICOLAVS BORBONIVS.

DAM PETRI fuit æqualis Nicolaus Borbonius ex Vandòpera Lingonenſis agri oppido; quem virum Paulus ipſe Iouius homo Italus præclaro eruditi & ſuauis poëtæ elogio ſuis in ſcriptis honeſtauit. Sed eius præcipua fuit laus & commendatio, quod antiquitatis & Græcæ linguæ cognitione vel erudito ſeculo ſic emineret, vt Nauarræ Sereniſſima Regina Margareta hunc vnum præ ceteris elegerit, qui Ioannæ filiæ diuini ſpiritus heroïnæ teneros annos bonis in literis educaret. Perſtitit in ea nobili conditione ad multos annos, donec iam ſenex aulicæ vitæ pertæſus priſtino ſe reddidit otio. Demúmque apud Candas in Turonum & Andium finibus, vbi tenue ſacerdotium poſſidebat, rebus humanis exemptus eſt. Prodiit ex eadem gente Borbonius alter priori cognominis, quem & regia Græcæ linguæ profeſſione celebrem, & mirifica Maronis æmulatione conſpicuum Lutetia Muſarum alumna ſibi vendicauit

MARGARETA VALESIA NAVARRÆORVM REGINA.

FVIT hoc fauſtum & felix omen Galliæ, quod inter fœcunda tot ingenia, quæ ad patriæ linguæ decus illuſtrandum, cæteráſque politiores artes apud nos primùm erigendas & commouendas operam induſtriámque ſuam contulere, princeps femina, potentiſſimi Regis ſoror, Regina & ipſa Margareta locum tenuit. Illa enim tam inſigni natalium & fortunæ ſplendori aliquid etiam addi poſſe iudicauit, ſi æternis literarũ monumentis, quæ plurima & præclariſſima conſcripſit, nominis ſui memoriam poſteritati conſecratam

relinqueret : vel eò præcipuè quòd ab aulicis vanitatibus & ſolita vatum laſciuia multùm abhorrens in ſacris Muſarum tractandis, vt in omni actione, dignam tali Principe verecundiam caſtè religioſéque ſeruauerit, eaque demum tractauerit argumenta, quæ ad pietatem & mores hominum formandos conducere maximè cenſerentur. Quod & ipſo vitæ exemplo ſic præſtabat, ſic admirabili concentu virtutes in ſe omnes temperabat, difficile vt fuerit ſtatuere quid primum ſummúmve debeat in tam excellenti ac diuina prorſus Heroïna prædicari. Hoc certè habebat eximium, quod omnes aut rerum inopes aut aliqua ſortis acerbitate oppreſſos pia veréque Chriſtiana benignitate ſuſtentaret, viróſque literarum & virtutis opinione celebres tum per ſe ipſa, tum ex Franciſci fratris liberalitate curaret exornandos, omnique opum & honorum acceſſione adaugendos. Nupſit pene adhuc impubes Carolo Alenconiorum Duci, Valeſiæ ſtirpis Heroi. Quo ſine liberis vita functo cùm iterum eſſet Henrico Albretio Regi Nauarræ collocata, filiam ei peperit Ioannam Antonio Borbonio Vindocinorum Principi nupturam. vt ſcilicet ex eorum auſpicatiſſimo coniugio naſceretur feliciſſimus ille rebellium domitor HENRICVS quartus, quo tam glorioſo & inclito nepote habent æternúmque habebunt auguſtæ Reginæ beati manes vnde ſupra humanæ laudis faſtigium iure ac meritò ſuperbiant. Vixit annos quinquaginta nouem, fatóque functa eſt Odoſij Tarbellorum anno ſupra ſeſquimilleſimum quadrageſimo nono.

IN EIVSDEM REGINÆ OBITVM, ex Epigrammatis Caroli Sammarthani.

Margaridi vocem morbus præcluſerat: vllum
Nec verbum emiſit tres moribunda dies.
Proxima ſed morti, ter conclamauit IESVS:
Deinde animam ſummo reddidit ipſa Ioui.
Tres Charites flerunt : ter tres fleuere Sorores :
Ingemuit mundi pars, doluitque triplex.
Nempe oſtendebat (quo non perfectior vllus
Eſt numerus) perfectam occubuiſſe, Trias.

GVLIELMVS PELLICERIVS.

FLORENTE bonis literis Italia, Franciscus primus, qui & huius pulcherrimæ laudis æmulatione flagrans ingenia suæ gentis ostentare cupiebat, Oratorem ad Venetos legauit hunc merito Pellicerium, quo doctiorem illa ætas, aut qui non Italorum modò, sed omnium cuiusvis nationis hominum luminibus officere melius posset, habebat profectò neminem. Quíque hac celebri legatione tantò præclarius & maiore cum Galliæ splendore perfunctus est, quòd præter infinitam illam exquisitæ doctrinæ copiam, qua doctissimos Italiæ homines in sui admirationem adducebat, tanta insuper exciperet eos tum humanitate, tum etiam benignitate, vt munifici cuiusdam patroni loco à compluribus haberetur. Nec defuere tam egregiæ virtuti sua præmia. Pellicerius enim perbenigno vsus Principe & in sacro eius consistorio sedere meruit, & Monspeliensi Pontificatu, cuius in diœcesi natus erat, aliísque præterea sacerdotiis liberaliter honestatus est. Non tamen eo rerum prouentu planè felix, bacchante nimirum & incitata more suo in rarum & præstantem virum inuidia, vt à sycophantis obiecta criminatione, quasi seueram cœlibatûs legem non satis pro sacrati ordinis dignitate obseruaret, in summo fortunarum & famæ periculo diu multúmque versaretur, donec cæcos calumniæ dolos opportuna vitæ innocentia superaret. Qua ex contumelia concepto ingenti nec inani totius aulæ fastidio abdidit se in Monspeliensem illum secessum, vbi liber solutusque in dulci & optato Musarum sinu placidè ac lubenter acquieuit. cùm in hunc vsum bibliothecam haberet locupletissimam, innumerísque veterum manuscriptis & aliis omnium generum codicibus vndique conquisitis adornatam. Ac huius quidem otij testes æterni erant futuri cum alij complures vtriúsque linguæ auctores fideliter emendati, multóque passim lumine illustrati, tum ipse ante omnes Plinius, quo in castigando & explicando Naturam

omnem euoluerat, aditúmque ad perfectam eius cognitionem studiosis hominibus incredibili cum sudore & industria muniuerat. Sed quod plerúmque his accidit qui sua dum viuunt ipsi edere negligunt, hæc ferè omnia simul cum auctore suo periêre. Vixit ad exactam ætatem, contabuitque miserabilis demum senex inter frequentes & acerbissimos cruciatus, erosis lento & insanabili vulnere præcordiis, incertum errore an culpa pharmacopolæ certè pessimi, qui catapotia quædam ex malè trita colochyntide sumenda ægrotanti obtulit. Multùm indignantibus Medicis, quòd quæ salubriter & cautè præscripserant, ea tam infelici casu in amici Præsulis perniciem verterentur.

IACOBVS LVDOICVS STREBÆVS.

HIc supra philosophiæ studium Latina maximè facundia pollens primus ferè inter eos, qui Lutetiæ docebant, inusitatam atque ad illa tempora turpissimè neglectam purè ornatéque loquendi rationem non induxit modo, sed edito etiam de electione & oratoria collocatione verborum opere eximio cæteris, quo facilius & commodius eò peruenirent, iter ipse aperuit atque indicauit. Exindéque suscepto Aristotelis transferendi labore, cùm Politica, Oeconomica, Ethica eo Latinitatis & fidei candore conuertisset, qui æmulos omnes, atque adeò Perionium ipsum in eadem opera celeberrimè versantē facilè deterrere posset, vlterius progredi, quódque habebat in animo, totum illum Philosophiæ parentem in Latium importare ac traducere vetitus est, vrgente scilicet rei familiaris angustia, quæ à dulci literarum otio subinde auocabat, alióque nec volentem abducebat. Ortus enim ex humili familia Remensis agri, sed excelso animo & ab omni rei faciendæ cura impensius abhorrente, agnouit serò ad Virtutis decus tuendum necessaria esse Fortunæ subsidia, dum ad pædagogicum munus identidem redire, vel apud nobiliores Lutetiæ typogra-

phos mendis operarum corrigendis inops ac debile ſenium ſubleuare cogeretur, magnóque huius ſeculi probro vir tantus in ea ſortis malignitate vitam finiret.

FRANCISCVS CONNANVS.

FRANCISCVS CONNANVS relictis barbarorum veſtigiis, Alciato duce, nouam & ſalubriorem ingreſſus ornandæ Iuriſprudentiæ viam, ſtatuerat opus efficere ſanè egregium & excellens, quod nec ipſi præſtitere veteres Iuriſconſulti nec Cæſares, vt variam, infinitámque & confuſam æqui boníque ſcientiam apta quadam diſſerendi ratione ordinaret ac digereret, certámque Iuris artem conſtitueret. Nec ei neceſſaria deerant ad negotium iſtud probè conficiendum ingenij fortunæ que præſidia & inſtrumenta, ſed gracilis corpuſculi vires nequaquam pares generoſa gloriæ cupiditate ardentem, ſibíque minus proſpicientem in medio ſtudiorum curſu defecere, Vix enim tertium & quadrageſimum ætatis annum impleuit. Conſcriptis interea Commentariorum de Iure ciuili quatuor libris eruditione ſimul & facundia refertis, qui poſt acerbum eius interitum à familiaribus collecti & in vulgus emiſſi vt maximam auctori ſuo conciliauere laudis & claritatis occaſionem, ſic immortale omnibus eruditis pulcherrimi operis ab eo inſtituti nec perfecti deſiderium reliquere. Obijt libellorum præfectura inſignis, Lutetiæ que genitali vrbe in D. Opportunæ fano tumulatus eſt, paulò ante quàm Henricus II. armata manu in Germaniæ fines irrumpens Germanicos proceres Cæſaris potentia oppreſſos in libertatem vindicaret.

MELLINVS SANGELASIVS.

SANGELASIORVM gens apud Pictones vt antiqua nobilitate, ſic militari laude celebris, ne penitus à Muſarum ſacris aliena fuiſſe videretur, duos earum myſtas edidit minimè contemnendos, Octauium patrem, qui Rege Ludouico duodecimo multa bellè ſatis ac eleganter, vt illis temporibus, ex Homero, Marone & Ouidio Gallica fecit, & Mellinum docto parente filium longè doctiorem longéque facundiorem. Quippe qui plures annos Patauij Bononíæque educatus ſimul cum Italico cœlo eam ſcribendi facultatem hauſit, quæ à vulgi conſuetudine paulò remotior antiquum illum Græci Romaníque ſtyli nitorem ſubolere quodammodo & ſermone patrio referre videretur: eóque magis, quòd & Matheſeos & omnis Philoſophiæ præceptis informatus, earum quoque opibus ſcripta interim honeſtaret ac locupletaret ſua. Sed quantò fuerat Maroto ſuperior, tantò poſtea Ronſardo inferior fuit. Cuius ad exorientis fulgorem perculſus ac deterritus mutauit repentè inſtitutum, relictáque Gallica poëſi, qua tot annos in Regum aula floruerat, Latinam longo tempore intermiſſam eo ſtudio & ardore animi repetiit, vt ab ea ne moriens quidem abſtineret. Extant enim lepidiſſimi verſus ab illo pronunciati dum animam ipſam ageret, quos & ſuis verſibus pari lepore ad eius tumulum decantatis cæteri Galliæ vates exceperunt: ipſéque ante alios Ronſardus veteris iniuriæ immemor, quam à Sangelaſio nec meritus acceperat, dum ille apud proceres & illuſtriores aulæ feminas præiudicata eruditionis opinione potens iuueniles Ronſardi auſus non ſatis amicè notaret, expungeretque. Mellini autem morientis verſus hi ſunt,

BArbite, qui varios leniſti pectoris æſtus.
Dum iuuenem nunc Sors, nunc agitabat Amor,
Perfice ad extremum, rapidæque incendia febris,

Quà potes, infirmo fac leuiora seni.
Certè ergo te faciam superas euectus ad oras
Insignem ad cytharæ sidus habere locum.

Fato functus est imperante Gallis Henrico secundo, circiter annum vitæ sexagesimum septimum, & Lutetiæ in D. Thomæ ad Lupáram sepultus.

IACOBVS SILVIVS.

IACOBVS SILVIVS Ambianus Medicinam densis Arabum tenebris circumfusam & obsitam splendori & nitori suo primus restituit, eiusque studium ad Hippocratis, Galeni, cæterorúmque Græcorum normam atque disciplinam æterna ingenij & industriæ commendatione direxit. Neque dissimili claritate Anatomiam ex ipsius Galeni doctrina professus, quod à nemine adhuc præstitum fuerat, singulis humani corporis partibus etiam minimis sua nomina & appellationes aptè admodum & ingeniosè repertas indidit atque imposuit. Sed in hoc illi sua diligentia quodammodo fuit fraudi, quòd cùm magistro suo Galeno prorsum addictus nusquam ab eius sententia vel minimùm discederet, æmulum in hoc negocio nactus est Vesalium, qui liberiore ingenio exactam rei veritatem secutus aliquãtò splendidius hanc medicinæ partem explicare visus est. Vixit autem Siluius liber & cælebs, ætatísque annum tertium & sexagesimum impleuit: cùm tamen à promissa capillorum canitie venerabilis multò grandioris æui speciem præ se ferret. Neque à tanti Medici præstantia videbatur alienum longiorem sibi vitæ vsuram polliceri. Sed quantum ad eam spem conferebat diuinæ artis industria, tantum immodicæ demebant vigiliæ, dum sibi non temperat assiduo docendi labore perfunctus, non solùm publicè in suggestu Regio, sed etiam priuatim in suis ædibus, collatitia mercede paulo sordidiùs exacta. Quæ res ei non leuem inussit auaritiæ notam. Neque inter funeris exequias defuerunt ex auditorum numero, qui

ro, qui hosce Buchanani iocosos in eum versiculos ipsis templi valuis affigerent,

Siluius hic situs est, gratis qui nil dedit vnquam,
Mortuus & gratis quòd legis ista, dolet.

Frementibus reliquis, & multùm indignantibus præceptoris bene meriti quietos manes ab ingratis discipulis tam impiè turbari. Elatus est anno reparatæ salutis CIↃ. IↃ. LV. & Lutetiæ in cœmeterio Scholasticorum, vt testamento iusserat, sepultus.

ORONTIVS FINÆVS.

CVM renascentes in Gallia Musas pro se quisque proueheret, Orontius Finæus in Briansonio Delphinatum oppido patre Medico genitus, à Francisco Rege lectus est, qui Mathematicas artes Lutetiæ profiteretur, quarum vsu & peritia nemini ætate sua cedebat: cum operosum docendi munus pari scribendi labore indefessè alternaret: atque inter cætera volumina peculiari quodam libro Quadraturam illam Circuli à multis frustra quæsitam se tandem aliquando reperisse gloriaretur. Hoc enim de se facilè credebat homo summæ doctrinæ sibi conscius: cum tamen veram huius admirabilis inuenti gloriam vni Iosepho Scaligero faciliora Numina reseruarent. Sed & omnes totius Orbis tabulas, atque infinita tum illius disciplinæ, tum aliarum artium organa, sua ipse manu quotidie conficiebat. Quorum nouitate impulsi Proceres, Senatores & exterarum gentium Legati ad illius ædes vltrò ventitabant, nec vllus erat qui non peritior inde recederet. Quibus in studiis cùm triginta ferè annos felicissimè transegisset, tandem anno supra sesquimillesimum quinquagesimo quinto, prid. Non. Octobr. hora à meridie quarta, qua in lucem venerat, sexagenario paulò maior de vita decessit.

IOACHIMVS PERIONIVS.

NAtus est PERIONIVS ad Cormeriacum agri Turonensis oppidulum opulento Benedictinorum monasterio nobile, cui à prima statim pueritia pro loci opportunitate dicatus est. Vt mirum videri possit, ex illa educatione à politioribus Musis vt plurimum aliena, hominem adeò disertum emergere potuisse. Multa enim ex Platone & Aristotele transtulit Ciceroniano planè stylo. Quod cùm majori eloquentiæ, quàm fidei laude præstitisset, incurrit in censorem Gruchium, qui versiones illas pluribus in locis à se correctas & emendatas, magna philosophantium approbatione reposuit. Hic est ille Gruchius, quem inita cum Sigonio & libris agitata de Romanorum Comitiis disputatio non parum apud eruditos nobilitauit. Strebæus autem generosior æmulus, non quidem in locis aliquot animaduertendis, sed in ijs ipsis libris aliquantò seueriori castitate, nec minori elegantia conuertendis egregiam nauauit operam; Integra tamen Perionij existimatione ex tot politissimis lucubrationibus collecta, & per Orbem longè latéque disseminata. Quam etiam Franciscus ex fratre nepos aliquantum postea propagauit, edito patrui de Romanorum Græcorumquè magistratibus opusculo postumo: ex quo patuit in illo homine super eximium facundiæ nitorem, non minimam quoque rerum antiquarum fuisse notitiam. Scripsit & veterum Patrum vitas; susceptáque ex Academiæ decreto aduersus P. Ramum Aristotelis & Ciceronis defensione, præclarissimè stylum exercuit. Nec patriæ interim oblitus Gallici sermonis originem & cum Græco affinitatem dialogis aliquot Latinè scriptis non incommodè complexus est. His vigiliis notissimus senex paulò ante Henrici secundi necem in illo suo cœnobio de vita migrauit, atque à monachis conuictoribus in eiusdem sacra cella, cui tot annos assueuerat, supremo sodalitatis officio tumulatus.

PETRVS CASTELLANVS.

EST verò quòd Petri Castellani Lingonensis eloquentissimi viri beatos manes honorifica recordatione prosequamur. Qui cum apud maximum Regem gratia & auctoritate plurimum valeret, hac sortis benignitate, non ad sua ipsius commoda, sed ad communem Reipublicæ vtilitatem vsus est. Hoc enim potissimùm suasore Franciscus primus, qui quotidie illum de literis disserentem libentissimè audiebat, celebre illud Professorum collegium Lutetiæ fouit atque auxit, quod optimarum artium in Gallia seminarium extitisse nemo est qui nesciat. Quid igitur magis æquum est, quàm eius, qui Musas instaurauit, nomen grata Musarum commemoratione vigere sempiternum? vel eò magis, quòd pium istud *mortales iuuandi studium* ne in ipsa quidem morte omisit; cùm Aureliæ (cuius Pontificatum Matisconense abdicato susceperat) inter concionandum, repentino sanguinis ictu percussus, animã de grege suo benemeritam Deo reddiderit.

IOANNES FERNELIVS.

AMbianus ager, vnde Siluius & eius præceptor Tagautius prodiêre, tertium quoque Medicinæ lumen, & quidem cæteris limpidius nobis extulit Ioannem Fernelium virum singularem ac planè diuinum. Cuius admirabili genio id contigit, quod à multis seculis nulli quamlibet erudito contigisse memini, vt ipso viuo atque vidente opera, quæ de vniuersa Medicina scripsit, in Scholis publicè legerentur: eiúsque auctoritas veterum scriptorum instar apud optimum quemque rei medicæ magistrum grauissimi esset ponderis & momenti. Neque sanè iniuria: fuit enim in illo viro præter summum eloquentiæ can-

dorem non solùm Medicinæ, sed & Mathematicarum artium vniuersæque Naturæ tanta vis tantáque cognitio, vt prodigij cuiusdam id fuerit simile. Neque vero fuit hoc minus mirandum, quòd & eius virtuti Fortuna ipsa, bonis vt plurimum iniqua, non defuit. nam & Lutetiæ sanandis ægris operam præbens rem egregiè fecit, & ab Henrico secundo in Regiam accersitus principem inter eius Archiatros locum tenuit. Eo felicis operæ prouentu, vt quod à Natura negatum esse videbatur, artis beneficio consecutus, inuisam sterilitatem à domo Regia repelleret, Valesiúmque nomen optata generosæ prolis accessione propagandum curaret. Periit ex mœrore, quem carissimæ vxoris importuna mors ægro inualidoque seni attulit, VI. Kal. Maias illius anni, quem poëta Medicinæ studiosus non insulsè notauit his numeris.

ConIVge FerneLIVs rapta perCVLsVs Vt aVLa
Vt LVCIs satVr Vt noMInIs InterIIt.

SCALIGERI PATER ET FILIVS.

HVNC etiam inter nostrates locum sibi iure vendicat Iulius ille Cæsar antiquissimæ Scaligerorum familiæ rediuiuum & immortale decus, ad cuius hominis immensam gloriam cùm vna regio non sufficeret, ideo Superis placuit in varias eam nationes ita partiri ac diuidere, vt eius ortum Itali, educationem Germani, fortunarum sedem ac postremò tumulum Galli sibi arrogarent. Fuit enim eo sanguinis illustrissimi splendore, qui regias omnes Christiani orbis familias non obscura propinquitate contingeret: ea Martij spiritûs vi & magnitudine, vt in Italia, dum adolescens Maximiliano Cæsari educatori & propinquo suo militat, moxque vir factus in Gallici nominis hostes arma conuertit, omnes illius ætatis nobiliores duces non modo admirabili artuum agilitate & robore, sed & militari prudentia vel æquaret, vel etiam anteiret: ea denique præcellentis ingenij velocitate, captúque penè incredibili, vt

omnes omnium generum disciplinas, quanquam serius ad hæc studia se applicuisset, complecteretur tamen & perfectè calleret, ac profectò principatum in literis ætate sua teneret. His accedebat eximia quædam oris & staturæ dignitas, quæ generosam illam planeque heroïcam Scaligeræ stirpis indolem in eo quoque vigere, nec penitus cum auito Veronæ imperio concidisse præclarissimè testaretur. Vt mirum esse non debeat, si tantus vir à Francisco Rege exceptus, & Gallica ciuitate libenter donatus est: non minore tamen ipsius Galliæ ornamento, quàm suo. Quis enim eius adoptione & consortio non glorietur, quem in vnum Dij superi sua bona omnia tam cumulatè ac largiter contulerint atque congesserint; Sed fuit hoc magnanimi Regis amplitudine minimè dignum, quòd benignus alioqui princeps hunc tam rari exempli, tantæque præstantiæ nouum ciuem, quem & fortunis & honoribus augere ac amplificare debuerat, ne leuiter quidem adiuuandum vlla in re susceperit. Ille autem adiuncta sibi vxore claro loco femina, cuius dotalis hæreditas vel splendidè & liberaliter viuenti satis esset, hunc insanientis Fortunæ ludum facilè despexit, Aginnique ad Garumnam, vbi fortè consederat, omne deinceps vitæ tempus in optimis literis & perpetua sapientiæ peruestigatione consumpsit; Medicinam interea faciens, & multa quotidie meditans, multa scribens raræ & incomparabilis doctrinæ volumina: quæ tamen, si pauca tantum excipias, bellorum ciuilium iniuria periere. Vixit ad annum salutis millesimum quingentesimum quinquagesimum octauum, ætatis autem suæ quintum & septuagesimum, genuitque hoc in otio multos liberos laudandis omnes artibus & insita virtute nobiles. Téque imprimis, ô Iosephe Iuste, numeris omnibus longè doctissime, æternáq; posteritatis memoria dignissime, quem ingrata Gallia passa est sibi eripi, Batauia melior non excepit modò, sed & viuentem benignè fouit, & mortuum honestissimo tumulo decorauit. Nos autem veteris amicitiæ conuictûsque gratissimi nusquam immemores, hoc Epitaphium, breue quidem illud, sed sanè verissimum, bona cum eruditorum venia tibi consecrauimus.

Quo tibi precipuè luctu, quo Iuste, parentem
Carmine, quando etiam te fera Parca tulit.
Accipe Doctorum quæcumque parauimus Vmbris
Munera, & illa tibi tu quoque sacra puta.
Quidquid enim laudum liber hic partitur in omnes,
Hoc certè meritis conuenit omne tuis.

Obijt Iosephus Lugduni Batauorum anno salutis CIↃ. IↃC. IX. ætatis LXIX.

PETRVS BVNELLVS.

PETRVM BVNELLVM Tholosæ Normano patre natum commendabant Christiani mores cum summa eruditione coniuncti, eximiúmque imprimis, neque cum vllo communicatum Ciceronianæ facundiæ decus, quo dum Venetiis apud Legatos regios ageret, Italica ingenia sic cepit, vt Manutius eorum disertissimus fateretur, se rectam Latinè scribendi rationem à Bunello didicisse. Quod mirari desinent, qui epistolas ab illo scriptas legerint: nihil enim cultius aut politius fingi potest. Has autem veluti naufragij reliquias collegit & in lucem emisit Carolus Stephanus de literis benemeritus, cùm Bunellus ipse in Italiam iterum proficiscens, & Fabros adolescentes ingenuos, totique Galliæ maximo post ornamento futuros, ad capessenda legum studia secum deducens, Taurini lethali febre deprehensus anno ætatis quadragesimo septimo expirasset.

ANDREAS TIRAQVELLVS.

E FONTE Naiadum (sic enim Fontenaïum agri Pictauiensis vrbem sibi natalem eruditissimus noster Rapinus ingeniosè, vt omnia, Latinam fecit) claris parentibus ortus est Andreas Tiraquellus, quem hominem vndecunque ad immortalitatem fuisse natum diceres: cum & numerosam sobolem ex honesta vxore susceperit, quæ genùs propagaret, & ingentem librorum numerum ediderit, qui nomen æternitati consecrarent. In quo mirum adeò illud fuit, quod vir grauissimus & in studiis forensibus assiduè occupatus tantum otij nancisci potuerit, vt tot lucubrationes non Iuris modò scientia, sed omni disciplinarum genere refertissimas meditari non desineret. Primùm enim apud suos Præturam exercuit, indéque præstantis eruditionis fama in Senatum Burdigalensem, continuò in Parisiensem à Rege allectus, hoc munere sanè laborioso ad extremam vsque senectutem perfunctus est, scribendi labore nunquam interea remisso. Vnde operosa illa tum de Retractu, tum de Nobilitate volumina, itemque de legibus connubialibus, & alia quamplurima in lucem exierunt immortalitate dignissima: quæ vir amplissimus Michaël Hospitalius eius id temporis collega pereleganti poëmate commendauit. Hæc autem indefessa corporis ingenijque fœcunditas ex eo maximè oriebatur, quòd siue ita esset á natura comparatus, siue à literarum studiis institutus, animo semper placido & sereno tranquillitatem quandam ac benignam veluti temperiem in omni vita constantissimè retineret, neque temerè aut ira, aut quauis alia grauiori perturbatione videretur commoueri. Vnde & illi vitæ longinquitas ac beatitas ea contigit, cuius beneficio natos quoque vestigia sua ingressos, publicisque muneribus honoratè fungentes, ante obitum ipse conspiceret. Obijt enim planè senex haud multò ante quàm inter Henricum secundum & Philippum Hispaniæ Regem post varias bellorum offensiones de pace tandem per vtriusque Legatos ageretur.

ÆMARIVS RANCONETVS.

AEMARIVM Ranconetum præstantis ingenij virum & Iurisconsulti Criticíque laudem pari studiorum felicitate consecutum Aquitaniæ inuidit Lutetia, sibique totum asseruit. Is enim Burdigalæ Senatu posthabito in Parisiensem venit, vbi Consiliarij primùm, deinde Præsidis æquissimi scientissimíque partes impleuit. Eò maiori nominis claritudine, quòd in eo certatim elucerent hinc Senatoria purpura, illinc politiorum literarum splendor. Sed hæc omnia fati malignitas obscurauit. Nam & inter reos delatus & maleuolorum coniuratione in extremum capitis fortunarúmque discrimen vocatus est: neque illi festina mors purgandi sui locum reliquit. Qua calamitate domus tanti viri perculsa, non opum modò iacturam fecit, sed earum etiam rerum, quæ nullo precio parari possunt ac restitui. Nam quæcunque aut collegerat, aut in veterum auctorum difficiliores locos adnotauerat, magno rei literariæ detrimento perierunt. Adnotauerat autem plurima, primúsque nouam & insolentem scrutandæ antiquitatis viam studiosis aperuerat. Quod & suis passim lucubrationibus eruditi omnes illius temporis viri honesta grati animi significatione testatum voluerunt. In quibus fuêre Iacobus Lodoicus Strebæus, Adrianus Turnebus, Iacobus Cuiacius, Franciscus Hotomanus, &, qui legis Falcidiæ restitutionem illi acceptam tulit, Franciscus Duarenus. Cùm mirarentur omnes hominem à studiorum laboribus, vt quidem videbatur, abhorrentem, neque vnquam in literarum otio deprehensum, inaudita quadam & stupenda naturæ bonitate id assequi, quod nec alijs vigiliæ insomnes, multorúmque annorum industria compararet. Periit senex meliore fortuna dignus ex impotenti dolore animi vincula & carcerem indignantis. Cui vita functo Renatus Faber auunculus meus ex Senatorum Ordine in Præsidis dignitatem successit, cùm annus esset eius seculi quinquagesimus nonus.

FRAN-

FRANCISCVS DVARENVS, ET EGVINARIVS BARO.

PRIMVS Gallorum Franciſcus Duarenus è Brioci fano ad Armoricum Oceanum genere nobili ortus exploſis barbarorum gloſſematis puros & limpidos veterum Iuriſconſultorum fontes iuuentuti aperuit: tum viua voce, dum apud Biturigas magno nationum omnium concurſu profiteretur, tum ſcriptis, quibus etiamnum ſibi ſuperſtes immortali eruditionis & eloquentiæ laude commendatur. Hauſerat enim à Budæi familiaritate paucis adhuc vſitatam Romanæ antiquitatis & Græcæ linguæ notitiam, cùm eius liberis ipſe viciſſim ciuile ius adoleſcens interpretaretur. Totúmque triennium *in ſuprema* Lutetiæ curia verſatus quæſitam in vmbra & otio Iuriſprudentiam vſu & exercitatione forenſi abundè confirmauerat. Quibus præſidiis ornatus ad publicam eius profeſſionem accedebat longè paratior & inſtructior. Fuit acerrimo quidem iudicio, ſed memoria minus felici, neque vnquam niſi ex ſcripto prælegebat: eóque factum eſt, vt in Germanico itinere, cùm à celebribus paſſim Academiis honoris cauſa, vt ferè fit, ad prælegendum inuitaretur, nec earum continuò votis & precibus obſequeretur, à nonnullis rerum imperitis & iniquè iudicantibus habitus ſit indoctior. Sed hoc inane vulgi de tanto viro iudicium parta iampridem apud eruditos fama & exiſtimatio facilè ſuperauit. Florebat in eadem Biturigum ſchola Eguinarius Baro, in iis quoque numerandus, qui primi bonarum artium lumine ſuas prælectiones illuſtrare, veteremque Iuriſprudentiam inſtaurare ſunt aggreſſi. Non obſcura Duareni ipſius æmulatione: qui cùm omnem huius præclari inſtituti gloriam ardentiſſimè affectaret, hominum opinioni de Baronis doctrina conceptæ nonnihil detrahere conatus eſt, edita in eum de Iuriſdictione & Imperio apologia, maleuoli ſanè animi teſte

in posterum futura, nisi humanarum rerum memor, extincti post aliquot annos collegæ, & quidem popularis sui, pios manes posito in eius honorem ad Hippoliti fanum insigni monumento placauisset, ibidémque postea iuxta illum sepeliri supremis tabulis mandauisset. Eguinarius enim, vt erat aliquantò prouectior, ita prior à fatis ereptus est. nec defuerunt vxor & liberi qui mortuo darent lacrymas & iusta persoluerent. Vixit autem cælebs Duarenus, annúmque vix ætatis quinquagesimum attigerat, cùm ex diuturna quartanæ tabe consumptus vita excessit eo ferè tempore, quo & Henricus secundus inter equestres ludos accepto lanceæ fatalis ictu Lutetiæ moritur. Quod à me adolescente in gratiam hominis amicissimi, & in Iure præceptoris mei hoc epigrammate signatum est.

MAgnanimum Henricum Gallis qui sustulit annus,
Idem etiam letho te, Duarene, dedit:
Ille decus fuerat summorum nobile Regum,
Doctorum fueras nobile & ipse decus.
Quot gessit bella, vt contunderet ille furorem
Siue Hispane tuum, siue, Britanne, tuum?
Tu quoq; dum vindex Themidis fortissimus instas,
Quot cum barbarie, quantáque bella geris?
Post varios casus iam victor. vterque manebat,
Partáque iam fuerat pacis vtrique quies.
Sed dum aliquam ad tempus petitis post bella quietem,
Aeterna est vobis ecce reperta quies.

FINIS LIBRI PRIMI.

SCÆVOLÆ SAMMARTHANI ELOGIORVM LIBER SECVNDVS.

FRANCISCVS OLIVARIVS.

FRANCISCVM OLIVARIVM Iacobi Præsidis in Senatu primarij filium benigna ſors prætérque morem ſtabilis & ſibi conſtans non illuſtri modò parenti adæquauit, ſed etiam in altiore dignitatis gradu conſtituit. Is enim poſt Senatorios honores & varia legationum officia, poſtremò vel ſuis ipſe meritis, vel Margaretæ Nauarræ (cuius conſiliis præerat) apud Regem fratrem commendatione ad ſupremum illud Cancellarij munus, quod eſt honorum in Gallia ſolſtitium, ſecundiſſimo curſu peruenit. Certabant in eo virtutes omnes hoc tanto faſtigio dignæ, doctrina, iudicium, facundia, rerum vſus, integritas, &, quæ in eiuſmodi magiſtratu laudabiliter adminiſtrando primas agit, admirabilis animi conſtantia. Itaque dum ſagaciſſimus ille Princeps rerum gubernacula tenuit, Oliuario conſtitit ſuus honos, integráque ſemper dignitas fuit. Cum autem ſucceſſiſſet filius non magis ætate quàm ingenio diſpar, obſedere illico iuuenem aulicæ artes & femineæ blanditiæ, per quas effectum eſt,

vt vir grauissimus, qui alienæ libidini turpiter inseruire nollet, quasi iam aduentante senio debilis & ad sui muneris functionem propter lippitudinis incommoda parum idoneus, aula tandem expelleretur. Vixit in illo secessu placidè constantérque nouem ipsos annos anteactæ vitæ gloria contentus, ac profectò vere felix, nisi fallaci fortunæ ludibrio statim post Henrici secundi casum à Rege nouo reuocatus quatuor & sexaginta annorum senex incidisset in tristissima ciuilium armorum præludia. Cuius insoliti motûs futuras calamitates animo præsagiens, & Rege puero gliscentem indignatus potentiorum aliquot insolentiam & audaciam, ex animi dolore fatalem concepit morbum, nec ei resistere diu potuit. Fato functus est Ambosij ad Ligerim anno salutis humanæ supra millesimum & quingentesimum sexagesimo, delatúsque Lutetiam & in æde B. Germani, quem Altissiodorensem appellant, celebri funeris prompa tumulatus. Eo quidem summæ præfecturæ successore, quem si fuisset liberum, sibi ipse lubens adoptasset, Michaële scilicet Hospitalio studiorum & virtutum omnium societate iamdudum sibi coniunctissimo. Fortunarum autem, quas amplissimas habebat, heredem reliquit filium bonis in literis à pueritia diligenter educatum, qui tamen ex ipsius patris consensu & voluntate neglectis togæ honoribus arma sequi maluit, & in equestrem ordinem cooptari. Fuit & Oliuario patruus Ioannes Andium Pontifex omni liberali doctrina politissimus, idémque magni nominis poëta, cuius effigies cum Latino epitaphio, quod argutè & eleganter sibi fecit, apud Andes in æde Mauritiana conspicitur. Sed satis heic fuerit eum attigisse, quem sumus ipsi aliquando (si deus annuerit) peculiari elogio celebraturi.

IOACHIMVS BELLAIVS.

IOACHIMVS BELLAIVS non minus ingenio, quàm natalium ſplendore nobilis, Muſas duce Ronſardo in Galliam aduentantes primus excepit: adeo quidem feliciter, vt in ſuis poëmatiis, quæ plurima publicauit, Ouidianam illam vbertatem facilitatémque planè redoleat. Atque hoc de illis præcipuè dictum velim, quæ vernaculis rythmis in ipſa adoleſcentia modulatus eſt. Nam cum Romam profectus hortante Ioanne Bellaio Cardinale gentile ſuo ad Latina ſe conuertiſſet, certè res illi paulò minori felicitate ſucceſſit: homini videlicet leuioribus aſſueto. ſuus enim cuique linguæ attributus eſt lepos, neque mollities illa ſermonis, quæ idiomati Gallico propria & peculiaris eſt, Romanæ facundiæ dignitatem grauitatémque ferre poteſt. Quanquam & carmen de Veronide & luſus de puellæ raptu, nec pauca ſummæ argutiæ ſummíque leporis epigrãmata ſuos meritò laudatores inuenere, quorum iudicio, vt vix vllum in carmine Gallico parem habet, ſic pauciſſimos in Latino ſuperiores. Impediebat ſurdæ auris vitium, quod in Italica peregrinatione collegerat, quominus frequens in Regis aula verſaretur: cum tamen huic eſſet à ſtyli elegantia & ſuauitate acceptiſſimus: nec vllum patrij ſermonis opus lubentius in tota Gallia legeretur, quàm aurei duo de Roma libelli, quorum altero collapſa vetuſtæ vrbis monumenta, altero corruptos aulæ Pontificiæ mores, totámque aulicorum gentem aculeatis vbique epigrammatis aptiſſimè depinxit & ob oculos poſuit. Hunc tamen liberi & faceti ingenij feruorem remittere paulatim cœperat, grauioráque deinceps & ſacrato homine digniora meditari. Sed cum Burdigalæ Antiſtes ab illo ſuo Cadinale iam deſignaretur, vix quinque & triginta annorum iuuenis repentina reſolutione neruorum corpus vniuerſum infeſtante, Lutetiæ oppreſſus eſt, ac in B. Virginis, vbi ſacerdotium poſſidebat, ſepultus ipſis Ianuarij menſis Kalendis illius in-

euntis anni, quo tumultûs Gallici primus fomes ad Ambosium oppidum exarsit. Vt hæc vitæ breuitas eò minus dolenda censeri debeat, quòd eum instanti patriæ incendio tam opportunè subtraxerit.

IOANNES BRODÆVS.

HIc præcellentis ingenij vir Cæsaroduni Turonum ex honesta Brodæorum familia patre Ludouici Regis Cubiculario genitus, abdicata Iurisprudentiæ cura, cui adolescens apud Bituriges, doctore Alciato, aliquot annos in spem ciuilis vitæ impenderat, totum se ad vtriusque linguæ bonarúmque artium cognitionem & scientiam applicuit. Quarum incredibilem amorem iam olim à pueritia conceptum auxit etiam & inflammauit ipsa P. Danesij Gallorum id ætatis doctissimi consuetudo & familiaritas, dum ambo Georgium Seluam Regis ad Venetos Oratorem in legationis ornamentum secuti, erudita illa felicis Italiæ ingenia Sadoletos, Egnatios, Bembos, Flaminios, & eorum similes pari animorum contentione superare contendunt. Hos enim Brodæus omnes partim Venetiis, partim Romæ Georgio Armeniaco Regis item ad Pontificem Legato comes ascitus & vidit familiariter & propter studiorum coniunctionem facile sibi conciliauit. Hoc etiam aliquantò superior, quòd ad eas, quibus pariter incumbebant, elegantiores literas, etiam Mathematicas artes, & Hebræam Chaldeámque linguam in super adhiberet. Quare in Galliam reuersus, multa scripsit & publicauit tot ac tantis laboribus non indigna; in quibus principem locum tenent Variæ Lectiones, diligentissimique in multos Græcæ linguæ auctores commentarij, maximéque in Epigrammata labore & industria Planudis Monachi collecta, quorum & Brodæus bonam partem Latina venustate conuertit. Inter hæc beata otia cœlebs & sacratus cum ad sexaginta tres annos honestè piéque vixisset, sub exitum primi ciuilis ob religionem belli cœpit leui tentari febricula, sed ad extremum exitiali: dúmque

viribus paulatim deficientibus debitum à ſacris literis animi ſolatium petit, legente anagnoſta, inter ſuorum amplexus & lacrimas felicem animam Deo reddidit. Funeratus eſt Cæſaroduni Martiniana in æde tumulo tenui nec admodum operoſo, ſed & Brodææ gentis inſignibus & piis amicorum Elogiis honeſtato.

SEBASTIANVS CASTALIO.

QVI ex aſperis & ſalebroſis Allobrogum montibus humili ortus Fortuna, ſed ingenio bonis literis excultiſſimo, cum Muſas in omni diſciplinarum genere Latinè loquentes videret, tentare voluit num & ſacræ literæ negligentiore hactenus & horridiore quodam ſtylo contentæ his quoque munditiis exornari poſſent & expoliri. Hoc itaque animo nouam Bibliorum tralationem exorſus, omnes vtriuſque fœderis libros raro & admirabili, nec vlli dum in his literis vſitato puritatis & elegantiæ nitore expreſſos intra decennium adornauit & publicauit. Magnam proculdubio ab eruditis omnibus & piis gratiam initurus, niſi ſacroſanctam rerum diuinarum maieſtatem viſus eſſet aliquot in locis præ nimio Latinitatis & facundiæ ſtudio violaſſe. Violauit certè multò imprudentius, ne dicam ineptius, dum eandem Gallicè operam præſtare cupiens vir in Hebræorum, Græcorum, Latinorum aſſidua lectione volutatus, patrijque interim ſermonis penè oblitus, arreptis è triuio & infima plebe voculis ac loquendi formulis, ridendum ſe omnibus in re tam ſeria præbuit atque contemnendum. Deberi tamen videtur hoc eius egregiæ voluntati, ſummóque labori & veterum linguarum ſingulari peritiæ, vt inter doctiſſimos huius ætatis viros vel cum primis enumeretur. Homo cæteroqui ſimplex & ab omni faſtu alienus, qui ſuburbanum prædium ſua ipſe manu quotidie foderet, ſuſceptámque iuuentutis erudiendæ curam alterno telluris colendæ labore adæquaret. Exceſſit Baſileæ Rauracorum ex febre nondum ſenex anno CIↃ. IↃ. LXI.

cum Musis inierat, ea nec torquatus quidem desereret. Hoc enim testantur elegantes illi & ingenua loquendi libertate non minus quàm doctrinæ varietate amabiles Miscellaneorum libri ab eo Gallicè conscripti, quos titulo sanè superbiore dignos modestissimè Conatus appellauit. Quantam porrò sibi pepererit ex illius pulcherrimi operis editione vel apud exteras nationes eruditionis & sapientiæ opinionem tum patuit, cum ipsa illa Roma, quæ inter omnes totius orbis terræ ciuitates principem sibi locum vendicat, cum vltrò in ciuium suorum numerum allegit atque cooptauit. Nec potuit sibi temperare vir cæteroqui ab inani gloriæ cupiditate remotissimus quominus hunc honorem sibi habitum posteris prædicaret, ipsúmque Romanorum diploma scriptis suis intersereret. Vixit Boetiano suo longè senior, superatis admirabili constantia colici doloris, qui senescentē inua sit, assiduis propè molestiis. Demúmque tricesimo post amici casum anno fatis etiam concessit. Saluete ô felices animæ, gemini Musarum ocelli, & commmune hoc vobis ambobus Elogium boni ac volentes accipite. Absurdum enim fore arbitrabar, si quorum animos perpetuus amor in vita coniunxerat, eorum nomina post obitum inepta seiungeret laudatio.

ARNOLDVS FERRONVS.

EODEM anno quo sublatus est Boetianus Arnoldum etiam Ferronum patricium & Senatorem suum Burdigala desiderauit. Cuius viri eximiæ doctrinæ & industriæ multum quidem patria debuit, quòd præter assiduam in iure dicundo prudentiam & æquitatem, leges Burdigalensium municipales pluribus in locis obscuras & perplexas disertissimis enarrationibus illustrauit. Longè tamen ei plus debuit vniuersa Gallia, quando is rerum Gallicarum historiam Pauli Æmylij libris attexendam à Caroli VIII. temporibus ad Henrici II. aduentum eadem styli tum puritate tum velocitate persecutus est. Non minus amplam & vberem nacturus operis conti-

nuandi segetem, si ad ea, quæ deinde vidimus, turbulentissima Galliæ tempora filum historiæ suæ perduxisset, nec in medio cursu constitisset. Eo tamen faciliore iactura, quòd summæ vir auctoritatis atque doctrinæ Iacobus Augustus Thuanus id quoque argumẽti suscipere magno Gallici nominis incremento meditatur. Obijt Ferronus ad octo & quadraginta natus annos, mœrentibus Musis, alumnóque carissimo perpetuam nominis famam breuiore vita repensuris, vt ex æquo Latinæ facultatis opes omnes cum Ausonio ciue suo partitus tantum hic pedestri facundia, quantum alter equestri valuisse iudicetur.

PETRVS FVLVIVS.

MIRABVNTVR fortasse nonnulli quòd inter illustria tot ingenia hunc quoque ruris Pictonici alumnum, & aliquot alios parum nobiles viros interea commemorem. Ego verò, qui hominum præstantiam non famæ celebritate, quæ plerumque vana & inanis est, sed ipso veræ virtutis merito metiendam esse ducerem, non satis mihi videbar ex officio facturus, nisi quotquot noueram eruditionis opinione dignos, eorum nomina, quanquam aliis ignota prædicarem. Fuluius quidem iste ætatem omnem apud suos in scholastico puluere contriuit libertate quadam poëtica dissolutus. Quæ causa fuit, vt & popularibus contemptui haberetur, & apud exteros nomen eius esset obscurius. Multos tamen interea versus argutissimos atque suauissimos condidit, quorum pusilla quædam fragmenta supersunt beneficio Rolandi Betolai non vulgari doctrina viri ab interitu vindicata. Cætera, nisi periissent, eiusmodi erant, vt nulla vetustate aboleri possent: præsertim Tragœdiæ, in quibus Senecam vnicum earum apud Latinos exemplar adhibito iudicio prudentissimè imitabatur: vt qui grauitatem pro re interdum aptissime remitteret. Hanc autem scribendi facultatem potissimùm imbiberat

ex doctorum hominum, qui Pictauiensem Academiam frequantabant, vsu & sermonibus, ac imprimis ex M. Antonij Mureti consuetudine; qui dum iuuenili ætate in gymnasio Sammarthano doceret, hunc studiorum comitem & æmulum habuit. Neque hoc vtique tacendum est, Ioachimo Bellaio Parisiis ad legum studia recèns illuc profecto natum fuisse inter illos tres certamen poëticum, iudice Salmonio Macrino Iuliodunensi, qui è tribus Epigrammatis amatoriis Fuluiano palmam attribuit. Periit verò Fuluius iuuenis Augustoriti Pictonum in prima intestini dissidij procella, exorto apud Iacobitas insanissimo tumultu, cũ cæcus plebis concitatæ furor in ipsas templi statuas temerè sæuiens, & obuium quemque ferro petens omnem repente vrbem insolito pauore perculisset. Qui nimirum subito caloris natiui spirituúmque & sanguinis ad intima recursu hominis meticulosi molliorem animam facilè oppressisse creditus est.

GVLIELMVS PHILANDER.

Castilione ad Sequanam hic ortus est: eius autem ingenium & eruditionem admirati Romani, apud quos illis temporibus optimæ omnes literæ vehementissimè colebantur eum vltro post editas in Vitruuium laboriosas commentationes inciuitatem receperunt. Quarum tamen commentationum proœmio multa insuper alia recõditioris & insolentioris doctrinæ opera temerè pollicitus tam pulcræ lucubrationis gloriam inani tot promissorum expectatione non mediocriter obscurauit. Quasi enim esset eo famæ nascentis auspicio contentus pristinam deinceps diligentiam abiecit, neglectáque per socordiam non studiorum modò, sed & rei familiaris omni cura Tholosæ tandem sexaginta annorum senex ante secundum ciuile bellum in Cardinalis Armeniaci clientela diem clausit, eiusdemque pia cura & liberalitate in D. Stephani sepultus.

IACOBVS GOPILVS.

IAcobvs Gopilvs comparatis vtriusque linguæ diuitiis cum aliquot annos partim in Pictonibus, vnde ortus erat, partim in Santonibus apud quosdam primæ nobilitatis equites in eorum liberis instituendis collocasset, Lutetiam petiit, vbi Medicinam quoque professus extincto Siluio principem in illa explicanda locum adeptus est. cum & publicè magna frequentia doceret, & in veterum Græcorum, qui de illa arte scripserunt, codicibus recensendis priuatam operam impenderet. Cuius laboris indices habemus fidissimos Trallianum, Dioscoridem, Actuarium & alios magna diligentia iudicióque recognitos & adnotatos. Verùm gliscentibus in Gallia ciuilibus discordiis, cùm turbulenti de plebe homines in Musæum, quod pluribus voluminibus tum impressis, tum manuscriptis ornatum habebat, inuolassent, sacrâmque illam supellectilem profanis manibus violassent ac diripuissent, tantum inde mœrorem collegit, vt extremum vitæ diem clauderet, & Ecphrasim, quam in omnes Hippocratis libros meditabatur, inchoatam relinqueret.

IACOBVS HOLLERIVS.

HVivs lectissimi viri patria fuit ager Stampensis non longè à Lutetia dissitus: quæ loci proximitas opportunum illi aditum ad nobilissimam totius orbis Academiam præbuit, in qua Medicus breui tempore factus est omnibus numeris absolutus: siue perfectam artis cognitionem spectes, siue in morbis curandis vsum & solertiam: cùm in ore subagresti summa lateret vrbanitas, ægrorúmque mentes nón minus quàm corpora, iucunda sermonis comitate & hilaritate recrearet. Sed hoc vni-

cè dolendum eſt, quòd ex doctiſſimis tanti viri ſcriptis pauca tantum & poſthuma neque dum ab auctore conſummata peruenerunt in hominum manus: cætera aut a plagiariis ſurrepta ſunt, aut magno humani generis incommodo ſuppreſſa perierunt. Neque minori diſpendio accidit, vt eruditiſſimus filius in ſuprema vectigalium curia Senator, qui morienti ſuperſtes fuit, ante nobis eriperetur, quàm vlla ſummæ doctrinæ argumenta literis conſignata relinqueret. Quod forſitan à ſeneſcente poterat expectari, niſi mors acerbior id vetuiſſet. Iuuenis enim dum vixit otij prorſus impatiens & impotenti peregrinandi amore correptus, quoties à publico munere vacabat, ceu compedibus ſolutus, continuo ſe quà in Aſiam, quà in Africam ad exteras nationes inuiſendas diſſimulata ſuis profectione proripiebat. Minimè ſcilicet contentus ea, quæ ex librorum lectione comparari poteſt, rerum naturæ notitia, niſi varios hominum mores, regionúmque ſitus & loca ipſis oculis videret ac pernoſceret. Obiit autem Hollierius pater ſub ipſa belli ciuilis initia, paucis ante menſibus quam in Druydum campo captis vtrinque ductoribus ancipiti diu Marte pugnaretur.

ADRIANVS TVRNEBVS.

ADRIANVM TVRNEBVM, ſingulare ſui ſeculi decus, produxit Andelia Rotomagenſis agri oppidulum tanti viri natalibus in poſterum nobile. Is autem pauca ſcripſit ſi hominis eruditionem ſpectes: totius enim Galliæ doctiſſimus merito ſuo iudicatur. Sed eius præcipua in docendo laus fuit, dum Tholoſa, vbi profitebatur, Lutetiam reuocatus, & Tuſano vita functo ſucceſſor appellatus diſcipulis, qui ab vltimis orbis terræ partibus frequentiſſimi ad illum audiendum concurrebant, reconditæ antiquitatis theſauros omnes mira quadam facundia depromit. Quanquam & ea quæ ſcripſit eiuſmodi ſunt vt auctoris decus atque dignitatem præ ſe ferant. Nam in poëmatiis ſublimis eſt atque acutus, in oratione

ſoluta terſus atque elegans. In aduerſariis verò tot veterum tum Græcorum tum Latinorum difficiles loci aut emendantur aut explicantur, vt dubium fecerit plúſne in eo ingenij an diligentiæ admirari debeamus. Statura fuit mediocri, facie honeſta, probis moribus, accedente ad cæteras virtutes incredibili modeſtia: vt æmuli ſubinde per opprobrium illi obijcerent quod vultum virginali pudore demiſſum gereret: cùm tamen ſub verecundo eius ore latentem generoſi ſpiritus indolem ipſi quoque experirentur. Vixit annos LIII. reliquitque moriens plures filios paternarum virtutum hæredes omnes certatim futuros, niſi fata inuidiſſent, vno tantum ex illis ſuperſtite: quem etiamnum grauiſſimo Senatoris munere pari doctrinæ probitatíſque laude fungentem Lutetia veneratur. Diem verò ſuum obijt prid. Id Iunias anno huius ſeculi LXV. atque in cœmeterio Scholaſticorum iuxta Siluij collegæ cineres nulla funebri pompa, ſic enim iuſſerat, ſepultus eſt.

CAROLVS MOLINÆVS.

CAROLVS MOLINÆVS Pariſienſis Iuriſconſultorum ſuo ſeculo doctiſſimus omnes ſupremæ curiæ patronos ſi non dicendo (nam lingua nonnunquam hæſitabat) certè ſcribendo reſpondendóque facilè ſuperabat. Quo in munere tamdiu permanſit, dum exardeſcente inter Henricum ſecundum & Iulium Pontificem maximum bello, in Romanam curiam ea ſcripſit, quæ cum ad tuendam Eccleſiæ Gallicæ libertatem ſpectarent, à quibuſdam ita ſunt accepta, quaſi auctoritatem Pontificiam conuellere videretur. Quo nomine voluntarius exul in Germaniam abijt, vbi tanto omnium principum ciuitatumque applauſu exceptus eſt, vt certatim ab illis vel ad profitendum, vel ad reſpondendum de iure propoſitis præmiis inuitaretur. Inſigni leuitatis documento, cùm poſt aliquot annos mutatis ex Religionis diſſidio animis, à nonnullis eorum in vincula coniectus indigniſſimè haberetur, nec niſi eluſis cuſtodibus, vna cum vxore & liberis induta famuli perſona euaderet.

Nec verò in Galliam ex Regis decreto, reuocatus fortunam apud ſuos æquiorem expertus eſt, recrudeſcente in dies maleuolorum inuidia, per quorum tandem inſidias vir innocentiſſimus in ipſa ſenectute carceris moleſtiam ſubiit. Sed ea fuit in illo ingenij vis & copia, quæ nec inter tot ſæuientis Fortunæ procellas à ſcribendo abſtineret: vt non ſolum Romani Iuris plures locos, ſed & multarum Galliæ gentium, maximéque, vt bonum ciuem decuit, Pariſienſium leges municipales non vulgari ſubtilitate interpretaretur. Quos induſtriæ ſuæ teſtes ſi quando in lucem produceret, his ferè ſe Galliæ & Germaniæ Iuriſconſultum inſcribebat: arroganter quidem, ſed verè: cùm ex eiuſmodi commentationibus tanquam ex viuo & iugi quodam fonte perennes Iuriſprudentiæ riui ad omnes omnium nationum homines abundè profluerent. Fato functus eſt non admodum ſenex Lutetiæ Pariſiorum anno ſalutis humanæ ſupra ſeſquimilleſimum ſexageſimo ſexto, & more maiorum ſepultus.

GVLIELMVS RONDELETIVS.

ACADEMIA Monſpelienſis Medicinæ ſtudio florentiſſima nullum vnquam huius profeſſorem habuit Rondeletio alumno & ciue ſuo clariorem. Qui ſiue loci opportunitate & genio, ſiue quadam animi propenſione à puero totum Appollini ſe dedit: neque tantum apud ſuos, verùm & Romæ & apud Belgas & in optimis quibuſque Galliæ vrbibus diuinam illius artem exercuit. Sed enim cum eſſet Monſpeſſuli profeſſor publicus, Academíæque præfectum ſiue, vt illi vocant, Cancellarium ageret, præcipuam ſtudiorum ſedem in illa vrbe conſtituit. Ibi multa quidem præclarè molitus eſt, ſed nihil memorabilius in vita perfecit, quàm quum magnifico eruditionis apparatu, non ſine Gul. Pellicerij doctiſſimi quoque viri auxiliaribus copijs, vaſtum illud Neptuni regnum ingreſſus eſt, vnde ampliſſimis eius ſpoliis onuſtus ad nos rediit, Aquatiliúmq; ſpecies omnes tum ſpectandas tum cognoſcendas nobis ob-

tulit. Quod enim attinet ad postuma eius opera, indignum esset ea celebrare, quæ ipse, dum viueret, luci edere neglexerit. Vixit abstemius, & viribus integris ad sexagesimum propè annum ætatem produxit: videbatur que longius producturus, cùm Tholosa redeuntem anno CIↃ.IↃ.LVTI. dysenteriæ morbus ex immoderato ficuum esu contractus inuasit, cuius infestis doloribus intra paucos dies oppressus est.

PETRVS MONTAVREVS.

PETRO MONTAVREO summo viro Lutetia ortum, Italia cultum ingenij, Aurelia fortunarum domicilium dedit. Erat is vultu graui admodum & seuero, nec temerè cuiuis aut in accessu facilem aut in congressu familiarem sese offerebat. Licet à Musarum amœnitate non alienus versibus interim ea luderet, quibus nihil excogitari poterat in suo genere aptius, nihil perfectius. Atque hæc morositas non tam à Natura ipsa quam à studiorum laboribus & assidua meditandi consuetudine proficisci meritò censebatur. Quicquid enim temporis à ciuilibus negotijs & Senatorio munere, quod in magno Regis consilio sustinebat, vacuum superesse poterat, id omne ponebat in literarum studiis, ac præsertim in Mathematicis, quorú insatiabili amore tenebatur. Hoc enim eius scripta in Euclidem & quidem in decimum librum à paucis adhuc tentatum satis declarant. Sed & philosophiam vnicè colebat, iis grauissimè infensus, qui scriptionibus suis Aristotelem summum eius Antistitem his temporibus lacerare non sunt veriti: neque vllam in eos inuehendi prætermittebat occasionem. Non tamen tot egregiæ, quæ in illo fulgebant ingenij dotes, obstitere, quin secundo bello ciuili exul & profugus, nequedum planè senex, apud Sancerras in agro Bituricensi moreretur. Ad cuius rei tam indignæ nuncium Michaël Hospitalius in versus erupit acerbitatis & querelæ plenos, quibus vir ille clarissimus æternam huic ingrato

seculo

ſeculo maculam inuſſit. Quam & ipſe lubricæ fortunæ inconſtantiam paulò ante ex pertus fuerat, à Caroli noni Regis aula magno bonorum omnium dolore ac deſiderio repulſus.

NATALIS BRVLARTVS ET BAPTISTA MENILIVS.

CVM eruditos dico, non eos intelligo tantùm, qui priuatis in ſtudiis vel ſcribendo vel docendo quietè ac placidè vitam degunt: ſed eos vel maximè, qui ciuilis vitæ laborioſis actionibus occupati literariæ laudis eam partem, quæ eſt aliquantò ſplendidior & fortunatior, omiſſa rerum contemplatione conſectantur. In his memorandi veniunt celebres duo Regiæ procurationis in auguſta Lutetiæ Curia Triumuiri Natalis Brulartus & Baptiſta Menilius, Regis hic Aduocatus, ille Cognitor, vterque natione Pariſienſis; Qui diuerſa quidem via & ratione, ſed eodem vtique ſucceſſu ad ſupremum honeſtæ famæ decus & incredibilem apud Senatum ipſum auctoritatem euaſere. Brulartus enim, vt generoſa & nobili deductus familia, quæ iam olim ex equeſtri ordine ad Senatorium ſe traduxit, nec minus ab integritatis & conſtantiæ commendatione conſpicuus ac venerabilis, innata quadam grauitate, cenſoríaque planè ſeueritate ſic eminebat, vt ampliſſimum Ordinem, etſi ſponte ſua ſatis diligentem illum, aliquanto tamen diligentiorem redderet, in officióque & ſedulitate ſolita contineret. Menilius verò incomparabilis tunc eloquentiæ vir, &, quod ſummæ prudentiæ fuit, iniquioris cauſſæ nuſquam defenſor, tanto natiui ſermonis candore, tanta ſententiarum vbertate Patrum animos demulcebat, vt eos in quam optaret partem ferè flecteret ac impelleret. Hoc adeò memorabiles & nullo æuo perituri, quòd vterque ſuo in genere ſucceſſoribus iter ad veram gloriam aperuiſſe, facemque prætuliſſe non iniuria dici poſſit. Hinc enim ſeſe ex-

tulere viri tot egregij & excellentes, qui sequentibus annis hac ipsa triumuirali dignitate nouo quodam & inusitato cum splendore sunt perfuncti. Brulartus porrò ætate longè superior, & septuagesimum excedens annum, iam ab Henrici secundi temporibus è vita sublatus est, post funus quoque ipsum nobilis, & in illa perenni beatitate, qua fruitur, hac etiam voluptatis accessione lætus & felix, quod Brulartium nomen magis ac magis in Gallia florere nunc è cælo conspicit ac intuetur. Vt enim alia prætercam, quæ multa sunt huius præclaræ gentis ornamenta, quis te satis illustri meritæ laudis præconio celebrauerit, ô Nicolaë, sacri sigilli custos amplissime, cuius in fide & salubribus consiliis Rex prudentissimus magno rei Gallicæ bono iamdudum acquiescit? Obiit autem Menilius ex aqua intercute nondum senex, anno post collegæ mortem vndecimo, cum se magistratu prius abdicasset; quodque vix vlli priuato contigit, Senatorium ei funus ob singularem virtutis opinionem summo Patrum consensu decretum & præstitum est. Nec defuit propinquorum pietas, quos inter Antonius Oiselius I. C. in D. Ioannis æde sepultum erudito & eleganti Epitaphio decorauit.

ÆGIDIVS BVRDINVS.

BRVLARTO successit Ægidius Burdinus & ipse Parisiensis, in cuius hominis obeso grauique corpore viuidum & velox ingenium licebat admirari, vel ob id maximè, quòd sepultis, vt quidem videbatur, altissimo semper sopore sensibus, cùm indesinenter sterteret, nihilominus & loquentes probè audiret, & illis appositissimè responderet. Disciplinas certè omnes tanta celeritate hauserat, vt puer ipsos linguarum & philosophiæ magistros lacesseret ac propè superaret. Quotus verò quisque potuit è nostratibus reperiri, qui ad eum Græcæ linguæ peruenisset vsum, vt quod vir ille maximus in Aristophanem egregiè molitus est, antiquos Græciæ auctores sua ipsorum lingua explicandos enarrandosque

ſuſciperet? Præcipuum tamen ei ſtudium fuit Iuriſprudentia, cuius auſpicijs forum ingreſſus, qualem ſe quantúmque geſſerit, ex eo potuit intelligi, quòd vnus inter tot excellentes cauſarum Patronos electus eſt, qui grauiſſimum illud Regij Cognitoris munus in ſupremo Regni Senatu ſuſtineret. Eſt enim ea dignitas apud Gallos ampliſſima, feréque ſummis viris à Principe delata, qua nunc quoque Iacobum Guellæum genere, doctrina, virtute conſpicuum integerrimè fungentem vniuerſa meritò ſuſpicit Gallia. Burdinus eo, quem dixi, corporis habitu in apoplexiam facilè incidit, qua repentè oppreſſus anno ſupra ſeſquimilleſimum ſeptuageſimo, tres & quinquaginta natus annos expirauit. Cæterum ex tanti viri laboribus, præter Græcos illos commentarios, leguntur pauca tantum, quibus nonnullam iuris Gallici partem interpretatus eſt. Adeo lectiſſimis illis hominibus, qui maxima Reipublicæ negotia gerunt, parum vel otij vel etiam animi ſupereſt ad meditandum & ſcribendum.

CLAVDIVS ESPENCÆVS.

NEMO Theologorum Pariſienſium maiore omnium Ordinum concurſu & admiratione frequentes de rebus diuinis ad populum conciones habuit, quàm Claudius Eſpencæus nobili ad Catalaunum loco natus, vt qui ad munus illud clariſſimum eximiam eruditæ facundiæ laudem, firmiſſimáque latera & geſtum oris maximè decentem afferret: tantiſper in eo verſatus, dum viribus imminente ſenio diminutis ad ſcribendi laborem ſe contulit. Extant enim quamplurimæ de Religione quæſtiones ab eo Latinè Gallicéque magna ſubtilitate ac diligentia pertractatæ. Quarum rerum exiſtimatione permota Catharina Regis pueri mater, inſtituto de rei Chriſtianæ controuerſiis apud Piſſiacum celeberrimo doctorum hominum congreſſu, hunc virum inter alios dignum cenſuit, cuius maximè opera & iudicio res tanti momenti diſceptaretur. Cùm & Chriſtianis illis conuen-

tibus, qui Bononiæ agi cœperant, maxima cum Gallici nominis fama iam interfuisset. Nonnulla spe sacri etiam galeri à summo Pontifice obtinendi: quem ei nec Italia inuidebat, homini videlicet ex Apuliæ finibus oriundo, maternúmque genus ad illustrem Vrsinorum familiam referenti. Sed occultus collegarum liuor hanc viro de Religione bene merito iustissimæ dignitatis occasionem ademit. Sexagenarius vita functus est anno CIƆ. IƆ. LXXI. Lutetiæque in D. Cosmi tumulatus, vbi saxea eius effigies Theologi habitu columnæ imposita cum Elogio conspicitur.

NICOLAVS GRVCHIVS.

NICOLAVS GRVCHIVS Rothomagensis genere ortus nobili, & omni literarum ornamento præditus poterat in ea fama & celebritate requiescere, quam à perpetua eloquentiæ cum philosophia coiunctione Lutetiæ, Burdegalæque, & in ipsa denique Lusitania diu multumque profitendo comparauerat. Sed quasi esset ea propagādi nominis occasio, quæ ex alienis opinionibus insectandis quæritur, commodior multò & amplior, ab importuna disputādi & altercandi consuetudine vir alioqui prudens & moderatus nunquā ferè abfuit. Vt nunc in Aristotelis interpretem Perionium, quasi sumpta in manum scutica pædagogicis correctionibus animaduerteret, nunc excitata cum Sigonio de Romanorum comitiis decertatione, hominem illum Italiæ doctissimum dissimulanter quidem & adhibita laudis præfatione, sed acriter interim & acutè perstringeret, ac postremò conficeret. Nec spes eum sua frustrata est: nullus enim illa ætate vixit eruditorum maiore apud omnes existimatione & auctoritate, nullus qui ambitiosius à multis passim ad docendum accerseretur. Cumque & Rupellani ciues transacto motu ciuili tertio in spem diuturnæ pacis erecti ludum literarium in illo suo litore Santonico aperire statuissent, Gruchiumque inter alios

ad philoſophiæ profeſſionem honeſta conditione inuitaſſent, vix ea pedem in vrbe poſuerat, cum ex lenta febre in longo itinere collecta, nondum ſenex pro ſuggeſtu tumulum ſortitus occubuit, incredibili ciuium mœrore, à quibus maxima cum beneuolentia fuerat ſalutatus, & ab ipſo vrbis Præfecto proprias in ædes perhumaniter exceptus. Sanè quãtopere tanti viri ſtilum Sigonius reformidaret, ex eo videre fuit, quòd, qui viuo Gruchio nunquam niſi honorificè vel in mediis velitationibus de ſumma & excellenti eius doctrina loqueretur, mox in defuncti cõpoſitos manes acerbè contumelioſéque ſit inuectus. Hoc autem inter eos literarium certamen Septimius noſter his eruditis verſibus lepidiſſimè celebrauit.

Q. Septimij Florentis Chriſtiani.

ANtiquata iacent veteris quæ culmina Romæ,
Fractáque disiectu mœnia ruderibus.
Et linguæ accuſant & barbara prælia dextræ,
Sic vt vix ſit pes, quod fuit ante caput.
At nunc doctarum linguarum mite duellum,
Et cædes hoſti non nocitura ſuo,
Inſtaurat Romam, quæ vos Gruchi atque Sigoni
Mauult quàm pacem bella mouere ſibi.

TILII DVO.

IOANNES TILIVS Curiæ Pariſienſis Actuarius ex ipſis archiuorum tabulis, quarum ei pro ſuo munere parata ſemper erat copia, Francorum originem, inſtituta, magiſtratus, Regiæque ſtirpis familias omnes curioſè admodum atque diligenter excerpſit, & in Gallicos commentarios integerrima fide ſummóque iudicio redegit. Fuit ei cognominis frater Briocenſium & Meldenſium Pontifex, qui & ipſe de re

Gallica bene mereri cupiens Francorum Regum res gestas breui Chronico sed absolutissimo, tum Latinè tum Gallicè complexus est. Qua fratrum æmulatione quid honestius, quid omni posteritatis memoria dignius hæc ætas vel ingeniorum fœcundissima proferre potuit? Ducebant porrò Tilij genus suum ab Engolisma celebri Aquitaniæ oppido: sed hanc sibi familiam vendicauerat, hodiéque opibus & honoribus florentem vendicat Lutetia præstantium virorum perpetua sedes, vbi demum eo ipso mense, quo Carolus nonus vxorem duxit Elisabetham Maximiliani Cæsaris filiam, ambo iam senes in viuis esse desiêre. Vt hoc fortunæ factum admirabile videri possit, & commemoratione non indignum, quòd eruditos illos nobiléſque duos fratres, & nomen idem sortitos, & eadem ferè studia professos, nec adeo multùm ætate dispares idem locus, idem annus, idemque mensis è vita sustulerit.

CHRISTOPHORVS HARLÆVS.

EST in Senonensi agro Sæsiacum gentis Harlææ castrum vetus & celebre, cuius insignes toparchi nec virtute minus, quàm sanguine illustres ante ducentos annos in maximis Galliæ rebus enituere. His maioribus ortus est Christophorus Harlæus rarissimum togæ ornamentum, qui ad quadraginta amplius annos in suprema regni Curia, tum Senator tum primæ notæ Præses, Harlæum nomen, belli studiis antea florens & nobile, nouo laudis genere cumulauit. Nullus enim aut in iudiciis æquior, aut in Republica tractanda prudentior, aut in omni denique actione sanctior & integrior vnquam fuit. Quibus egregiis virtutibus non minimam insuper dignitatem afferebat oris & vultûs innata quædam grauitas, ea sermonis vrbanitate, liberalique semper sale condita, quæ omnium animos ad sui amorem simul admirationémque commoueret. Ac eò magis, quòd fasces, purpuram, & omnes honorum titulos, vt solo virtutis & sapientiæ præsidio con-

tentus, haut obſcurè negligeret, Certè enim ei non ſemel conſilium fuit magiſtratum ipſum deponere, niſi togatorum princeps Michaël Hoſpitalius, cui multò cariſſimus erat, Reipublicæ tantum lumen eripi pro ſui muneris auctoritate vetuiſſet. Adoleuit interea filius Achilles omnium virtutum admirabile ſpecimen, & huius æui ſplendor maximus, quem ſibi demum pius pater ea ſortis felicitate ſuffecit, vt is vlterius inde progreſſus ad maiora contenderet, primariuſque tandem Præſes in eadem ſuprema Curia merito ſuo conſpiceretur. Sed Chriſtophorus vrgente calculi dolore, cùm excidendum ſe chirurgo iam ſeptuagenarius præbuiſſet, anno ſupra ſeſquimilleſimum ſeptuageſimo ſecundo, ſub finem Iulij menſis ad Superos demigrauit.

PETRVS RAMVS.

APVD Cuthum agri Veromandui vicum natus eſt Petrus Ramus patre quidem agricola, ſed ſtirpe nobili, quæ genus ſuum ex Eburonibus repetebat. Auus enim infeſtis Burgundionum armis patria pulſus, boniſque omnibus exutus ad Veromanduos confugit, ibique carbonariam artem exercuit. Petrus autem cum à puero ingenita quadam diſcendi cupiditate incenſus Lutetiam ſponte adijſſet, ſuperatis omnibus paupertatis incommodis ad ſupremam eruditi ingenij laudem peruenit, ſuſceptóque profitendi munere æquales ſuos omnes tum auditorum frequentia, tum eloquentiæ fama longiſſimè anteiuit. Præſertim ſi quando plenis ſubſelliis magna oris & ſermonis dignitate Ciceronem aut alios Latinæ linguæ proceres interpretaretur. Nam Philoſophiam neque tam aptè tractabat; & dum editis in Ariſtotelem animaduerſionibus ſummum illum Philoſophum liberius inſectatur, mirùm quantos in tota Pariſienſi Academia tumultus excitarit; inſurgentibus in eum penè omnibus eius æui profeſſoribus & magiſtris (cuiuſmodi fuere Goueanus, Perionius, Gallandius, Carpentarius, alij) receptámque in ſcholis diſciplinam certatim aſſerentibus at-

que defendentibus. Poſtremò & Mathematicas diſciplinas auidiſſimè amplexus eſt: præbente operam Ioanne Pena iuuene ſupra ætatem erudito, hiſque potiſſimùn in artibus egregiè verſato: quarum vtique ſtudia Ramus tanti fecit, vt munificentia quadam Regia publicam earum profeſſionem Lutetiæ inſtitueret, annuáque in id ſtipendia de vectigali ſuo legaret. Quin & cum virorum hoc doctrinæ genere præſtantium magnus eſſet in Germania numerus, horum vt optato congreſſu animum expleret, liberam à Rege legationem feruentibus in Gallia bellis impetrauit. Indéq; pace, vt quidem videbatur, Gallis reſtituta ad ſuam ſtationem reuerſus eſt. Sed mox interfecto Colignio cum in omnes, qui ab illo ſteterant, impunè ſæuiretur, Ramum quoque ſicarij ex æmuli inſidiis, pugione confoſſum de ſumma ædium feneſtra præcipitem deiecêre fœdóque ac immani ſpectaculo raptatum per vicos vrbis & omni crudelitate laceratum cadauer in propinquum Sequanæ profluentem demerſere.

DIONYSIVS LAMBINVS.

DIONYSIVS LAMBINVS Monſtrolij ad Oceanum quanquam cœlo craſſo & turbido, Muſis tamen ſerenis & fauentibus natus, ab earum dulci commercio quæſitas multiplicis eruditionis opes tunc potiſſumùm diſcendi cupidæ iuuentuti explicuit, cum ex Italia reuerſus, vbi plures annos in Franciſci Turnonij Cardinalis comitatu vixerat, optimos quoſque Græcæ Latinæque linguæ auctores Lutetiæ in ſchola Regia ſiue prælegendo, ſiue commentendo explanaret. Vnde manarunt illi vberes in Lucretium, Horatium, Plautum commentarij, qui vice Variarum Lectionum eſſe poſſint. Nam de Ciceronis operibus, quæ ſumma diligentia nec minori fiducia recenſuit, alij iudicabunt. Certè quàm ſtudioſè multúmque fuerit in eius auctoris lectione verſatus, documento ſunt aduerſariæ Demoſthenis & Æſchinis orationes, Ariſtotelis Politica, librique de Moribus, & quæcunque præterea de Græcis Latina

tina purissimè fecit. Ob eamque causam & à doctissimis viris, quibus Italia tunc affluebat, magno semper in honore habitus est, & omnibus Musarum àlumnis immaturo fato moriens acerbissimum sui desiderium reliquit. Periit enim ex temporum tædio sex tantum & quinquaginta natus annos paulo post indignam Rami collegæ necem, relicto ex Vrsina vxore nobili matrona filio doctrinæ quoque laude prædito, qui procurata posthumorum aliquot patris operum editione non absurdè sanctis eius Manibus hoc eruditæ pietatis officio parentauit.

IOANNES CORRASIVS.

HIc Tolosæ celebri legum domicilio natus & in ipso Iurisprudentiæ sinu molliter innutritus, quam à sacro eius vbere suxerat æqui & boni disciplinam pari deinde profitendi scribendique labore in florentissimis Europæ gymnasiis largissimè profudit. Relictóque tandem scholastico otio in patrium Senatum allectus, ac paulò mox in aulam Nauarræ ad Cancellarij dignitatem euocatus, videbatur sibi comparasse tranquillam & honoratam à laboriosa iuuentute senectutem, cum in ciuili tumultu præter omnium spem redintegrato post interemptos Lutetiæ Borbonicarum partium duces, eadem & ipse plebeculæ furentis amentia Tolosæ crudeliter interfectus est.

FRANCISCVS BALDVINVS.

ET BALDVINVM quoque, licet natione Belgam, hominibus nostris adnumerare quid vetat? Quando quidem nisi vi & iniuria ius oppressum sit, ager ipse Atrebatensis, vnde prodijt, non alium certè dominum & principem quàm potentissimum Galliæ regem agnoscat. Ille togato patre fisci Patrono genitus, & iisdem artibus

ac insuper eloquentiæ studiis eruditus in Iurisconsultum ætate nostra celeberrimum euasit, eoque celebriorem, quòd obitis prope omnibus Galliæ Germaniæque gymnasiis, quam ex operum editione quæsiuerat absens eruditionis opinionem, præsentia sua non modò non minuebat, sed magis etiam adaugebat. Homo enim facundissimus, ipsóque oris ac totius corporis habitu non iniucundus ex historiarum & ciuilis disciplinæ coniunctione, singularem suis prælectionibus gratiam & venerem afferebat. Ac eum quidem sæpe vidimus hoc splendido summæ doctrinæ apparatu Lutetiæ profitentem, cum ad eius auditorium permulti primæ notæ homines Episcopi, Senatores, Equites libenter & maxima frequentia confluerent. Quorum postea commendatione in Henrici Poloniæ Regis familiam & consilium ascitus, sperabat serenissimum illum Principem ad capessenda noui principatûs insignia proficiscentem comitari, cùm ex rapida febre, tres tantum & quinquaginta natus annos, intempestiuè surreptus est. Clausere ei oculos Bitonia vxor & vnica filia, quarum piis officiis Lutetiæ in æde Mathurinensium est sepultus.

ANTONIVS CONTIVS.

ANTONIVM CONTIVM Nouiodunensem ius apud Biturigas Margaretæ Sabaudæ stipendiis ac item apud Aurelios diu professum exercuêre collegarum Duareni, Hotomani, & aliorum doctrina præstantium assiduæ prope velitationes: vnde hunc fructum tulit vel amplissimum & vberrimum, quòd vir magni animi, dum se parem huic negotio præstare nititur, indefesso labore, perennibúsque vigilijs ad exactam Iuris intelligentiam peruenit, eamque multis ac eruditis voluminibus egregiè testatam reliquit, Auarici demum fato functus, & iuxta ipsius Duareni cineres in Diui Hippolyti fano tumulatus, vt qui se perpetuò dum viuerent, inuicem agitauere, nunc tandem vnà mortui conquiescant.

IOANNES MERCERVS.

SVBLATO è viuis Francisco Vatablo Hebraicarum literarum apud Gallos instauratore, vnus in eius locum suffici promeruit Ioannes Mercerus, cui primas in eo genere docti omnes, magna cum ingenij aumiratione, deferebant: & eo quidem maiore, quò seriùs ad hæc studia se applicuit. Cum enim, vt erat honesta ortus familia, in eam spem à suis educaretur, vt sibi ad Reipublicæ gubernacula & dignitates viam pararet, Iuri ciuili operam adolescens Auenione, Tholosæque primùm impenderat, eiusque otij non leue documentum ediderat, Harmenopulo è Græca lingua fidelissimè translato. Sed longè grauiora sunt, & homine Christiano digniora, quæ mox in Iobum & in omnes Prophetas diligentia, parique iudicio commentatus est: plura etiam præstiturus, nisi Venetiis rediens, quò se tumultuante iterum Gallia in Ferrerij legati Regij comitatu contulerat, apud Vticenses patriam suam lethali morbo deprehensus ante annos occidisset. Corpore fuit gracili & à studiorum laboribus macilento, sed voce robusta & virili, quæ auditorium probè impleret: temperantia autem, pudore, modestia, & cæteris animi bonis supra variæ doctrinæ laudem nulli secundus. Cui & hoc à Superûm indulgentia concessum est, vt sibi quodammodo superstes non omnino cum morte interiret. Vxorem enim duxerat Allerij nobilis viri & Antoniæ Deloinæ filiam, Camillæ Morellæ virginis doctissimæ sororem, quo ex connubio Iosiam filium tanto patre dignissimum suscepit.

REGINALDVS CLVTINIVS.

REGINALDVS CLVTINIVS patricius Parisiensis à patre Senatûs Præside in spem successoris educatus, fœcundis Iurisconsultorum latifundiis amœna Musarum viridaria prætulit: cum Oiselius quoque frater natu maior neglecto literarum otio ad bellicas artes & Reipublicæ munia se

contuliſſet. Neque ſanè improſperè ; hic enim & in Scotia Franciſci ſecundi legatus Anglorum arma fortiſſimè repulit, & Romæ Caroli ſucceſſoris Orator multa magni momenti negotia fideliſſimè procurauit. Hinc fiebat, vt ex eius commendatione Principes, apud quos virtutis nomine gratioſus erat, Clutinium fratrem plurimis & opimis ſacerdotiis ornarent. Ille igitur hac fortunæ indulgentia vſus vitam cœlibem egit inter honeſta ſtudia, carminis præcipuè Latini curioſus artifex, & Maronianæ maieſtatis mirificus imitator. Cuius generis pauca quidem emiſit, ſed numeris omnibus abſoluta; Quale eſt imprimis poëma illud Epicum, quod non multò ante extremum diem de victoria Chriſtianæ claſſis aduerſus Turcas ad Naupactum parta publicauit. Cum aliquot ante annis Oiſelius frater natu maior in Romana legatione periiſſet.

CAROLVS CANTOCLARVS.

NATVS eſt hic vir eximius Molinij Boiorum noto Borbonicæ ditionis oppido & in ipſa Ducum familia ſic educatus, vt nemo demum euaſerit inter aulicos elegantior, nemo inter eruditos eloquentior, nemo in congreſſu & allocutione comior & gratior. Hac præſtantia iuuenis vxorem duxit apud Aruernos claro loco virginem, cui gratum vt faceret, repudiata natali vrbe ſedem in Aruernia conſtituit. Verùm aliò vocabat eum fortuna longè melior & benignior. Cum enim ex Hiſpania reuertens Franciſcus Magnus per eas regiones iter faceret, Carolum elegere Claromontani ciues, qui pro ſingulari, qua pollebat, facundia potentiſſimum Regem illuc aduentantem totius prouinciæ nomine ſalutaret. Eo quidem euentu, vt Princeps omnis egregiæ virtutis admirator ſingularem eruditi hominis facundiam non laudaret modò, ſed & eum ſuo fauore ac beneuolentia digniſſimum eſſe iudicaret, ſibique in poſterum aſſereret. Ac primò quidem Turonenſis prouinciæ Præturam ex ipſa Regis electione obtinuit. Inde autem facto eruditorum delectu, qui ampliſ-

ſimi Ordinis dignitatem magis ac magis tuerentur & illuſtrarent, eum quoque vel inter primos in ſupremum Lutetiæ Senatum allegit. Functus eſt eo nobili munere ad multos annos, demumque iam ſenior ex acerbiſſimis calculi doloribus vita ſublatus eſt. Mortuo iuſta ſoluêre plures filij præſtantes, duóque potiſſimum primæ notæ Senatores, Petrus paternæ dignitatis in ſuprema Curia ſucceſſor iampridem fato functus, & ille patri cognominis Carolus libellorum ſupplicum in Regia Magiſter, ac in ſacro Regis Conſiſtorio Conſiliarius, qui hodiéque viuit, ac vtinam diu viuat, doctrina pariter ac virtute cumulatiſſimus.

LVD. CASTANEVS RVPPIPOSÆVS.

RVPPIPOSÆORVM in Gallia nomen illuſtre ſemper fuit, vel eo maximè, quòd cum ſanguinis vetuſtate non belli modò gloriam, ſed & vitæ morumque caſtitatem conſtanter adæquarint. Atque hoc peculiare ſuæ gentis decus Ludouicus hic noſter præclarè ſuſtinuit, vel potius ingenti laudis acceſſione cumulauit: poſtquam auctore Ioſepho Scaligero nobiliſſimo viro & ſui ſeculi doctiſſimo ad illam Naturæ bonitatem literarum & ſapientiæ lumen adiunxiſſet. Quo factum eſt vt foris domíque præſtans, his dubiis Galliæ temporibus optimi ac fortiſſimi ciuis famam merito ſit conſecutus. Primùm enim Romam à Chriſtianiſſimo Rege Henrico III. miſſus Orator nominis Gallici decus atque dignitatem aduerſus Hiſpanicas fraudes & inſitam illi nationi ſuperbiam in ipſius Pontificis conſpectu grauiſſimè tutatus eſt. Inde redux in patriam & in ſanctius Regis Conſilium aſſumptus, cùm fidei, conſtantiæ & propenſi erga Rempublicam animi quotidie documentum aliquod ederet, ingraueſcente motu ciuili vtriuſque Marchiæ Præfecturam à Rege ſucceſſore obtinuit, adeò ſecundis auibus, vt intra exiguum tempus perduelles omnes & coniuratos tota illa prouincia expelleret, demúmque numeroſam illorum manum duce Villoquerio Guerciæ Vice-

comite contractam in Pictonibus ad Vigennam insigni prælio deleret, plurimis eorum cæsis aut in propinquum fluuium demersis: in quibus ductor ipse repertus tanti triumphi gloriam suo casu non mediocriter illustrauit. Postremò dum è castris (in quibus Regi ipsi res in vlteriore Burgundia tum gerenti multos menses operam strenuè præstiterat) per Boios iter facit, Molinij febre ardentissima consumptus est, relictis filiis, quorum alter bellica laude, alter Pictauiensis Antistes doctrina & pietate insigni refulget. Sed ad innumeras Rupipoſæi virtutes, cùm vnica laudatio non sufficeret, nihil abs re me facturum putaui si pedestri Elogio Poëticum hic subijcerem.

QVæ tamen ignauos iam mollis inertia Ceitas
Detinet, aut spatiis timor improbus vrget iniquis,
Vt sese addicant studio vix segniter vni
Degeneres? placidas auidè colit ille Camœnas,
Doctus, seu magnum numeris æquare Maronem,
Siue hominum mentes facundus flectere dictu,
Aut rerum caussas, aut abdita promere iura.
At sit opus valido patriam defendere ferro,
Auget femineas imbelli voce querellas,
Et penitus trepidæ fit ciuis inutilis vrbi.
Alter Marte potens, primis quem crudus ab annis
Ebibit, ingenuas animo non concipit artes.
Strenuus ille quidem, & sumptis longè optimus armis,
At si succedat rigido pax aurea bello,
Negligit inculto ciuilia pectore iura
Barbarus, horribili patriam miscétque tumultu.
Hinc adeò externas armis neque pellere gentes,
Nec satis inter nos pacem licet vsque tueri.
At quos culta dedit seclis melioribus Hellas,
Bellatrix aut Roma viros, vtrumque subibant
Æquè onus, & socio gaudebat Apolline Mauors.
Non igitur mirum est, si tot tantásque per Orbem
Illa vel illa tulit gemino stans numine palmas.
Nos malè vicino vix tuta tuemur ab hoste
Oppida, & vnius captis in mœnibus vrbis
Quærimus ingentes titulos, finemque laborum,
Quem dare victori prouincia victa solebat.

Vsque adeò fractum virtus diuisa vigorem
Sentit, & egregiis nequaquam sufficit ausis.
Vnus es, ô patriæ rarissima gloria terræ,
Quem non degeneris lædant contagia secli,
Quique trucem dulci Musâ moderere Gradiuum.
Atque equidem sic te nasci voluere Sorores,
Ius quibus humanæ deducere stamina vitæ,
Perpetuò regni afflictis vt rebus adesses.
Seu magnum affari Tarpeia in rupe Parentem
Esset opus, blandisque ad pacem inducere verbis,
Dum te magnanimo Legatum à Rege tot annos
Roma videt, meritúmque abeunti reddit honorem.
Seu toties bacchante odij ciuilis Erynni
Regis amor, patriæque salus ad bella vocarent
Impauidum, & populis imponere fræna iuberent.
Nec si fortè pares felix tibi Gallia multos
Ferre queat, paribus non speret & illa triumphis
Debellare suo longinquas tempore gentes.
Macte animi, macte ingenij, Ludouice, Deûmque
Non tibi concessas tot amico nomine dotes
Nequidquam esse puta, tanquam sine nomine vulgo.
Non omnis moriere, tui pars optima letum
Nesciet, & longâ viuet per secula famâ.
Iam tua sidereo tollit se gloria cœlo,
Iam tibi gratantes toto ex Helicone Camœnæ
Certatim sua dona ferunt, præque omnibus vnum
(Si quid id est, tenuemque haud aspernabere vatem)
Cœpti operis meritò te prima in fronte locamus
Insignem, & nostræ resonant tua nomina Syluæ.

MICHAEL HOSPITALIVS.

VENIO nunc ad Michaëlem Hospitalium virum incomparabilem, neq; solùm Aruerniæ, vbi fausto siderum concursu primùm ortus est, sed omnino Galliæ, immò & Europæ totius immortale ornamentum: qui omnibus & humanitatis & Iurisprudentiæ studiis tum in Gallia, tum in Italia liberalissimè

institutus, adeò felicibus auspiciis Rempublicam aggressus est, vt nullam eius partem intactam relinqueret, donec ad supremam togati Ordinis dignitatem peritissimus omnium accederet. Quinetiam eius quædam veluti rudimenta posuerat Cancellarij quoque honore functus apud Allobrogas, quorum Principi Margaretæ Henrici Regis sorori virtutis & literarum nomine gratissimus semper fuit. Sed profectò tam exilis prouincia tantum virum non capiebat. Itaque hunc in maximis suis temporibus meritò sibi Gallia vindicauit. Quæ tamen salutaribus eius consiliis longùm frui non potuit: cùm è primoribus nonnulli ad Imperij Gallici perniciem nati homines omnem publicæ vtilitatis occasionem auerterent, neque porrò conquiescerent, donec sanctissimum senem sacri Sigilli custodiæ, octauo post initum magistratum anno, eximerent: maiori certè Reipub. damno, quàm suo. Ille enim, vt erat ab omnibus Philosophiæ præsidiis instructissimus, hanc lubricæ sortis inconstantiam constanter & æquo animo tulit. Specie fuit augusta, vultu graui & tranquillo, qui, vt ex veteri numismate apparuit, Aristotelis faciem planè referret. Sed nec ingenio minus eum referebat, cùm ipse quoque Philosophiæ & quidem verioris optimus magister multa de iure scripserit, quæ nisi premerentur, summam procul dubio legentibus vtilitatem afferre possent. Poëmata non premuntur beneficio clarissimorum virorum Vidi Fabri & Michaëlis Huralti eius generi magni Hospitalij nepotis, qui ea studiosissimè collegêre, & in lucem emittenda curauêre. In his autem Hospitalius Horatium præcipuè imitatus est. Ita tamen, vt verborum nitore & sententiarum grauitate illum æquarit, carminis certè lenitate superarit. Fato functus est in Viniano suo circiter septuagesimum ætatis annum III. Id Mart. anno Christianæ salutis CIↃ. IↃ. LXXIII.

SCÆVOLÆ SAMMARTHANI ELOGIORVM LIBER TERTIVS.

CAROLVS LOTHARINGVS CARDINALIS.

SIT hic inter nobiles eruditione viros tam illuſtri Heroi non immeritò reſeruatus locus, quando is à pueritia neglectis potentiorum ſtudiis, qui Muſarum ferè ſecuri tantum ea cogitant, quæ inania & caduca ſunt, ad firmiora ſe contulit literarum & ſapientiæ præſidia, quæ nec vllis fortûnæ caſibus amitti poſſunt, nec vlla temporis longinquitate aboleri. Natus erat in Gallia patre Guiſio Renati Lotaringiæ Ducis filio, maternámque originem ad ipſos Galliæ Reges multiplici cognationis vinculo referebat. Ad hanc itaque ſanguinis claritatem accedente inſuper tanta indole, dignus à Paulo III. Pontifice Maximo iudicatus eſt, qui trium & viginti annorum adoleſcens in ſacrum Purpuratorum ordinem allegeretur: nec eo minus in ſuſcepta ſemel ſtudiorum cura, perpetuóque literarum amore permanſit. Quod ſi per eas licuiſſet occupationes, quibus aſſiduè diſtrictum impeditúmque grauiſſima totius Chriſtiani orbis negotia tenuére, haberemus profectò

non pauca tam rari & excellentis ingenij monumenta, quæ cum veteribus etiam optimis comparare possemus. Commendabat has animi fortunæque dotes & illustrabat staturæ quoque dignitas & forma summo conueniens Principi, quique omnes eius actiones admirabili suauitate condiebat sermo elegans & vberrima semper dicendi copia. Cùm interim Frãciscus frater bellica virtute inclytus, parem in diuerso genere laudem quotidie promereretur. Vt aulici eius ætatis poëtæ, quos amicissime Carolus fouebat, generosis illis fratribus non incallidè adulantes alterum Martis, alterum Mercurij nomine subinde celebrarent, ac velut humana sorte maiorem diuinis vtrumque laudibus cumularent. Hæc autem eloquentiæ vis in eo maximè tum elucebat, cum aut in conuentibus Christianis de instaurando Numinis cultu ex veterum Patrum disciplinã disputaret, aut è sacro suggestu, quem insolito Purpuræ fulgore decorabat, verenda legis diuinæ oracula populo admiranti depromeret. Quibus artibus eam consequebatur & apud omnes ordines, & apud Reges ipsos tum gratiam, tum etiam auctoritatem, vt quæcumque res occurrebant grauioris in Republica momenti ex eius potissimùm sententia iudicióque transigerentur. Floruit in his studiis ad vsque tempus illud, cùm Henricus tertius, Carolo fratre sublato, Gallicum Imperium adeptus est. Cui ex Polonia redeunti cum ipse Roma quoque reuertens Lugduni occurrisset, Auenionémque paulò mox in eius comitatu profectus esset, in sæuissimam incidit febrem, ex qua decimo septimo postquam ægrotare cœperat die, sub finem anni millesimi quingentesimi septuagesimi quarti, nondum planè quinquagenarius expirauit. Corpus eius Rhemos delatum & in sepulchro, quod sibi ipse viuens parauerat, addito breui Elogio, conditum est. Famam verò tanti nominis nullus tumulus, nulla teget vnquam obliuio, non ob familiæ modo splendorem, celebriúmque tot laborum immortalem gloriam, sed eo maximè, quod præstantibus ingenio doctrináque viris benignissimum in omni vita præbuerit se fautorem & patronum.

IOANNES MONLVCIVS.

MONLVCII fratres nobili apud Condomenses loco nati, quò magis auitum decus & familiæ honestatem tuerentur, omnibúsque numeris illustrem ad posteros traderent, sic sua inter se studia diuisere, vt Blasio natu maiori bellica disciplina, Ioanni pacis artes, literarúmque ornamenta cederent. Ac Blasij quidem res tum in Gallia, tum in Italia strenuè feliciterque gestas, quibus amplissimam Tribuni Equitum dignitatem promeruit, non est huius loci fusius commemorare: præsertim cum in illa sui temporis historia, quam militari facundia exarauit, abundè suo ipse stilo totum se descripserit, atque ad viuum effinxerit. Ioannes autem, quem & Valentiæ Pontificatu sua merita auxerunt, cum ad Religionis & Reipub. curam pari ardore animi diligentiáque amplectendam, peracre ingenium & beatissimam dicendi vbertatem attulisset, magnus omnino & admirabilis in vtroque genere vir fuit. Sacris enim concionibus nunc Valentiæ, nunc in Regis aula frequenter habitis, vnus maximè aulicorum animos deliciis & luxu diffluentes ad seueriorem Christianæ vitæ disciplinam efficaci facundia reuocare & in officio continere visus est. Nec in illa porrò disputatione apud Pissiacum instituta, vbi de Religionis rebus amicè tractari cœptum est, vllus inter cæteros Galliæ Præsules repertus est doctior & prudentior, qui Catholicorum partes tuendas ac defendendas susciperet. Legationes autem, in quibus eadem eloquentiæ facultas aliquanto maiore cum splendore illuxit, quis vllas vnquam gessit aut numero plures, aut rerum, de quibus agebatur, pondere & momento grauiores? Nec enim ad Europæ tantum Principes & populos propè omnes à quatuor maximis Galliæ Regibus Orator subinde legatus est, sed ipsum etiam præpotentem Asiæ Tyrannum eo successu adiit & conuenit, vt rebus penè afflictis exoptatam in vniuerso orbe Christiano pacem ac tranquillitatem constitueret, si minus diuturnam & stabi-

lem, at certè opportunam,& pro temporum conditione maximè vtilem. Quare Sigiſmundo Sarmatiæ rege ſine maſcula prole mortuo, dux Andium Henricus, Caroli noni frater, in eius locum ſuccedere cupiens, huic potiſſimùm viro & Lanſaco iuniori nobilitate generis pariter ac bellicæ virtutis laude præſtantiſſimo (quos ad promerenda Polonorum ſuffragia peridoneos eſſe ſentiebat) omnem huius petitionis curam & ſollicitudinem commiſit. Prenſabant quatuor competitores illuſtriſſimi, Suecus, Auſtrius, Tranſſiluanus, & Moſcouita, qui cum apud gentem illam, vt viciniorem & vitæ morumque ſimilitudine coniunctiorem, gratia & auctoritate multum poſſent, eos tamen hi duo ſolertiſſimi homines, ſiue Caroli auſpiciis, ſiue potentiore Ducis Genio, ſiue ſua ipſi facundia freti, ſtrenue & feliciter ſua ſpe deiecerunt ac deturbarunt. Sed hoc rei bene geſtæ præmium fuit, vt ambo in ipſius Henrici grauem offenſionem & capitale penè odium incurrerent. Subtili enim ingenio Princeps, ne dicam ſuſpicioſo, hanc electionem poſtea ſic interpretatus eſt, quaſi per noui regni ſpeciem eò relegaretur, vt à Gallici imperij ſucceſſione, quam ſpe non dubia iam præſumebat, aliquanto minore negotio repelli poſſet, eáque demum excludi. Exceſſit aliquot poſt annos è vita Monlucius iam planè ſenex, nec à Republica tamen abſtinens, cum & nouiſsimè præclaram ad Galliæ Narbonenſis Ordines de pace inter ipſos ex Edicto Regio conſtituenda legationem exegiſſet.

IOANNES MORVILLERIVS.

PARI ferè ſtudio & æmulatione Monlucium æqualem ſuum ſecutus eſt Ioannes Moruillerius Blœſenſis honeſto loco natus; qui apud eoſdem potentiſſimos Galliæ Reges ea virtutis opinione floruit, vt omnium pacis ac belli conſiliorum particeps per totos triginta quinque annos grauiſſima quæque regni negotia domi foriſque tractauerit, immortalíque ſua cum laude confecerit. Geſſerat primò prefe-

ęturam apud Biturigas, multíſque deinde legationibus continenter obitis, non obſcura futuræ gloriæ ſigna & indicia iam ediderat. Mox verò dum ad maiora ſublatus hâc negotiorum molem in celeberrima Regis aula ſuſtineret, nemo cum grauitate & iudicio, nemo ſagacitate & ſolertia, nemo candore & humanitate ſuperauit. Illud porrò quantæ moderationis fuit, quantæ modeſtiæ, quòd cum ad Cancellarij munus in Oliuarij defuncti locum a Franciſco ſecundo Rege vocaretur, hunc magiſtratum, qui togatæ militiæ ſupremus in Gallia gradus eſt, non modo non ambiit, ſed recuſauit etiam, ſéque tanquam oneri tanto minimè parem excuſauit? vt ex eius demum repudiatione Michaël Hoſpitalius (qualis & quantus vir!) ad ampliſſimam illam auctoritatem perueniret. Sed Hoſpitalio ipſo poſt aliquot annos, per ſummam inuidiam aula pulſo, domúmque relegato, cum iterum à Carolo Franciſci fratre & ſucceſſore ad hoc ipſum inuitaretur ac vehementius vrgeretur, aliquando tandem adduci potuit, vt ſigilli Procurationem ſuſciperet, abſentíſque Cancellarij vicem impleret, quam tamen biennio poſt Renato Birago homini Mediolanenſi, nec rerum noſtrarum ſatis perito, ſed apud Reginam gratioſo facilè conceſſit. Nimirum generoſus & excelſus animus quæcunque à ſortis arbitrio pendent, infra ſe ponit, nec virtutis præmia, ſed virtutem ipſam honeſtiore cura & ſtudio conſectatur. Solebat Moruillerius oblectari Muſarum ſtudiis, & earum eximios cultores amicè liberalitérque fouebat, non Gallos tantum, ſed exteros etiam, ac præſertim Italos, ex quibus adeo nonnulli grati & memores frequentem eius mentionem ſuis in ſcriptis honorificentiſsimè ſunt proſecuti. Quò magis verendum nobis erat ne grauiter in patriæ decus atque dignitatem peccaſſe diceremur, ſi tam clarum & celebre nomen, quod nec ab exteris neglectum eſſet, negligeremus ipſi, nec inter illuſtria Gallicæ gentis ornamenta collocaremus. Obiit exactæ ætatis ſenex anno ſupra quingenteſimum & milleſimum ſeptuageſimo ſeptimo, & apud Bloeſios in æde Franciſcana ſepultus, quum Aureliæ Pontificatu (nam & hunc à Rege meruerat) iampridem ſe ſponte abdicaſſet. Cui tanquam ſingulari amico & collegæ Pomponius Bellevreus vir ampliſsimus & morienti

clausit oculos,& elato luculentum ex marmore tumulum addito insigni elogio consecrauit.

IACOBVS BVGIVS.

IAcobvs Bvgivs è Castronouo Andium elegantis ingenij vir & admirandæ memoriæ confectam a doctrinæ varietate Iurisconsulti, Philosophi, Poëtæ famam peregregie tulit. Latini quidem carminis argutia cum facilitate & lepore coniuncta, præcipue commendabilis, & ex ipsius Michaëlis Hospitalij censura cum veteribus Romæ poëtis conferendus: verum in scriptitandis Gallicis ideo frequentior, quòd ad procerum aures deliniendas & gratiam in aula aucupandam aptiores esse crederentur & opportuniores. Nec fefellit euentus coniecturam. Adolescens enim inter aulicos eius ætatis Poëtas nobilitatem adeptus, aditum sibi ad augustam Regiæ sororis familiam hoc eruditæ suauitatis lenocinio patefecit: digrnioréque mox habitus loco, supplicibus apud eam libellis consiliisque diu præfuit. Vigebant ea tempestate in Gallia laudandæ omnes artes, quas à Francisco primum excitatas Henricus filius, etsi durior ad hæc studia, tamen recenti patris exemplo liberaliter promouebat, earúmque celebres alumnos ad opes atque dignitates efferebat. Bugius itaque beato seculo fruens, procurante id potissimùm Regina, in Armoricum Senatum assumptus, & Inquisitionum classi præfectus, quam Reipub. debebat boni & eruditi ciuis operam ad vsque scalarem vitæ annum LXIII. piè fidelitérque persoluit. Eo tamen studiorum temperamento, vt subsecíuis horis nunc ad Poëticos lusus, nunc ad Philosophicas oblectationes & illecebrosam auri conflandi scientiam à Senatoria seueritate se referret. Verùm vtróque labore prorsus inani citráque frugem effluente; quando & suorum ipse Carminum fastidiosè negligens iacere sineret ea perireque in aduersariis, & dum metalla in fornacibus recoquendo montes sibi aureos temerè pollicetur, nihil inde præter leues euanidósque fumos

eliceret. Vnum tamen eius Epigramma, tanquam ex naufragio tabulam, hîc lubet ſubiicere, quod, niſi fallor, non leue reliquorum deſiderium legentibus afferre poſſit.

IN ILLVSTRIS CVIVSDAM feminæ nuptias.

IMpubes nupſi valido, iam firmior annis
Exſucco & molli ſum ſociata viro.
Ille fatigauit teneram, hic ætate valentem
Intactam tota nocte iacere ſinit.
Dum nollem licuit, nunc dum volo, non licet vti:
O Hymen, aut annos aut mihi redde virum.

IOANNES GORRÆVS.

IOANNES GORRÆVS Lutetiæ natus eſt patre Bituricenſe non obſcuri nominis medico, quem tamen ipſe medicinam quoque profeſſus longiſſimo interuallo ſuperauit. Nam quæ duæ potiſſimum res homini ad eam diſciplinam contendenti neceſſariæ ſunt, Græcæ linguæ vſus, & abſoluta Naturæ cognitio, hæ in Gorræo filio iam inde ab adoleſcentia ſic enituerunt, vt mirum eſſe non debeat, ſi vir factus ad ſummum in illa arte principatum Lutetiæ ſuo tempore peruenerit. Nec interim illi defuit Latinæ orationis facultas & Poëticus lepos minimè vulgaris, cuius in Nicandro & Græcorum aliquot epigrammatis transferendis nobile argumentum edidit. Sanè in ipſius Nicandri interpretatione id eximium fuit, quod res ieiunas & à Poëtica vbertate multum abhorrentes ſeruata vbique carminis lenitate non minus verè & fideliter, quam aptè & eleganter expreſſit. Additis etiam commentariis, & non iniucunda de lepore marino ad Gulielmum Rondeletium apologia, quæ ſimul cum innata grauita-

te summam ingenij morúmque suauitatem & festiuitatem in eo concurrere demonstraret. Scripsit & Medicarum definitionum libros, in quibus omnium, quæ ad medicinam pertinent, naturæ, differentiæ, proprietates explicantur. Opus egregium & perutile, quod cùm eruditis omnibus satisfecerit, ipsi tamen auctori non satisfecit. Statuerat enim ornare illud & amplificare, nisi valetudinis incommoda vetuissent: vel inde maximè orta & excitata, quod cùm armatorum manus lecticæ, qua forte vehebatur, tempestate turbulenta occurrisset, repentino pauore exanimatus, quam longa deinde vita fuit (vixit autem ad annos septuaginta duos) à seipso deficere quodammodo videretur, in eáque ægritudine vir tantus anno CIↃ. IↃ. LXXVII. decederet.

REMIGIVS BELLAQVA.

TE quoque Remigi Bellaqua Nogenti Vnellorum oppidi alumne iniquum sit inter nobiles huius ætatis Poëtas non recensere. Qui omnino si quid versibus effingendum susciperes, præsertim in Bucolicis, rem ipsam pingere & oculis subiicere videbaris. Vnde & Naturæ Pictor à nostro sæpe Ronsardo solebas appellari. Anacreontis autem Poëtæ temulenti Græcas Odas, ab Henrico Stephano luci redditas, quo sermonis Gallici lepore, quanta facilitate vir omnium maximè frugi & sobrius expressisti? Sed inter eximios ingenij fœtus, quibus patriam exornasti, præcipuum illud poëma fuit, quo varias Gemmarum species facultatésq; persequeris, eo quidem carminis Gallici nitore, qui cum gemmis ipsis certare iudicetur. Erat Bellaqua non Musis modò, sed & Marti deditus, ob idque multos primæ notæ proceres, & in iis Renatum Lotharingum Elbouij Ducem facilè sibi conciliauit. Cui cum in expeditione Neapolitana strenuè ac fideliter adhæsisset, exindéque Caroli eius filij generosam indolem suæ fidei creditam educasset, in ea tam illustri familia reliquam deinceps ætatem exegit. Periit non adeo senex ingenti sodalium

lium luctu, quorum humeris in ædem D. Augustini honesta magis quàm sumptuosa funeris pompa illatus est, ab illisque omnibus supremum carminis officium tulit; maximè à Ronsardo, qui Gallicum Epitaphium à se conscriptum lapideo eius tumulo iussit insculpi. Et nos ei, dum viueret, hoc in Anacreontis versionem Epigramma quondam lusimus.

ANtè quidem lepido referebas carmine totum
Anacreonta, Remigi.
Nunc etiam similis magis incipis esse, quòd alba
Canent, vt illi, tempora.
Discrepat hoc tantùm, quod sobrius ebria cantas
Senis faceti pocula.
Quòd si de solito quid fortè pudore remittas,
Musisque iungas Liberum,
Quàm bene vinosus superares vina canentem,
Qui siccus illum sic refers!

LVDOVICVS REGIVS.

LVDOVICVS REGIVS Constantinus Philippi Cossæi Constantiarum Episcopi alumnus, Latinis aliquot epistolis, & Budæi vitâ mundissimè scriptâ, pedestris facundię laudem à doctissimis Italis non vano iudicio adeptus est. Is vbi plures annos nunc in Italia, nunc in Regis aula consumpsisset, Lutetiæ tandem redditus, omissis aliquantisper Græcis & Latinis ad patriæ linguæ studium se applicuit, multósque Philosophiæ locos ex Platone, Aristotele, Xenophonte desumptos Gallicis verbis aptè admodum illustrauit. Erat enim in omnibus disciplinis egregiè versatus, quæ res ei ad nouum & inusitatum scribendi genus non parùm adiumenti attulit. In hoc porrò non ferendus, quòd iniquus alienæ industriæ æstimator, scriptores sui temporis ferè omnes acerbiore subinde censura perstringeret. Qua carpendi libidine cùm Ioach. quoque Bellaium temerè offendisset, ab

illo magni nominis Poëta præter ſpem iocoſis & mordacibus verſiculis exceptus longùm apud omnes aulicos in ridiculo fuit. Nouiſſimè dum Timæi Platonici tralationem adornat, anno milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo nono iam ſenex morte ſublatus eſt, eruditis quidem luctuoſa, ſed ipſi nequaquam importuna, quæ mente à vilium rerum cogitationibus abducta, tam grauia ſeriò meditantem adorta eſt.

ANTONIVS FVMEVS BLANDÆVS.

FVMEORVM gentem olim equeſtrem primus ad munera togæ tranſtulit Adamus Fumeus vir eximia virtute & induſtria, qui Ludouico XI. Rege ſupremam Iuris Gallici præfecturam adeptus eſt. Ab eo repetebat originem hic Antonius ingenio & ipſe præſtanti, atque ad omne literarum genus benè feliciterque nato. Itaque non ijs contentus diſciplinis, quę ad honores in Republica ſuſcipiendos per auita paternáque veſtigia viam illi ſternerent, Philoſophiam quoque & politiores Muſas magno diligentique ſtudio his adiecit. Circumferuntur & maximè probantur à doctis nonnulla eius poëmata nondum illa typis mandata, ſed ſiue ſermonis lepôrem, ſiue ſententiarum varietatem ſpectemus, hominum profectò luce digniſſima. Scripſit & oratione ſolutâ quædam paris elegantiæ. In Republica verò Senatoriiſque muneribus obeundis cùm admirabilem præferret eruditionis & fidei præſtantiam, vrgente bello ciuili tertio Legatus in Auſtriam à Carolo IX. miſſus eſt, ſi auxiliares Germanorum copiæ, quas in ſuam perniciem conſcribi Rex audierat, Cæſaris auctoritate ac potentia retineri poſſent & à Galliæ finibus prohiberi. Exindéq; in ſanctius illud Conſilium, vbi ampliſſima regni negotia explicantur, ab Henrico III. Rege talium virorum ſingulari æſtimatore facilè aſſumptus eſt. Cuius demum Principis iuſſu profectus in Aruerniam grauiſſimis de rebus dum peracta legatione Lugdunum ſidere infeſto aſperáque & difficili via contendit, collecta ex itineris laboribus ægritudine nondum

ſenex emiſit animam, ſuperſtite filio, qui hodiéque Libellorum Præfectura ornatus antiquum familiæ ſplendorem honeſtiſſimè tuetur.

PETRVS SEGVIERIVS PATER.

SEGVIERII, quorum ampla & honorata familia Lutetiæ floret, primam domûs originem à Septimania repetunt, vbi iam olim ea gens præcipuis tum Reipubl. tum etiam Eccleſiæ dignitatibus inſignis enituit; Pariſiíſque demum inſerta hunc edidit eminentiſſimum inter togatos ætate ſua virum, qui poſtquàm in celebribus Aduocatorum ſubſelliis abundè claruiſſet. Regij primū Patroni, mox & Præſidis in ſumma Curia munus obtinuit: cum in eo ſupra nobilē forenſis eloquentiæ laudem multa quoque rerum ineſſet ſcientia, multus vſus, multáque iudicij grauitas, & in rebus adminiſtrandis ea fides ac firmitudo animi, quæ à boni ciuis officio conſtantique erga Rempublicam ſtudio nuſquam recederet. Nec in ipſa modò Senatorij muneris functione, ſed & in maximis regni negotiis, quæ ſubinde Rex ei credebat, excellentes & eximiæ tot virtutes emicuêre. Potiſſimùm vero ex illa, quæ definibus inter Caroli noni & Philiberti Sabaudiæ Ducis delegatos Lugduni agitata eſt controuerſia, perpetuam apud omnes Gallos commendationem promeruit. Huius enim diſceptationis delectus à Rege arbiter adeò generosè grauitérque ſe geſſit, reiectis ac repulſis omnibus ambitioſi Ducis artibus, vt ſi proceres, qui ſummæ rerum in Gallia tunc præerant, ſalubri eius & recto iudicio ſtare maluiſſent, non ita magno tum noſtro pudore & incommodo, præcluſus nobis nunc eſſet omnis in Italiam aditus. Cæterùm ad has animi veras dotes Fortuna quoque ipſa ſuas opes & copias liberaliter adiunxerat. Sed nihil ei beatius in vita contigit, quàm lætiſſimus liberorum prouentus & vberrima propagandi nominis occaſio. Huic

enim ſucceſſere multi præſtantes filij, & in his duo Senatûs item ſuo tempore Præſides, Petrus natu maior, & Antonius, qui fratri ſuperſtes hodie viuit ac viget ab eruditionis & facundiæ ſumma gloria, ſummáque in iure dicundo æquitate & prudentia iamdudum clariſſimus. Obiit Seguierius pater planè felix inter pias tot natorum lachrymas viij. Kal. Nouembr. anno CIↃ. IↃ. LXXX. & in D. Andreæ ſepultus, cùm vixiſſet in altiſſima tranquillitate animi ad ſeptuaginta ſex ipſos annos, eóque dignitatis in illa Gallorum ampliſſima Curia proceſſiſſet, vt alterum ab eius principe gradum teneret.

IACOBVS BILLIVS.

IACOBVS BILLIVS Prunæus ex nobilitate Carnutenſi, Guiſiæ natus eſt, proximo Atrebatum & Hannonum finibus oppido, quod Ludouicus pater homo ſtrenuus & ſpectatæ in bello ſolertiæ Franciſci primi nomine tum regebat. Is autem diuerſa vitæ ratione & inſtituto inter Muſas educatus literarum & ſapientiæ ſtudiis inclareſcere maluit. Erat Ludouico filius maior natu Ioannes duobus opulentiſſimis in ora Santonica cœnobijs præfectus, qui cùm præ nimio rerum humanarum faſtidio ſubducere ſe hominum congreſſibus, & in receſſu Carthuſiano ſeueriorem vitam agere meditaretur, non prius eò migrare voluit, quàm vtriúſque ſacerdotij bonorúmque omnium poſſeſſione ſeſe in Iacobi fratris gratiam abdicaſſet. Quare ſtudioſus adoleſcens, qui ad literarium decus toto animo anhelabat, ex fraterna liberalitate factus auctior & fortunatior, habuit vnde optato in otio deſiderium ſuum expleret, eóſque demum produceret ingenij fœtus, quibus & ſummo beneficio Rempublicam Chriſtianam affecit, & gloriam ipſe immortalem conſecutus eſt. Plurima enim ex Damaſceno, Chryſoſtomo, Baſilio, cæteríſque ſanctiſſimis legis diuinæ interpretibus, ac potiſſimum ex illo ſingulari ſcriptore Nazianzeno, qui Theologi cognomen eſt meritus, doctiſſimè fideliſſiméque tranſtu-

lit. Plurima & suo ipse ingenio meditatus est. Cúmque totus in scribendi labore semper fuerit, tamen, quæ fuit eius vere Christiana modestia, nullum vnquam argumentum attigit, ne tum quidem cum versibus Gallicis animi causa luderet, quin ad Pietatem & Religionem pertineret. Cætera omnia, tanquam fluxa & caduca, generoso quodam animi vigore contemnebat. Vtebatur familiariter Gilberto Genebrardo viro doctissimo, cuius in ædibus Lutetiæ, dum valetudine parùm firma hospitatur, & Gregorianæ versionis nuper à se recognitæ nouam editionem vrget, sub exitum anni CIↃ. IↃ. LXXXI. post longa morborum tædia ex phthisi tandem octo & quadraginta natus annos interiit, elatúsque est ad Seuerini fanum & piis eruditorum Epithaphiis consecratus.

SIMEO BOSIVS.

IS ab Aurato populari suo, Græcæ Latinæque linguæ facultates omnes, à Duareno exactam Iuris & Legum scientiam adeptus, huius quidem in exercenda Lemouicensis Prouinciæ Præfectura, illarum verò in Ciceronis ad Atticum Epistolis magna cum excellentis ingenij exquisitæque doctrinæ præstantia castigandis & illustrandis pulcherrimum sui dedit specimen. Ad maiora quoque progressurus nisi spes eius egregias & rectè conceptas importuna fatorum inuidia fefellisset. Iuuenis enim, nec sine veneni suspicione, Ratiasti Lemouicum ereptus, est & in D. Petri sepultus. Nec ea porrò vitæ breuitas longius à nobis Elogium feret, quod alioqui mutuus noster amor & apud Biturigas olim contracta beneuolentia postulare videretur.

IANVS MORELLVS GRINÆVS.

ME adoleſcente ſolebat huius viri honeſta cum primis & pudica domus, tanquam ſacra Muſarum ædes, Lutetiæ magna eruditorum frequentia celebrari, cùm & eius vxor Deloina & filiæ tres bonis omnes diſciplinis & moribus ornatiſſimæ, perelegantes vtraque lingua verſus inuſitata felicitate concinerent, ipſe autem chori dux & princeps Apolinis interea vicem belliſſimè redderet ac repræſentaret. Egerat bonam adoleſcentiæ partem apud Heluetios in Eraſmi contubernio, cui ad Baſileam clauſit oculos, & honorifico poëmate parentauit: peragratáque mox Italia, Regis aulæ ſuccedens, vt homo ſermonis & morum elegantia non minus quàm doctrinæ nomine ſpectabilis maximam inter literatos authoritatem breui tempore obtinuit. Cuius deinde merito receptus eſt in Reginæ familiam, & Henrici Engoliſmæi Principis illuſtriſſimi adoleſcentiæ regendæ appoſitus: nec potuit has inter occupationes ea meditari & ſcribere, quibus aliquando poſteris innoteſceret. Sed quod ſibi ipſe non præſtitit, hoc omnes illius æui nobiliores Poëtæ quibuſcum arctiſſima familiaritate iunctus erat, certatim ſuis in ſcriptis & cumulatè præſtitere. Septuageſimum ætatis annum agebat, cùm acceſſit ad ſenectutem cæcitas, nec longo poſt interuallo ſecutus interitus, quem Camilla filiarum natu maxima piè pariter ac eruditè lugens hoc Epigrammate Græco celebrauit.

Εἰ θάνατος χρηστοῖς (ὡς πιστὸν) ἀτραπὸς ὄντως
Ἐς βίον ἀθανάτων ἐστὶν ἑτοιμοτάτη.
Δάκρυα πάντα κὲν ἔσθ' ἡμῶν, φίλοι, ἀμφὶ Μορέλλῳ,
Ζωὸν ἐν ἀθανάτοις ὕστερος αὐτὸν ἔχει.

GVLIELMVS POSTELLVS.

HIc apud Barentonium Normaniæ vicum obſcuris ortus parentibus cum ingenium apprimè capax & ad concipiendas artes idoneum à Naturæ bonitate accepiſſet, melioris diſciplinæ ſubſidio destitutus, ea nitidioris eloquentiæ facultate caruit, quæ vna maximè doctorum hominum ſcriptis dignitatem atque ſplendorem afferre poteſt. Adoleſcentiam vix attigerat, quando ipſe adhuc docendus difficile docendi munus aggreſſus eſt: cúmque multos vitæ annos in vicinorum liberis erudiendis ac perpetuo ſtudiorum labore traduxiſſet, tandem è ludi magiſtro pagano creatus à Rege peregrinarum linguarum Profeſſor in vrbem venit, editis locupletibus commentariis, quibus duodecim inter ſe differentes & variæ linguæ ſuperba doctrinæ oſtentatione explicantur. Neque multò poſt viſendi Orbis cupiditate incenſus reliquit Galliam, confectáque ſedecim annorum peregrinatione, Venetiis demum conſedit. Vbi neſcio cuius muliérculæ præſtigiis, abſurda quædam & impia de Religione commentus eſt, quæ deinde Lutetiæ frequenti auditorum turba publicauit: cùm ſe morte obitâ reuocatum ad ſuperos & iuuenili ætati reſtitutum ineptè mentiretur. Magna quidem ſtolidæ plebis admiratione, præſertim eorũ, qui ante profectionem eum nouerant, quòd videlicet meminiſſent iam vetulum & caneſcentem hinc abiiſſe, quem longo poſt interuallo reducẽ nigrante barbâ & æui flore conſpicuũ cernerent. Sic enim eos captabat, ſimulatóq; per pigmenta miraculo, fidem ſuis nugis atque auctoritatem conciliare conabatur. Sed vrgente magiſtratu violatæ perſuaſionis reus aufugit in Germaniam, & in Ferdinandi Cæſaris aulâ tandiu fuit, dum recantatis erroribus in patriam redeundi & publicè profitendi facultas à Principe reddita eſt. At cum eodem

recidere videretur, ex Senatûs dereto in D. Martini monasterium relegatus est. Quò in secessu viribus integris ad alterum & octogesimum huius seculi peruenit annum, centenarióque proximus interiit.

IACOBVS PELETARIVS.

TE verò, Iacobe Peletari, non vulgare Cœnomanorum decus, quo potius nomine commendem? Fuit enim tibi varium & versatile ingeniũ, quod nullis inclusum spatiis per omnes omnium generum disciplinas liberius euagaretur. Eandémque & in omni vita libertatem seruare visus es, cum nullibi vnquam stabile rerum domicilium elegeris. Nec eò minus interea solebas ea meditari & componere, quæ non nisi ab homine planè quieto & in studiorum laboribus assiduo proficisci viderentur. Maiore tamen famæ, quàm fortunæ prouentu. Cui faustissimum exordium præbuerunt elegantes illi de Orthographia dialogi ad veterum imitationem tibi Gallicè conscripti, quibus præter vsu receptam apud Gallos scribendi rationem & formulam, perinde scribendum ac loquendum asseueras. Scribebas autem ea lingua profectò mundissimè, neque solum dialogos, epistolas & poëmata, quæ nitorem orationis facilè recipiunt; verumetiam asperas & spinosas Mathematicarum artium præceptiones, quas admirabili methodo facilitatéque tractabas. Nam licet Medicinæ nomen dederis, Matheosos tamen studium, quo iuuenis flagraueras, neque vir neque senex vnquam remisisti: multa in Euclidem Latinè commentatus, quæ iam extant: sed castigationes & scholia, quæ dum Critici quoque personam sustines in Ciceronem, Virgilium, & Horatium antè paulò quàm nobis eripereris, exaraueras, nondum, quod sciam, in publicum exiêre. Te autem luximus eodem illo mense Galliæ insuper luctuoso, quo à nostris Philippo Strozio duce aduersus nauales Hispanorum copias ad insulam D. Michaëlis infeliciter pugnatum est.

CHRI-

CHRISTOPHORVS THVANVS.

THVANA gens antiquæ nobilitatis à Thuano Campaniæ Belgicæ caſtro, quod olim poſſedit, nomen ſortita, diuiſa fuit in familias plures: quarum vna traiecto Sequanâ migrauit ad Celtas, & in Aureliano ſaltu conſedit. Huius auctor & princeps fuit Sylueſter homo ſtrenuus Aurelianenſis Prouinciæ præfectus, cuius deinde poſteri perſtiterunt in equeſtri Ordine: donec Iacobus Iacobi filius natu minor ad ſtudia togæ ſe contulit, Regiíque Patroni munus à Principe obtinuit. Fuit illi filius Auguſtinus, qui & ipſe paternis veſtigiis inhærens in Senatum aſſumptus & ad Præſidis honorem euectus eſt, ſuſceptis ex vxore claro loco femina Henrici Marliani Galliarum Cancellarij pronepte vno & viginti liberis, quorum natu maximus fuit Chriſtophorus hic noſter ampliſſimi Ordinis lumen & ſplendor. Is ab adoleſcentia forum ingreſſus, tantiſper in illa palæſtra ſe exercuit, dum ab Henrico II. Rege præcellentis eruditionis, probitatis, & facundiæ merito Præſes quoque diceretur. Nec ita multò pòſt Ægidio Magiſtro Senatûs principe vita functo, in eius locum à Carolo IX. Henrici filio, cum incredibili bonorum omnium applauſu & lætitia ſuffectus eſt. Quo in grauiſſimo munere totos viginti annos ita ſe geſſit, vt accedente ad cæteras, quibus eminebat, virtutes admirabili vigilantia, omnes, qui anteceſſerant, longo interuallo anteiret, neque Principis modò gratiam, ſed & omnium Ordinum fauorem beneuolẽtiámq; promereretur: cùm Senatoriam ſeueritatem ſingulari quadam oris & ſermonis comitate condiret. Certè quantus eſſet ciuium amor & de ſumma eius virtute iudicium tum facilè expertus eſt, cùm aſperrimis temporibus vnum elegère, quem Vrbi præficerent, & cuius fidei ſe fortunáſq; ſuas omnes crederent, magno quidem vrbis commodo, ſed nec minore ornamento; cùm pace conſtituta, publicis eam monumentis & ædificiis maximè omnium auxerit. Poſtremò & à Franciſco Regis fratre ſereniſſimo Andium ac Belgarum du-

ce ad Cancellarij dignitatem vocatus tanto Principi deesse noluit. Quò mirandum minus est, si tot vndique districtus negotiis, quos eximia eius eruditio polliceri videbatur, ingenij fœtus nullos reliquit, præter inchoatum de rebus Gallicis commentarium, cuius editionem docti omnes & nominis Gallici amantes viri auidissimè desiderant. Fato functus est Kal. Nouemb. anno CIↃ.IↃ.LXXXII. cùm ad annum ætatis septuagesimum quartum firmissima valetudine peruenisset: publicóque luctu apud Andreæ fanum in maiorum sepulchro cōditus est: instaurante funus vxore Iacoba Tulea splendido etiam genere orta: ex cuius fortunato connubio genuit filios tres, atq; in iis Augustum nunc quoque Senatus Præsidem virtutum pariter omnium & scientiarum Antistitem, filias autem duas, quæ generos ei dederunt suprema illa duo togæ ornamenta Philippum Huraltum Cheuernij Comitem, & Achillem Harlæum, quorum alter summam iuris Gallici Præfecturam, alter Senatûs principatum à soceri morte relictum obtinet.

VIDVS FABER PIBRACIVS.

E GENTE Fabricia Tholosæ cum primis clara & nobili natus est patre Senatûs Præside Vidus Faber amœnissimo vir ingenio, multiplicíque doctrina. Qui cùm in Tridentino consessu Caroli Regis Orator omnem Christianum orbem eloquentiæ suæ fama compleuisset, eiúsque deinde commendatione Regium in supremo Galliæ Senatu Patronum agere meruisset, Actiones illas forenses raris & exquisitis Græcæ Romanæque antiquitatis opibus adeo feliciter exornare aggressus est, vt politioris illius facundiæ, qua nunc tot eruditi Lutetiæ Patroni certatim enitêre contendunt, primus auctor & inceptor optimo iure dici mereatur. Accessit inde ad aulam, & Henrico Regis frâtri in Sarmatiam ad insignia regni capessenda proficiscenti Comes ascitus, singulare per totam illam peregrinationem fidei, grauitatis & constantiæ documentum dedit. Non tamen

ſine aperto vitę diſcrimine, cùm Poloni, Carolo mortuo, clandeſtinum Regis diſceſſum indignè ferentes, in comitatum omnem, qui à præcipiti eius abitione relictus fuerat, impotentiſſimè ſæuirent, Vidúſque ab illis deprehenſus in ſumma rerum deſperatione verſaretur: niſi quam toties aliis præſtiterat facundiæ operam, in ſui ipſius vſum & ſalutem opportunè impendiſſet. Huius præſenti ope liberatus, cùm in Galliam ſe recepiſſet, non longo poſt interuallo, indictis à Polonico Senatu comitiis, in Poloniam remeare iuſſus eſt, vt Regis nomine illis intereſſet, ipſiúſque auctoritatem & nominis Gallici dignitatem pro ſua prudentia tueretur. Sed potentiorum diſcordiis, & ſolita gentis illius vecordia, res eò peruenit, vt & Henrico Imperium abrogaretur, & comitia de noui Regis electione indicerentur. Ille, quòd rei tam indignæ ſpectator eſſe nollet, relicta Polonia confeſtim in Galliam reuerſus eſt, eo tempore, cùm res Gallicæ longis bellorum offenſionibus afflictæ ſalutari eius opera plurimùm indigerent. Regi enim, qui potiſſimum in eius conſiliis acquieſcebat, pacis inter ſuos conſtituendæ ſuáſor præcipuus ac adminiſter fuit. Quod ipſum pius ille Princeps & publicę ſalutis ante omnia cupidus in ſummo meriti loco poſuiſſe viſus eſt, quando & eum in eodem ſupremo Senatu Præſidem appellauit, & à Franciſco fratre Cancellarij munere honeſtatum lubentiſſimè approbauit. Sed non longùm his frui fata conceſſêre; Vidus enim poſt aliquot annos, & quidem paucis ante ipſius Franciſci obitum diebus, ex diturni morbi tędio annum ætatis agens quinquageſimum ſextum è vita ſublatus eſt. Extant eius cultiſſimæ aliquot orationes in Senatu habitæ, aureáque de Moribus poëmatia, quæ inter tot negotiorum fluctus admiranda ingenij tranquillitate concinebat. Vir ad omnia natus, & profectò dignus, qui ampliore à nobis elogio diceretur, niſi eius vitam à Carolo Paſcalio diſertiſſimo viro fuſiſſimè ſcriptam docti omnes haberent in manibus.

PAVLVS FOXIVS.

NON dissimili fatorum iniuria idem annus, qui Pibracium abstulerat, Paulum quoque Foxium vt patria, sic ætate, & studiis ferè omnibus Pibracio coniunctum mœrenti Galliæ ademit. Is patrem habuerat Ioannem Carmanij Comitem ex vetustissima clarissimáque Foxiorum stirpe, quæ à multis annis regias omnes totius Europæ familias affinitate sibi iunxit. Atque hæc generis nobilitas bonarum artium lumine, longóque rerum vsu illustrata, viam illi ad Regum amicitias patefecit, à quibus amplissimas togæ dignitates, ac Tholosanum insuper Archiepiscopatum adeptus est. Dúmq; post multas legationes in Anglia, Scotia, Italia, de grauissimis rebus obitas, Henrici tertij apud Gregorium XIII. Pontificē Orator præclarum illud munus Romæ quoque sustinet, iniqua mors & planè intempestiua debitum illi sacræ purpuræ honorem inuidit. Mortuum funebri oratione laudauit M. Ant. Muretus.

LAVRENTIVS IOBERTVS.

LAVRENTIVS IOBERTVS Valentiæ Cauarum honesta natus familia, postquàm & apud Parisios ex Siluij auditorio, & inde trans Alpes ex Argenterij vsu & consuetudine Medicinæ arcana percepisset, in gymnasio Monspeliensi professus primùm inclaruit, collectámque his artibus famam frequenti lucubrationum prouentu latiùs propagauit: non vana eruditi ingenij, solertísque iudicij ostentatione, dum præter varias Quæstiones ex veterum placitis doctissimè agitatas, Paradoxa quoque plurima, résque à vulgari Philosophorum sententia remotas argutè subtiliterque proponit & asserit. Futurus tamen cautior, si contentus iis, quæ in vsum eruditorum sermone Latino componebat,

ſcriptionibus Gallicis abſtinere maluiſſet. Naturam enim, pro conceſſa Medicis facultate liberiùs euoluens, temerè ſe in plebis imperitæ cenſuram atque riſum obiecit. Eum in aula vidimus à Rege Henrico tertio euocatum, cùm pius ille Princeps prolis in publicam vtilitatem ſuſcipiendæ cupidus, maximam voti ſui ſpem in eius induſtria nequidquam collocaſſet: non ſuo, ſed fatorum vitio, quæ Galliæ tranquillitatem auertebant. Paucis menſibus interiectis, eodem ferè fato quo Rondeletius, cui mortuo in Academiæ præfecturam ſucceſſerat, nec minori ſtudioſorum deſiderio, Tholoſa quoque Monſpeſſulum rediens interceptus eſt.

MARCVS ANTONIVS MVRETVS.

QVIS non miretur hominem Gallum & quidem in Lemouicibus natũ, ſuo ipſius ingenio & abſq; vlla pręceptoris opera eruditum, tantos in literis feciſſe progreſſus, vt præter exactam Gręcæ linguę ſcientiam, ipſis etiam Italis peculiarem illam Latini ſermonis laudem vnus eriperet? Neque verò id Muretus in oratione ſoluta ſolùm, ſed in verſibus etiam aſſecutus eſt; in quibus tam erat Catullo ſimilis, quàm ipſe Catullus ſibi. Accedebat ad excellens & diuinum illud ingenium incredibilis morum candor & vrbanitas, quæ mirifica ſuauitate hominum animos alliciebat atque attrahebat. Sed neſcio quo malo fato ipſa ſibi Gallia tantum virum inuidit. Quem errantem & profugum Venetiæ primùm exceperunt, vbi honeſto in otio Variarum Lectionũ octo priores libros meditatus eſt. Deinde Roma ipſa ciuitate donatum, & inter Hippolyti Ateſtini Cardinalis liberaliſſimi familiares exceptum ſibi cupidiſſimè vendicauit. Quo in celeberrimo totius Europæ theatro grauibus de rebus identidem orantem magna meritò nominis claritas eſt conſecuta. Dumque ab omnibus nationibus & Principibus exteris certatim inuitatur, parique ſtudio & contentione, auctis quotidie ſtipendiis, à ſummo Pontifice retinetur, vix quinquaginta ſeptem natus annos felix & ſolida

literarum gloria fruens, anno supra sesquimillesimum octogesimo quinto fatis concessit.

PETRVS RONSARDVS.

PETRO RONSARDO è Pannonia oriundo; apud Vindocinos equestri familia nato; ab Aurati disciplina Græcè Latinéque doctissimo; patrij sermonis instauratori; Poëtarum ab omnibus seculis secundum Maronem facilè principi, hoc Epicedium pro Elogio dicauimus.

HAs tibi Parisiis sacras in collibus aras,
Magne parens grata ponimus ecce manu.
Tu patrij Deus eloquij, quo numine quondam
Pierias Francûm protulit vber opes.
Ergo velut Cereri & Baccho sua sacra quotannis
Vouerat & festos gens operata dies.
Sic tibi quotquot erunt Galli, tua turba, poëtæ
Annua solemni carmine vota canent.
Iámque tibi primos ecce instauramus honores,
Et vitæ aggredimur dicere facta tuæ.
Vt clara antiqua deductus origine gentis
Treïcio dederis tempora prima Deo.
Vt mox & laudis meliore incensus amore,
Malueris Musas Graia per antra sequi.
Nullus erat; tua qui regeret vestigia, callis
Saxa per & nullo culmina trita pede.
Tu tamen & salebras & sentibus aspera vincis
Omnia nec cœcum te remoratur iter.
Donec Hyantheo teneras à fonte Sorores
Deducis patrios victor ad vsque lacus.
Inde vbi per medias, Nymphis comitantibus, vrbes
Conspicuum insigni tollis honore caput.
Protinus vt roseo surgit cum Lucifer ortu,
Cum tenebris abeunt astra minora suis.

Sic rudis incultos, aluit quos Gallia, vates
Fugêre ad vultûs lumina prima tui.
Nunc igitur laudesque hominum laudésque Deorum
Concinis, aut blandus quæ tibi dictat Amor.
Nunc ortus rerum varios, veríque latebras
Quæris, & audaci tendis in astra via.
Martia nunc resonas Heroo prælia versu,
Francósque à Phrygio Principe ducis auos.
Néue tibi veteres contendant laude poëtæ,
Quotquot habet Latium, Græcia quotquot habet,
Nil intentatum mens indefessa reliquit,
Siue placent citharæ munera, siue tubæ.
Felices Ligeris ripæ, felicia Cosmi
Fana tui, vberibus Turóque diues agris,
Et quæcunque tuo demulsæ carmine gentes
Hausere ætherios vatis ab ore fauos.
Te nemorum coluere Deæ, te sæpe canentem
Mænaliis Faunus visit ab vsque iugis.
Te stupuit Natura parens: nec te tua cepit
Gallia, quæ tanti ciuis honore tumet:
Sed norunt latè populi quósque vltima Thule,
Quósque alit Hesperio terra propinqua freto,
Quíque bibunt Istri gelidum septemplicis amnem,
Quique Euphrate habitant & loca cincta Tigri.
Salue cura Deûm, salue ipsis addite Diuis,
Vindocini æternum sidus honósque soli.
Non tibi quærenda est alieno fama labore,
Digna nec ingenio laus satis vlla tuo est.
Tu tamen hæc cape vota lubens, seu lactea Mundi
Te plaga, seu magni te tenet aula Iouis.
Et si quis tibi restat amor, si cura tuorum,
Nec te operis memorem iam piget esse tui,
Respice nos, animisque fauens illabere nostris,
Tractamus patriæ dum noua plectra lyræ.

Fuit Ronsardus excelsa statura, decoro vultu, qui generosum quendam animi vigorem diuinitus afflatum facilè indicaret, corpore vegeto quidem robustóque, sed sub ingraues-

centem ætatem ex præteritis vigiliis fracto ac debilitato: neque sexagesimum ætatis annum excessit, articulari morbo sęuissimè vexatus, cuius diuturnis molestijs, anno tandem supra mille & quingintos octogesimo quinto, mortem obiit, ac in Turonum suburbio ad Cosmi fanum, cui præerat, sepultus.

LVDOVICVS DVRETVS.

CVm multos in Medicæ artis professione pręstantes viros hactenus tulerit Gallia, quem Ludouico Dureto non dicam pręferret, sed adęquarret, profectò vix vllum habuit. Vt qui locos Hippocratis planè omnes memoria teneret, pręlectionésq; suas incomparabili sermonis venustate ac suauitate condiret; cùm de superiore loco disputantem neque honesti vultûs decor, neque vocis & motûs elegantia deficerent. Is in vltima Burgundia natus, Lutetiam admodum puer ad literarum studia capessenda missus est. Qua in vrbe, totius Orbis terræ florentissima sedem nactus ingenio suo dignam, quicquid vitæ fuit in perpetuo solidæ laudis cursu peregit: solidioris tamen futurę, si, quod summa eius eruditio postulabat, partam assidua docendi morbósque profligandi opera existimationem pari scribendi labore cumulasset. Hanc autem nominis per literarum monumenta propagandi negligentiam numeroso præstantissimæ sobolis prouentu abundè rependisse visus est, Vno etiam ex filiis paterni muneris successore; Qui eius functionem ab ipsa adolescentia ingressus admirabile statim eruditi ingenij argumentum præbuit, & patris in Coacas Hippocratis pręnotiones opus inchoatum non absoluit modò, verum etiam vtilitatis publicæ cupidus in lucem emisit. Cæteros autem partim Senatus, partim suprema Rationum præfectura sibi vindicat, in quibus magna cum nominis fama & existimationę versantur. Obiit Durętus anno salutis CIↃ. IↃ. XXCVI. ætatis LIX morte nondum satis matura, sed placida, & (quod imprimis tanto medico dignum erat) omnino præuisa. Cuius aduentu multa de numinis benignitate præ-

te præfatus, vxore liberísque ſalutatis tanquam in blandiſſimum ſoporem incidiſſet, expirauit, ſuperſtite relicto etiam filio Cheurio Præſide digniſſimo.

ARNOLDVS FERRERIVS.

NVSQVAM aliàs illudentis fortunæ maius argumentum apparuit, quàm in Arnoldo Ferrerio Toloſate Iuriſconſulto ſui temporis erudiriſſimo, qui de legum profeſſore Senator, Inquiſitionumque poſtea Lutetiæ præſes, & Concilio Tridentino regis nomine ſumma cum dignitate interfuit, & ab eodem principe miſſus ad Venetos Orator maxima regni negotia diu ſplendidéque & fideliter adminiſtrauit. Eo tamen laboris & induſtriæ fructu, vt qui animum ad ſpes ampliſſimas hinc erigere debuerat, ſtipendiis ipſis fraudatus & ære alieno prope demerſus in Galliam redire cogeretur, nec ei porrò quod impenderat, ſatis opportunè præſtaretur. Incidit enim in extrema patriæ tempora cùm ſpecie boni publici & catholicæ religionis tuendæ bellum toti Galliæ funeſtum regni quondam opulentiſſimi res affligeret ac penè perderet. Quare non ſatis pro merito beatus ſenex ad Henricum Borbonium tunc Regem Nauarræ confugit, principem omnium virtutum fautorem & eximium vindicem, à quo non benignè tantùm exceptus, ſed ob excellentis doctrinæ famam ſacri etiam ſigilli cuſtodia ornatus eſt, cœperátque facilioris & commodioris vitæ ſpes aliquà tandem affulgere, cum ampliſſimi muneris adminiſtrationem vix ingreſſus (tanquam ei proſperę ſortis occaſio tantum oſtenderetur) nec ita multis ante annis, quàm ipſi Henrico Gallicum Imperium obueniret, in ipſo repente limine concidit. Intempeſtiuè quidem ſed ſi hominis mentem æſtimes, maturè. Nam & ab illo ſene ſapientiſſimo vox audita eſt, cum ex vrbe Venetorum decedens honorum ſe ac vitæ ſaturum eſſe profiteretur: vt quorum in ditione primus ad gloriã gradus ei contigiſſet (Parauij enim laurea m adoleſcens acceperat) apud eoſdem regia legatione peracta ſupremam ſuæ ambitioni metam ſtatueret ac figeret.

M

ANTONIVS NICOLAIVS.

RECEPTA Gallicis armis Neapoli; cùm Rex victor assertum bellica virtute Imperium legibus & iustitia tuendum esse non ignoraret, ea Senatum in vrbe constituit, Cancellariíque dignitate virum præfecit inter cæteros Galliæ togatos illa tempestate nobilem Ioannem Nicolaium in Gallia Narbonensi claro loco natum. Qui & paulò mox Lutetiam reuersus primò quidem libellorum supplicum in Regia Magister, inde verò supremæ Rationum Curiæ primarius Præses à Rege Ludouico XII. dici meruit. Functus est eo munere plures annos, donec ætate iam grauior, abdicatis Reipublicæ curis, & suffecto suum in locum Æmario filio, patriam inter cæteras Galliæ regiones vnam delegit, cuius in sinu tranquillum senectuti nidum poneret, ac in ipso tandem S. Audeoli ad Rhodanum oppidulo (vbi maiorum domus & veteres erant penates) animam de Gallico Imperio benemeritam Deo reddidit. Æmario natus est hic Antonius, qui & ipse paterni magistratûs hæres ad quatuor & triginta amplius annos cum splendidissimè tenuit: eius itidem postea relicto successore Ioanne filio, libellorum quoque supplicum antea Magistro, cuius eximiis virtutibus hodiéque fruitur, ac vtinam diu fruatur, tanto felix alumno Lutetia. Itaque quòd rarò, ac ne rarò quidem hactenus vlli contigit, hoc ornatissimæ Nicolaiorum familiæ singulari Superûm benignitate cõcessum est, vt quinque ex ea summi viri seriatim & ex ordine hunc honorem, qui suo in genere supremus est, integrum vltra seculum possiderent. Cæterùm in Antonio viguerunt animi dotes quamplurimæ: Magnum enim fuit eius in omni re iudicium, magnum & indefessum recti studiũ, dignáque amplissimi Ordinis principe viro grauitas, & incomparabilis in munere administrando tum fides tum vigilantiæ. Vt in eos, qui Regias opes & pecuniam publicam inpuris manibus tractarent, nemo vel inquireret exactius, vel maiori cum seueritate animaduerteret,

Qua hominis integritate non minus quàm officij, quod gerebat, amplitudine permoti Reges intimis cum regni consiliis & arcanis vltrò ac libenter admisêre. His igitur titulis honestatus & florebat existimatione & magnam apud omnes auctoritatem obtinebat. Ac ne ad solidam eius fortunam desiderari quidquam posset, hanc etiam ornabant paternæ & auitæ opes innocenter partæ & habitæ. Statura fuit procera, sed recta, colore non satis viuido, nec valetudine multùm stabili, qui nimirum inexhausta sanguinis copia laborans, frequentiore pleuritidis incommodo conflictaretur. Hoc tamen habitu vir frugi & sobrius peruenit ad annum vitę LXII. Ac postremò pridie Nonas Maias anno salutis CIↃ. IↃ. XXCVII. in ædibus atque adeo in amplexu P. Amorij Senatoris clarissimi, quem pro veteri necessitudine inuiserat, ictu sanguinis extinctus est. Interfuerat paulò ante sanctiori consilio Principis, ibíque, vt incredibili ardebat erga Rempublicam studio, sententiam de maximis regni negotiis tanta contentione dixerat, vt hæc inde repentina mors ei contigisse credatur. Sepultus est Lutetiæ ad Mederici fanum in Ballietorum sacello, qua ex familia inter Parienses maximè illustri & veteri maternam originem ducebat.

RVPEÆ PICTAVIENSES.

SVBIT illius temporis iucundissima recordatio, cùm Rupeam matrem doctissimam sanè fœminam de omnibus disciplinis mira quadam facilitate & copia differentem filia non indoctior excipiebat. Quæ matris & sua ipsius lepidissima carmina tanta venustate recitabat, vt omnium, qui aderant, animos in admirationem conuerteret. Aderant autem quotidie plurimi literarum & elegantiæ amantes viri, qui ad illarum ædes tanquam ad aliquam academiam cupidissimè confluebant: nec vllus erat, qui non inde rediret politior. In matre apparebant eximiæ pulchritudinis vestigia, in filia flos ipse integerrimus & niti-

dissimus elucebat, morum in vtraque tam incredibilis consensus, tantáq; hinc inde mutui amoris inerat conspiratio, vt ne ab ipsa quidem Morte disiungi vnquam se passuras palam profiterentur. Hinc factum est, vt quamuis innumerabiles proci filiam impotentissimè ambierint, nunquam tamem à sinu matris auelli sustinuerit. Donec anno supra millesimum & quingentesimum octogesimo septimo, grassante apud Augustoritum peste, acerba Mors vtramque simul aggressa vno eodémque dié geminum illud ciuitatis lumen extinxit. Quo minus mirum esse debet, si dum vixere, hominum animos atque voluntates permouere potuerunt, cum ipsa etiam Mors honestissimis earum desideriis parere non recusarit.

IACOBVS MANGOTIVS.

POSTVLAT hoc duplex affinitatis & patriæ vinculum, vt Iacobus quoque Mangotius huius æui flos illibatus meritum à nobis Elogium ferat. Licet enim Lutetiæ primùm lucem hauserit, Iulioduno tamen oriundum fuisse nostri populares non immeritò gloriantur. Huius quidem pater Claudius vir egregius parique votorum religione Themidis Phœbique sacris initiatus, ne in tenebris atque otio delitesceret, in forum Parisiense relicto Iuliodunensi agro se contulit, vbi ad exactam ætatem & fama & fortunis auctus felicissimè consenuit. Hoc vno maximè beatus quod Claudium hodie sacri sigilli custodia celeberrimum, & Iacobum illum ex se filium edidit, cui si vitæ vsura cõtigisset longior vix vllum aut certè paucos tota Gallia pares fuisset habitura. Quis enim ad solidam Iuris vtriúsque prudentiam cætera bonarum artium ornamenta cumulatiùs vnquam attulit? quem aut in dicendo disertiorem, aut in muneribus obeundis castiorem, aut in omni denique vita sanctiorem sumus hactenus admirati? Cúmque facultates abundè suppeterent, quibus pro more

noſtris vſitato ſtatim ex ephœbis excedens ad ſummos in republ. magiſtratus progrederetur: tamen, quæ fuit eius vel modeſtia, vel prudentia, non priùs eò contendere voluit, quàm in priuatorum cauſis agendis iudicium quod à Natura ſolertiſſimum habebat vſu etiam & exercitatione confirmaret. Ac primò quidem vir factus libellorum ſupplicum in Prætorio præfecturam adeptus eſt, cui mox & Regij Procuratoris in auguſta Rationum Curia dignitatem adiecit, hunc fructum ſane ampliſſimum ex ea conſecutus, quòd non modò ex archiuorum tabulis (quæ quoties libitum fuerat ipſi patebant) verum etiam ex virorum virtute ac rerum vſu præſtantium (quibus præclariſſimum illud Collegium conſtat) conſuetudine & conſortio ſolebat, eorum quæ ad totius rei Gallicæ ſtatum pertinent, quotidie peritior euadere. Quod poſtea lectus etiam Regis in Senatu patronus magno ſibi ſenſit eſſe ad grauiſſimi muneris functionem præſidio & ornamento. Sed ſurgentem eius gloriam vlterius fata progredi vetuerunt. Febris enim oborta ſub autumnum anni CIↃ. IↃ. XXCVII. vix quinque & triginta natum annos eripuit, magnóque patrum mœrore os illud eloquentiſſimum & ſapientiſſimum æterno damnauit ſilentio. Defunctum in Senatu laudauit Iacobus Faïus Speſſæus eius Collega virtutúmque non minùs quàm muneris & laborum ſocius, quem ſua poſt eruditio & aduerſis temporibus certiſſima in Principem fides ad ſupremum tribunal extulêre. Cum enim ſit hoc in more poſitum vt primis Curiæ auſpiciis Regius Aduocatus oratione ſua cæteros cauſſarum patronos ad officium hortetur ac ſuſcitet, non alio commodius exemplo ſe id aſſecuturum ſperabat, quàm ſi talem tantúmque virum illis ad imitandum proponeret. Nec temerè poſtea contigit vt ſeriatim & ex ordine quatuor ei ſuccederent omni doctrinæ, virtutis & facundiæ laude cumulatiſſimi, A. Seguierius, S. Marionius, C. Bretus, & ille qui ſuum quoque nunc locum digniſſimè tuetur I. Talæus.

ELIAS VINETVS.

IS è Vinetorum pago apud Santones in agro Barbezienſi natus, meliorem ætatis partem Burdigalæ in docendo collocauit: Si paucos annos exceperis eidem muneri obeundo in Luſitania quoque impenſos, cum ipſe (quæ fuit eruditionis fama) vnà cum Buchanano, Gruchio & aliis eiuſdem notæ viris, à Ioanne tertio Luſitanorum Rege ad inſtaurandum Conimbricæ gymnaſium euocatus fuiſſet. Vnde Burdigalam reuerſus & ipſi demum ſcholæ præfectus, quam ab initio vitæ rationem inſtituerat, ad extremam ſenectutem retinuit, frequentíque nec infrugifera voluminum editione cumulauit: ſiue ea æſtimes, quæ humanitatis præcepta continent, ac potiſſimum vberrimos in Auſonij poëmata commentarios: ſiue Mathematica, tum ea quæ ex Euclide tranſtulit, tum quæ ſuo ipſius ingenio ad Arithmeticam, Geometriamque pertinentia perſecutus eſt. Periit octogenarius ſenex prid. Id. Iun. illius anni, quem Cotraſienſe prælium & Germanici exercitûs ad Ligerim clades inſignem fecêre.

GERMANVS VALENS PIMPONTIVS.

GERMANVS VALENS Aurelianus raræ adoleſcens indolis & eximiæ doctrinæ ad Franciſcum primum productus, dum ſtudioſus ille Princeps, inter mollia cibi tempora, eruditorum, qui ferè adſtabant, ſermone & diſputationibus oblectatur, adeo prolixè & feliciter opinioni de ſe conceptæ ſatisfecit, vt ab omni corona, præſertimque à Rege ipſo miri-

ſcè laudatus, acerrimos inde ſibi ſtimulos admoueri ſentiret, ad ea perſequenda, quæ tam auſpicatò cœperat, cum elegantioribus Muſis habere commercia. Vt nec eum deinceps in toto vitæ curſu vel Senatoria dignitas, vel ſuſcepta Regis nomine domi foríſque negotia, vel ipſe denique ſeni delatus Aureliæ patriæ vrbis Epiſcopatus, à iucundo & optabili Dearum vſu reuocaret. Erat enim ingenio mirè fœcundo & valido, quod varia ſimul diuerſaque ſtudia nullo prorſus incommodo complecteretur. Ex plurimis autem eius operibus, quorum bona pars viuenti adhuc auctori bellorum iniuria periit, vnum illud extat oppidò magnum & laborioſum, quo Maronem noua quadam commentandi via & ratione interpretatus, non ſcholiis tantum & notis, verumetiam accurata diligentíque Græcorum cum Latinis collatione, obſcurioribus diuini illius poëtæ locis lumen afferre contendit. Hunc enim, ſicut & reliquos vtriuſque linguæ poëtas, à puero ſemper in deliciis habuerat: ſcribebatque ipſe nonnumquam preſſiore quidem, ob idque forſitan obſcuriore ſtilo, ſed qui ſententiarum vbertate & pondere non auerſas eruditorum aures vtique caperet ac delineret. Eiuſmodi poëma legimus ab eo conſcriptum anno ante infandum Regis parricidium altero, quo poëmate ſeptuagenarius vates imminentem Galliæ tempeſtatem præſagiens, miſerabilem rerum ſtatum deplorauit: aliquantóque poſt Meduni ad Ligerim ſuæ diœceſis oppidulo rebus humanis exemptus eſt.

IOANNES GVELLÆVS.

HVIVS amplissimi viri præclaro exemplo videre licet, quanto verſentur in errore nonnulli, qui ſplendido & equeſtri ſanguine genitis belli modò ſtudia, non etiam pacis artes conuenire arbitrantur. Is in Aruernia natus patrem habuit Franciſcum veſtutæ nobilitatis Equitem, Comitatûs Aruerniæ Gubernatorem, qui duos genuit filios, Antonium natu maiorem & Ioannem hunc noſtrum, quem eo

consilio pater bonis literis ac disciplinis tum in Gallia tum in Italia curauit erudiendum, vt is aliquando sacris initiaretur: verùm Antonio præmaturè sublato, cum deinceps nobilissimæ familiæ spes omnis ab hoc vno penderet, facile consensit prudens & rerum peritus senex, vt repudiaret filius consilium de cælibatu, nec eò minus in literarum otio perseuerarет, augustóque Senatorum ordini sese demum insereret. Inerant ei, quæ magna sunt ad res agendas præsidia, & adiumenta solertis ingenij vigor, vigilantia, fides, probitas, aliæque summæ virtutes, quas in veteris amici & clientis filio libenter admirata Catharina Regum mater ipsius Aruerniæ Comes, consentaneum esse iudicauit eum ad maiora prouehere, tractandisque grauioribus regni negotiis adhibere. Itaque recrudescente apud nos identidem ciuili dissidio Guellæus bonam ætatis partem in legationibus per Galliam obeundis ita exegit, vt fideli eius opera & consilio Septimania, Normania, Burgundia & item aliæ nobiles Gallici Imperij Prouinciæ suo quæque tempore pacarentur, ad officiumque reuocarentur. Cumque & in ipsius Burgundiæ summa Curia primas tenere meruisset, consedit ibi ad aliquot annos, iudiciisque tandiu præfuit, quoad Ægidio Burdino generali Regis cognitore vita functo redire Lutetiam est iussus, vt in demortui locum & gradum ex ipsa Caroli Regis optione succederet; Adeo quidem ægrè ferente multúmque renitente omni Burgundia vt in publicis eius Comitiis deligerentur, qui ex Ordinum decreto Regem adirent, Præsidemque de se bene meritum, quamuis irrito conatu, supplices ab eo reposcerent. Nec vero minore gratia floruit apud Caroli fratrem & successorem Henricum, cuius deinde permissu & voluntate suffecto suum in locum Iacobo filiorum natu maximo iam tum ob ingenij doctrinæque laudem ea functione dignissimo, ipse ad Præsidis in eodem Senatu fastigium ascendit, honestamque domum suam hoc duplici maximarum dignitatum ornamento cumulauit. Exortæ sunt exinde turbulentissimæ tempestates, quibus infame funestúmque dedit initium Parisiensis illa seditio, cum Rex vrbe cedere, Carnutumque se recipere coactus est. Quam populi furentis audaciam Senatus, pro eo ac debuit indignè ferens, ipsique

Regi

Regi fidem interea ſuam per legatos probare, & quid conſilij capiendum in tanta rerum confuſione videretur, aperire cupiens, Guellæum, quem ei gratum & acceptum eſſe ſentiebat, huic præclaræ legationi præfecit. Sed vetuit infelicis Galliæ malus genius, ne generoſis conſiliis & omnem belli ſegetem haut dubiè præciſuris, maturè fides adhiberetur. Ille peracto negotio Laurellum in ſuum (id caſtello nomen eſt) animi quidem gratia, ſed non ſine raro quodam Fortunæ beneficio ſe contulit. Quid enim ei vel ad animi tranquillitatem beatius, vel ad nominis famam honeſtius accidere poterat, quam ex vrbe factioſa, moxque turpiter à Principe defectura ſeſe tam opportunè ſubducere? Verùm intra paucos menſes (cum annum ætatis climactericum ageret) in illa iucundi ſeceſſûs amœnitate fatali morbo correptus interiit, ibidemque domeſtico ſacrario ſepultus, quod eius in memoriam vxor & liberi mœrentes æterno pietatis argumento poſuêre. Vxorem enim duxerat ex Belſienſi nobilitate ſplendidis cognationibus inſignem, ex qua tulit quinque filios, Iacobum ipſum non minus virtute, quàm Regiæ Procurationis auctoritate nobilem, (quam poſtea N. Belleuræus Senatûs Præſes illuſtriſſimus ſuſtinuit, & M. Mollæus inſigni cum laude nunc tuetur) & Franciſcum Turonenſis Eccleſiæ ſacrum Antiſtitem, itemque Alexandrum & Ioannem bellica laude florentes viros, qui quatuor ſuperſtites hodie viuunt. Carolum verò iampridem acerba mors in obſidione Drocenſi fortiter & ſtrenuè dimicantem oppreſſit. Cùm nemo eſſet æqualium, qui rigidi Martis aſperitatem vel maiore morum ſuauitate & elegantia, vel vberiore literarum ſcientia & cognitione temperaret.

IOANNES STEPHANVS DVRANTVS.

QVo te nomine appellem Toloſa, felicémne an miſeram, quæ cum huius tanti viri natalibus & educatione glorieris, eiuſdem indigniſſima cæde perpetuam nomini tuo maculam inuſſiſti? vt vel hinc ſatis appareat, huius veſtræ factionis homines (de modeſtioribus non

loquor, nec eorum famæ quidquam detractum volo) dum religionis Catholicæ caussam libidini suæ prætendunt, non aliò spectasse, quàm vt bonorum ciuium internecione teterrimam huic Imperio pestem exitiumque molirentur. Quem enim in hac animorum dissensione vidit Gallia, qui religionem ipsam aut coleret constantius, aut maiore studio, labore, diligentiáque promoueret? Comprobat hoc celebris illa de ritibus Ecclesiæ lucubratio, quam vt Catholicis partibus apprimè vtilem Sixtus ipse Pontifex maximus tanta excepit cum admiratione, vt & eam Romæ suis impensis excudi iusserit, & eius auctorem Durantum incredibili fauore beneuolentiaque sit amplexus. Quid igitur superest, nisi vt Catholicæ religionis hostes pronunciemus eos, qui tam acrem & probatum eius propugnatorem stolidè, crudeliterque sustulerunt? Erat is patre Senatore genitus, vtque patricium decebat, omnibus artibus eximio Iurisconsulto dignis liberaliter adornatus. Qui postquam Regiæ aduocationis in patrio Senatu munus per aliquot annos tenuisset, mox ad ipsum Senatûs principatum admirabili cum totius vrbis & prouinciæ lætitia peruenit, primariusque Præses in locum ornatissimi viri Io. Dasij soceri sui renunciatus est. Augebant in dies hanc omnium ordinum approbationem spectata hominis integritas, perfectáque Iuris vtriusque prudentia cum summa semper æquitate coniuncta, donec cæsis apud Blæsios Guisianis fratribus, Tolosæ vt & aliis in locis, oborta est furiosa repentè seditio, cui dum vir ille amplissimus pro sui muneris auctoritate resistere, Regium que nomen tueri ac defendere nititur, à factiosis abreptus, & intra cœnobij Dominicani septa in custodiam traditus, indéque post aliquot dies in sæuientis plebeculæ furorem obiectus, immanissimè tandem trucidatus est. Additum & sceleri scelus, integerrimo viro Iacobo Dasio Præsidis filio, qui Duranto in Aduocati Regij dignitatem successerat, simili furoris impotentia confosso. Duranti autem iustissimum desiderium elapsis aliquot annis hoc magna ex parte lenire potuit quod P. Fabrum alterum à Cuiacio restitutæ Iurisprudentiæ lumen, Rex æquissimus in eodem Senatu principem collocauit.

AVGERIVS FERRERIVS.

AVGERIVS primæ notæ Medicus Tolosæ natus est patre quidem professione Chirurgo, sed more veterum vtramque Medicinæ partem exercente: cuius ductu & studio maturè institutus, patriæ ciuibusque suis ab adolescentia totum se dedit. Vigebat in eo flagrantissimum doctrinæ studium, neque modò Medicinam, sed eius etiam adiutrices Mathematicas disciplinas tenebat omnium perfectissimè: quodque ad leuandos ægros non mediocriter conducit, hilaritatem quandam & festiuitatem in vultu, in sermonibus, in omni actione præferebat. His facultatibus eminens commendante Ioanne Bertrando Iuris præfecto, qui sacram postea pupuram adeptus est, Catharinæ Regum matri medicas operas aliquandiu præbuit, Romamque mox in eiusdem Cardinalis comitatu profectus, quam in Gallia famam & libris editis & assiduo medicinæ faciendæ labore quæsierat, latissimè in Italia propagauit: ac inde Tolosæ suæ redditus est. Ibi postquam ad septuaginta quinque annos integerrima valetudine vixisset, atrocibus demum ac diuturnis intestinorum torminibus, paulò ante quam Regina ipsa decederet, sublatus est è vita, dum seueriore Bodini censura notatus prouocatusque, susceptam aduersus eum de Republica disputationem adornaret.

IOANNES AVRATVS.

Q Vid memorem Auratum patrem, plenissima cuius
Copia Pierias vndique fundit opes?
Auratum à quo vno vatum, ceu fonte perenni,
Gallorum Aonia labra rigantur aqua?

Libet enim hîc versus attexere, quibus iampridem à nobis dictus est idem ille, cuius nunc Elogium ordimur, Ioannes

Auratus vatum in Gallia coryphæus, ex infelici Lemouicum solo velut Hesiodus alter è Bœotia natus. Qui veteres poëtas omnes tanta dexteritate iuuentuti explicabat, vt ex eius Musæo, tanquam ex Helicone quodam, innumeri nostra ætate vates prodierint. Canebat autem ipse versus & Græcos & Latinos, dum per ætatem licuit, omnium scitissimè: neque solùm in Lyricis Horatium æmulabatur, sed etiam ad Pindari numeros Latinas Odas inusitata venustate effingebat. Quæ res illi maximam apud omnes nationes nominis celebritatem peperit: eóque maiorem, quod & summa eruditione & acerrima coniectura præstans optimi quoque Critici laudem quotidie mereretur. Sed cum factus è Doctore Poëta Regius profitendi prouinciam Gulonio genero Græcæ linguæ doctissimo transcripsisset, nec vtique iam senior à scribendo sibi temperaret, certè nonnihil de pristino vigore ac diligentia visus est remisisse. Nullus enim nouus liber in lucem exibat, quin sibi commendatricem Aurati Musam pro Mercurio itineris duce & auspice deposceret. Nullus in tota Gallia paulò nobilior è viuis excedebat, quin ab Aurati lugubribus Camœnis, tanquam præficis solemnes funeri questus & lachrymæ sufficerentur. Quo fiebat, vt in tanta similium argumentorum multitudine, beata illa quondam vberioris ingenij vena non aresceret quidem, sed fundo propior languidius negligentiúsque flueret ac se traheret. Ad extremum ducta recens vxore vndeuiginti annorum puella, cum intempestiuis amoribus licentiam poëticam iocosè prætexeret, octogenarius senex emisit animam, qua tempestate Henricus tertius afflictæ Galliæ consulens, publicos regni conuentus apud Blæsios iterum agebat.

PETRVS BVLENGERVS.

AVRATVM ad superos demigrantem non longò interuallo secutus est eius olim studiorum comes & sub Tusano condiscipulus, quanquam aliquantò iunior, Petrus Bulengerus Trecensis vir Græcè & Latinè cum

primis eruditus, qui si celebriore loco docuisset, poterat inter clarissimos huius ætatis professores locum mereri. Sed quod fuit hominis moderati miniméque ambitiosi ingenium, Iulioduni sorte sua contentus, in ciuium liberis erudiendis tacitè consenuit. Similique modestia cùm Historiam de rebus Gallicis partim ex Bernardi Girardi Halliani Franciæ Historici opere Gallico traductam, partim suo labore & industria concinnatam à primis regni exordiis ad hæc ferè tempora Latina vbertate perscripsisset, hanc lucubrationem sanè egregiam exemplo suo latêre maluit. Quæ si quando à studiosis eius filiis, ac præsertim à Iulio Cæsare Ecclesiaste regio præstantis doctrinæ viro in lucem proferatur, non dubium est, quin hunc auctori suo locum iure deberi liquidissimè sit probatura.

CAROLVS ET IACOBVS SAMMARTHANI.

NE tamen videar (quod ille ait) alienos agros colere, proprium negligere, liceat hic postremò celebrare duo Sammarthanæ gentis honestamenta Carolum & Iacobum patruos meos, quorum alter Iurisprudentiam, alter Medecinam coluit, vterque Græcam linguam, Philosophiam, & ingenuas omnes artes non leuiter aut perfunctoriè, sed seriò diligentérque amplexus est. Diuerso tamen more, nec eodem studiorum instituto. Carolus enim auræ popularis auidior, perutiles de re sepulchrali commentarios, itemque pios in Dauidis carmina commentarios, & multa varij generis poëmatia tum Latina tum Gallica publicauit. Iacobus autem, licet Romani sermonis facultate perfectissimus, tamen, quod homo esset inanis gloriæ nusquam appetens, totum istud scribendi studium facilè neglexit, vberrimas illas multiplicis eruditionis opes eodem quo se ipsum tumulo conditurus, nisi hæredes earum reliquisset filios elegantiora studia cum exercitatione forensi doctissimè adæquantes. Hic Scæuolæ patris vestigia secutus

Lodoicæ & Leonoræ Borbonijs cœnobij Fontebraldæi Principibus illuſtriſſimis,ad extremam vſque ſenectutem non modò in arte medica, ſed etiam in conſilijs & omnibus magni momenti rebus fidelem nauauit operam. Ille Margaretæ Nauarræ auſpiciis cauſarum capitalium apud Alenconios præfecturam adeptus, patronam fato functam luculentiſſima laudatione conſecrauit. Nec ita multò poſt integro adhuc æuo nimia vi & copia ſanguinis oppreſſus emiſit animam; cum ſanguis ipſe ruptis vaſis magnò ſe impetu circum præcordia diffundens natiuum repentè calorem ſuffocaſſet.

FINIS LIBRI III.

SCÆVOLÆ SAMMARTHANI ELOGIORVM LIBER QVARTVS.

FRANCISCVS ROALDESIVS.

VEREOR equidem ne piis modeſtiſſimi viri Manibus temerè dicar obſtrepere, dum importunus laudator eum ego hîc celebrare inſtituo, qui ſuis ipſe ſcriptis æternę poſteritatis memoriæ mandari maximè omnium potuit, nec voluit. Roaldeſius enim (quo nemo vnquam diligentius in aſſidua doctrinæ perueſtigatione verſatus eſt) contumaci quodam gloriæ contemptu, honeſtum illum & optabilem ſtudiorum fructum, qui ex dulciſſima immortalitatis ſpe percipi ſolet, eò vſque reiecit ac repudiauit, vt Socratis exemplo ſola docendi opera contentus, nihil ferè in vita ſcriptum reliquerit, quo ſe poſteris aliquando vixiſſe teſtaretur. Id verò teſtabuntur omnes eius æquales Iuriſconſulti, qui frequenter & honorificè ſuis in libris tam rari & prꝫſtantis viri nomen vſurpauêre. Duóque ante alios huius diſplinæ antiſtites Cuiacius & Hotomanus, quorum vterq; Roaldeſium tanti fecit, vt eum exorta inter ipſos de Iuris interpretatione controuerſia, iudicem ferre non recuſaret. Omnium enim optimè nouerant

in exactiſſima totius antiquitatis Romaníque Iuris cognitione nullum eſſe hoc homine maiorem aut ſuperiorem. Qui natus apud Ruthenos, & pia ſacrificuli cuiuſdam cura primis literis imbutus, continuóque Tholoſam perductus, cùm adoleſcens ſophiæ ſtudiis, & curioſa rerum Naturæ contemplatione ad aliquot annos animum oblectaſſet, proceſſit inde ad Iuriſprudentiam, acceptáque apud Auguſtoritum à Roberto Irlando Anteceſſore ſui temporis clariſſimo laurea, profitendi mox laborem aggreſſus eſt. Quo in munere per omnem deinceps ætatem raras admirabilis doctrinæ diuitias in variis Galliæ gymnaſiis iuuentuti ſtudioſæ liberaliter expediuit. In id, credo iam tùm à Deo immortali reſeruatus, cùm in cunis tenellus adhuc infans vtrôque parente peſte ſublato, infectiſque cæli vitio totis ædibus, ipſe vnus præter omnium expectationem euaſit incolumis. Fuit autem vltima ſtudiorum ſedes Tholoſa ipſa, vbi poſt lachymabilem Duranti Præſidis, quem vnicè colebat, aliorumque bonorum ciuium cædem accedente ad mœrorem dyſenteria, ſeptuagenario prouectior è viuis exceſſit.

ROBERTVS GARNERIVS.

MVSIS auſpice Ronſardo ex Italia in Galliam traductis, primus noſtrorum Iodelius acerrimi vir ingenij Tragicum poëma exprimere aggreſſus eſt; paulò tamen adhuc duriore ſtylo, minúſque dilucido: ſed qui vel ipſa operis nouitate ſic placuit, vt cum in Henrici II. aula magnifico veteris ſcenæ apparatu Cleopatræ fabulam dediſſet, incredibilem de ſe tota repentè Gallia famam accenderet. Succeſſit ei Peruſius poëta ſanè terſior & politior, adeóque, niſi mors immaturior obfuiſſet, Gallicus Euripides eruditorum iudicio euaſurus. Vtrumque autem ſine controuerſia ſuperauit Garnerius noſter Cœnomano ex agro, Senecæ quidem ille potius quàm Græcorum æmulator, ſed & rebus & perſonis ita ſemper accommodatus, tam creber ſententiis, tanta verborum

rum

rum vbertate locuples, vt veterum cuilibet comparari posse meritò censeatur. Extant eius Tragœdiæ nouem, quas in deliciis habent Galli omnes hanc ingenij facilitatem admirati, cuius beneficio potuerit inter seuera togæ studia in pangendis carminibus, & quidem in eo genere, quo difficilius & operosius nullum est, tam diligenter assiduéque versari. Quæsitoris enim in patria dignitatem diu tenuit: indéque iam prouectior in Magnum aulæ Senatum à Principe allectus est, nec vllum vitæ tempus à Republica vacuum exegit. Qui vero solebat in scena tristes aliorum casus & querelas effingere, parum abfuit, quin ipse funestissimæ Tragœdiæ non leue argumentum daret, insigni domesticorum perfidia & audacia: qui domûs expilandæ cupidi, Garnerium ipsum & eius vxorem, cum tota familia, veneno tollere constituerant, pestis contagionem sæuissimè tum grassantem tot cumulatis funeribus obtensuri: nisi nefarij conatûs & consilij tota vis hæsisset in vna vxore, quæ statim hausto poculo manifesta veneni signa prodidit. Nec enim passa est Nemesis integerrimi sui mystæ sacros penates à tam flagitiosis & perditis hominibus impunè violari. Peruenit ad annum vitæ duntaxat quinquagesimum sextum, fatóque functus est Cœnomani, & iuxta coniugis carissimæ cineres Franciscana in æde tumulatus.

IACOBVS FAIVS SPESSÆVS.

BARTHOLOMÆVS Faius Lugdunensis familia natus cum primis honesta, plurimisque & maximis cognationibus illustri, sed ab ingenij cultu longè clarior, sola doctrinæ virtutisque commendatione in Senatum assumptus est, Præsidisque demum officio fungi promeruit. Habebat is vxorem ex nobili Violarum stirpe spectatæ probitatis matronam, vnde filium inter alios tulit hunc Iacobum, qui, vt erat viuido & acri ingenio, memoriáque planè mirabili præditus, ad eam breui tempore peruenit eruditionis exuperantiam, vt vel adhuc adolescens & imberbis in Senatorium quoque Ordinem

ex patris eiuratione cooptaretur, nec ita multò post Legatus in Sarmatiam de rebus grauissimis vnà cum N. Angenæo Rembolieto præcipuæ nobilitatis & virtutis Equite propinquo suo mitteretur. Ac eius quidem legationis præmium fuit Libellorum in prætorio præfectura, qua vix vlla est apud nos inter togatas illustrior: sed ea mox repudiata, lectus in supremo Senatu fisci Patronus, tum demum in illo celeberrimo totius Orbis terræ consessu totum sese, quantus erat, explicauit. Nemo enim ampliores multiplicis doctrinæ copias, nemo asperis temporibus maiorem inuicti animi constantiam ad graue & honestum illud munus pro dignitate obeundum attulit. Cuius eximiæ virtutis cum sæpe alias, tum verò sub ipsa Ibericæ factionis exordia, magnum & memorabile dedit specimen, detectis non semel, & in Henrici III. Regis optimi conspectu magnificè repulsis eorum artibus, qui per speciem pietatis proposita sacri Concilij promulgatione, re vera hoc agebant, vt Ecclesiæ Gallicanæ libertatem, ac per eius latus ipsam Principis auctoritatem inuaderent, paulatimque labefactarent. Secutus est funestissimus toti Galliæ tumultus, Rege per insignem furorē Parisiis expulso, Senatúsq; ob tam nouum & indignum facinus ad Turones translato. Cumq; omnes illius amplissimi Ordinis Presides partim ea tempestate disiecti ac dissipati, partim à coniuratis intercepti procul ab aula tunc abessent, occurrit statim Regi Spessæus, qui tam arduum tantæque molis magistratum pro sua singulari virtute sustineret. Is igitur abdicata Triumuirali auctoritate & suffecto suum in locum Ludouico Seruino præcellentis eruditionis & expeditæ facundiæ, fidissimique erga Regem animi viro, factus Præses, non modò inter tot seditionū fluctus & procellas permansit ipse inconcussus in officio & fide, sed multorum etiam labantes erexit animos atque firmauit, acerrimumq; Regij nominis vindicem & assertorem se præbuit. Vixit autem in ea functione paucos menses. Obsessâ enim iterum Lutetiâ, cùm sese rapidis Iulij mensis caloribus in castra contulisset, nec à militaribus muniis abstineret, lethalem accersiuit febrem, qua indesinenter æstuante, sex tantum & quadraginta natus annos, extremum vitæ diem exegit, eò quidem tranquillius & placidius, quod in Iacobi Augusti Thuani collegæ & carissimi

amici ſinu piam & felicem exhaleret animam. Erat fronte minaci & ſeuera, ſed ſermone comi facilique, nec à liberalibus facetiis abhorrente; magnus in eo candor, magna ſemper humanitas elucebat. Quodque fuit in viro tantæ doctrinæ ſibi conſcio valde mirum, tam longè aberat ab omni gloriæ fumo, vt cum tradere poſteris multa poſſet ingenij ſui documenta, tamen poſt abſolutiſſimas tot veterum lucubrationes publicare nouos libros non modò ſuperuacaneum eſſe duceret, ſed etiam ineptum. Nec è diuturnis eius vigiliis hodie quidquam legeremus, niſi duo lectiſſimi Senatores Iacobus Gillotus & Carolus Faius, hic Speſſæi germanus frater, ille fraterna cum Speſſæo beneuolentia iam à puero coniunctus amanter & piè curaſſent, vt Gallicæ ſaltem eius aliquot ſupereſſent orationes, eo quidem conſcriptæ ſtilo, quem Cæſarianum verè poſſis dicere. Ita ſunt in his omnia natiui cuiuſdam candoris & eloquentiæ nuſquam affectatæ pleniſſima, quæ generoſum eius animum teſtentur & ab omni fuco alienum. Funeratus eſt Siluanecti magno Regis & omnium bonorum luctu XIII. Cal. Octobr. anno ſupra mille & quingentos nonageſimo. Nec leuis ea ſanè felicitas fuit, quòd Carolum filium paternæ laudis & virtutis æmulum reliquit, & ſucceſſorem ſe dignum in Præſidis munere nactus eſt Ioannem Forgetum ſumma æquitate, nec minore doctrina Senatorem.

BERTRANDVS ARGENTRÆVS.

CVM Argentræorum vetuſta gens & nobilis, quæ ab Argentræo citerioris Britanniæ pago nomen accepit, ad quadringentos ferè annos continuata militarium virorum ſerie, inter equeſtres Britannici nominis familias honeſtum locum tenuiſſet, primus eorum Petrus togam armis prætulit, virtutiſque merito Rhedonum Prætor, quem Seneſchallum vulgò vocant, à Rege Franciſco magno appellatus eſt. Hunc patrem habuit Bertrandus, non paterni modò ſtudij, ſed muneris etiam hæres & ſucceſſor. Cuius viri fama & exiſtimatio-

ne ſic Aremorici meritò ſuperbiunt, vt non ſecus ab eo, quàm à Duarenis & Baronibus æternam ſibi apud poſteros gloriam polliceantur. Scripſit enim in Ius patriæ municipale doctiſſimas annotationes, à Carolo Molinæo ſummi iudicij ſummæque doctrinæ viro tanta cum admiratione perlectas & probatas, vt ex eo Iuriſconſultum in Gallia vix vllum præſtantiorem agnoſceret. Nec minus ei claritatis attulit eximium illud opus, quo totius Britanniæ ſitum, mores, vrbes, nobilioréſque familias, & quæcunque ad eius Hiſtoriam pertinent, non ſuo ipſius impulſu, ſed ex publico trium Ordinum decreto, per legatos honorificè rogatus, Gallica facundia deſcripſit. Alia verò, quæ adhuc premuntur, expectant ſtudioſi omnes, & à clariſſimo eius filio Inquiſitionum in ſuprema Rhedonum Curia Præſide vehementer expetunt. Erat Bertrandus grandiuſculâ ſtaturâ, vultu Senatoriæ grauitatis & ſenilis conſtantiæ pleno, cauis oculis, ſed admodum vegetis atque perſpicacibus, colore ſubaquilo, barbáque & capillis etiam in ſenectute nigrantibus. Cæterùm inter ſuos ciues nullus erat in ſupellectile mundior, nullus in omni vitæ cultu ciuilior aut ſplendidior, vtpote qui omnes politioris ingenij viros, aut aliqua virtutis opinione celebres, præſertim exteros, ac ipſos etiam Prouinciæ proceres, vt fortè in vrbem ventitabant, & menſa & hoſpitio frequens exciperet, lautéque cum primis & hilariter haberet. Nempe vir elegans, animóque à ſordibus & auaritia multùm abhorrente, his ferè in rebus, & in prædiis ædificandis, inque Muſæo, quod precioſiſſimum poſſidebat, magis ornandò, ampliſſimas opes vberrimóſque patrimoniorũ redditus liberaliter impendebat; hoc ſummè admirabilis, quòd inter liberioris vitæ oblectamenta, totque inſuper commentationum & priuati ſtudi pulcherrimos labores, nullus vnquam dies effluxerit, quin Reipubl. ciuilibúſque negotiis inſeruiret. Peruenit ad annum LXXI. vlterius etiam progreſſurus, vt erat valetudine firmiſſima, niſi ex infelici patriæ ſtatu, quam à bellis ciuilibus hactenus immunem noua demum factio turbauerat, grauiſſimum animi mœrorem collegiſſet, cuius acerbitate oppreſſus Eid. Febr. anno CIↃ. IↃ. XC. ex hac vita deceſſit, cùm pridie Franciſcus Ho-

tomanus clarissimum quoque Iurisprudentiæ sidus apud Basileam occidisset.

IACOBVS CVIACIVS.

IACOBO CVIACIO in vrbe Tectosagum genere humili nato, præcelsum ac planè cæleste ingenium Natura concesserat, cuius vnius ope, nec vllis præterea magistris adiutus, supremum illum eruditionis gradum attigit, quo latè conspicuum & nitentem hac ætate vidimus; dum incredibili nationum omnium concursu, intima Iuris & antiquitatis penetralia, quorum aditus penes illum erant, iuuentuti aperiret ac resolueret. Docuit enim pluribus in locis, ac præsertim apud Biturigas, vbi maximo illius vrbis ornamento longissimè commoratus est. Inuidente nequicquam Tholosa, ingrata patria, quę ad exorientem alumni lucem caligans, eum postulato Cathedræ honore turpissimè repulerat. Quanti porrò hæc studia faceret, ex eo potissimùm apparebat, quod cum raræ & insolentis doctrinæ meritò facultas in augusto Senatu sedendi à Principe data esset, hac dignitatis accessione sanè amplissima lubens abstinuit, ne à dulci otio auocatus, iuuentuti, quam semel informandam & à barbarorum nugis reuocandam susceperat, vllo temporis momento deesse videretur. Huic enim vnicè studebat, adeò magis adolescentes ingenuos à nebulonum consuetudine auerteret, cum illis interdum conuiuari, & ad ludicra descendere non grauaretur. Hunc quoque fructum ex ea animi remissione colligens, quòd alacrior inde se referebat ad ea, quæ in posteritatis vsum quotidie concinnabat ingenij sui monumenta. O beatam, si sua nouisset bona, Biturigum vrbem! At illa cùm tam excellens & nobile depositum omni cura diligentiáque asseruare ac tueri deberet, indignissimè ipsa penè proiecit ac perdidit, oborto seditiosorum tumultu, qui dum præstantem illum virum de certa in Principem fide suspectum habent, non semel eum interimere conati sunt. Ita vt septuaginarius senex tot malorum pertęsus, anno supra

ſeſquimilleſimum nonageſimo, ineunte menſe Octobri ad Superos demigraret. Mortui vitam & mores Papirius Maſſonus, qua ſolet ſtyli elegantia munditiáque, poſteritati mandauit. Ex multis autem cœnotaphiis vnum vtpote cultiſſimum & à clariſſimo viro conſcriptum hîc placuit apponere.

Solue comas Biturix, & ſcinde Toloſa capillos,
Impia ſi potis hic tangere corda dolor.
Magnus obit noſtri lumen Cuiacius æui,
Ille à quo potuit diſcere iura Themis.
Mens legum, recti vita æquè cultor vt ore,
Par laude & meritis, Papiniane, tibi.
Atqui debuerat producere longiùs annos,
Debuerat tantis & ſupereſſe malis.
Vt noſtrorum animos deſueta pace feroces
Ad pacem egregiæ flecteret artis ope.
Extincta legum ſed lucem luce peroſus,
Vir pius haud vltra viuere ſuſtinuit.
Vixit, quàm longo viguerunt tempore leges,
Legibus oppreſſis debuit ille mori.

IAC. CVIACIO V. C. DOCTORI
DE SE OPTIME MERITO
I. A. THVA. M. P.

FRANCISCVS HOTOMANVS.

FVIT ille quidem auſpicatus & felix annus, quo Dij ſuperi memorabilem de rebelli exercitu victoriâ in agris Evrienſibus Chriſtianiſſimo Regi conceſſêre; ſed longè futurus felicior, niſi duo clariſſima Iuriſprudentiæ lumina Cuiacium & eius ferè æqualem Hotomanum nobis idem eripuiſſet. Aliquantò tamen diſpari noſtrorum ciuium deſide-

rio, nempe quòd illius incomparabili eruditione & industria quotidie Gallia, magno suo commodo, frueretur, hunc vt è Silesia oriundum & in Germanicis Academiis maxima celebritate diu professum, ipsa sibi Germania penè totum arrogaret. Licet enim Lutetiæ natus esset patre Senatore, crederetúrque in togatam illam dignitatem, quæ est inter Gallicas nobilissima, suo tempore successurus: eum tamen, vt adolescentem nouitatis cupidum, vel ipsius ætatis æstus, vel occulta quædam fati vis aliò abripuit, longúmque in Heluetia, Germania, Allobrogibus perpetuo studiorum labore florentem detinuit: donec à Principibus Regiæ stirpis in Galliam reuocatus, obitáque mox ad Cæsarem & Germanicos proceres legatione, patriæ denuò redditus, quam exteris docendi operam præbuerat, eandem & suis tùm Valentiæ tùm Auarici ad aliquot annos impendit. Iamquè pertæsus alieni cœli cogitabat in Gallia sedem ponere, certúmque sibi larem aliquando tandem constituere, cùm inopinata & improuisa Collignij nece, tanquam exorta repente procella, turbatus & reiectus proripuit se iterum ad Allobrogas, indéque interiectis aliquot annis ad illas Germaniæ gentes, erga literatos egregiè semper animatas, velut in optatum aliquem & tranquillum portum se recepit. Fato functus est Basileæ Rauracorum ex morbo intercute, anno vitæ sexagesimo sexto, cùm paucis antè annis libellum edidisset planè aureum, quo impendentem apud Gallos inter patruum & fratris filium de Regiæ successionis iure controuersiam, non minus verè quàm eruditè in gratiam Henrici legitimi successoris explicauit. Erat omnino ille vir habili & fecundo ingenio, variáque eruditione, ac potissimùm eximia quadam in Romanorum iure illustrando facundia conspicuus. Quod & posteris plurima eius opera splẽdidissimè scripta magis ac magis indicabunt. Reliquit plures liberos, & in iis Ioannem natu maximum paternis vestigiis feliciter insistentem, qui non modò aliquot legationibus tum liberis, tum ex Regum auctoritate suscèptis, præclarum ingenij doctrinæque suæ specimen iamdudum præbuit, verum etiam edita de ipso Legati officio pereleganti commentatione generosæ iuuentuti viam & aditum ad veram laudem aperuit. Sed & alterum eius familiæ decus Antonium Fran-

ciſci fratrem ſilentio præterire ferat? Hic enim ille eſt, qui furente Lutetia, cùm ad ipſum Aduocati Regij munus ab Henoticis eſſet evectus, in ea functione ſic ſe geſſit, vt eluſis factioſorum inanibus conſiliis, in ſupremo Senatu legitimam Regis poteſtatem & Salicæ legis auctoritatem, nec ſine vitæ periculo tueretur ac defenderet; non minori certè merito, quàm ſi Regias partes ab initio ſecutus eſſet.

FRANCISCVS NOÆVS.

HIc ille eſt, qui vnus ferè hoc ſeculo, vel in media ferri licentia, poſſe militarē virum integrè modeſtéque viuere nouo prorſus exemplo demōſtrauit. Enitebat enim in eo rariſſimus omnium virtutum concurſus, morúmq; præcipuè ſumma caſtitas & ſingularis in omni vitæ actione moderatio. Cúmque nemo eſſet, vbicunque res id poſceret, ad pugnam & arma cienda promptior & ferocior, ſibi tamen ſic temperabat, vt victoria demum potitus ab hoſtium ſanguine, vel frementibus ſociis, humaniſſimè ſemper abſtineret. Supra quæ nobilis excelſiq; planè animi argumenta, & maximas, quibus item vigebat eminentis ingenij vires, non vulgarem quoque Natura & formæ honeſtatem, & corporis ad omnia dexteritatem ei contulerat, vt equitandi peritia, cæteríſque militaribus muniis nemo æqualium antecelleret, nemo, quoties ad ludicra conuertebatur, maiori ſe agilitate ad omne paleſtræ genus exerceret. Sed ex plumbeæ glandis ictu ad Fontenaium oppidum altero mutilatus brachio, hæc otij deinceps oblectamenta coactus eſt omittere, veteráque reuocare ſtudia, & quod relinquebatur à bellico labore vacui tēporis, in molli & quieto Muſarum contubernio conſumere. Fuerat enim puer in his ſtudiis educatus, quæ ad corporis & ingenij cultum ex æquo pertinent. Vnde & clariſſimus bello Imperator euaſit, & plurimis de ciuili militarique diſciplina Diſputationibus populari ſermone conſcriptis, optimo quoque iure meruit eruditorum hic numero cenſeri. Poſuerat militiæ rudimenta iam ab

ab Henrici secundi temporibus apud Insubres; indéque Principi Condæo cæterisque Borboniæ stirpis Heroïbus fidissimè adhærens iniquas alternantis Fortunæ vices incredibili animi æquitate constantiáque superauit. Bis enim eodem anno deletis insigni Henrici fratris Regij felicitate Borbonicarum partium copiis, ipse vtraque clade oppressus captusque est. Mox verò libertate recuperata instauratóque in Santonum & Pictonum finibus mira celeritate suorum exercitu, militibus nostris & numero pluribus & recenti rerum successu elatis ea loci opportunitate ad Luscionium illius tractûs oppidum occurrit, vt fusos omnes ac dissipatos latè sterneret, ipsúmque agminis ducem Pogallardium magna virtutis opinione celebrem & veteranum apertam in fugam conuerteret. Rursum autem in Belgica, dum Ordinum fœderatorum auspiciis fortiter & strenuè militat, ab Hispanis interceptus longissima superbæ gentis vincula pertulit, molesta illa quidem & grauia, sed profectò gloriosa; quando Philippus, qui tot annos captiuum insolenter detinuit, vel hinc apertè ostendebat quanto opere sibi timeret à summa tanti Ducis fortitudine summáque vigilantia Quam scilicet abundè cùm ex aliis præclaræ famæ operibus, tum maxime ex Montij Hannonicæ vrbis acerrima multorum mensium defensione perspectam probe habebat & cognitam. Quare vix tandem intercedente Lotharingiorum Duce facultas exeundi concessa his legibus vt à Belgico bello in posterum abstineret, nec aduersus Lotharingicæ domûs dignitatem hostiliter vnquam se gereret. Seruauit pacti raligionem vir fidei tenacissimus, donec detecta coitione Regem ipsum peti, omniaque diuina & humana iura violari sentiens, iudicauit esse impium, & ab officio boni ciuis alienum, cessare, nec suam in commune operam ad opprimenda coniuratorum arma conferre. Itaque iunctis ad Siluanectum agri Parisiensis vrbem cum Longouilleo Regij exercitûs ductore opibus, amborum eximia virtute non vrbs modo ipsa, quæ de propinqua deditione iam agebat, obsidione liberata est, sed & illi ipsi qui oppugnabant memorabili prælio victi & profligati omnem rei deinceps benè gerendæ spem facilè amiserunt. Erat in citeriore Britannia Prorex Henricus Borbonius Regij sanguinis adolescens Dumbarum

Princeps, qui omnes egregij ductoris partes in illa iam ætate gnauiſſimè impleret. Huius ad generoſos conatus in propulſando potenti hoſte adiuuandos, Noæum Rex magno quidem Armoricæ nobilitatis conſenſu, ſed conſilio parùm auſpicato mittendum cenſuit. Eò namque vix appulerat, cùm in Lembalæ vrbis oppugnatione, dum ex edito loco muri ſitum explorat, ſclopo deiectus, colliſóque cerebro lethaliter ſaucius, intra paucos dies ereptus eſt. Nempe vt quæ regio tam illuſtris Equitis natalibus intumeſcebat (hinc ſiquidem ortus erat genere pernobili) eadem & extincti cineres iure ſuo poſſideret. Periit ſexagenarius anno redemptionis humanæ CIↃ.IↃ XCI. Nec omnino perijt, ſuperſtite Odeto filio præſtantiſſima virtute viro, cuius in omni vita & moribus expreſſam ad viuum intuemur bellicoſi pariter & eruditi parentis imaginem.

GVLIELMVS SALLVSTIVS BARTASIVS.

GVLIELMVM SALLVSTIVM (qui & ab auito prædio, quod poſſedit in Auſciis, Bartaſij cognomen tulit) ſublimis animi ſcriptorem, nobili in Vaſconia loco patre Quæſtore genitum præterire nec poſſum nec debeo: poſtquam eius Gallicum poëma de Mundi primordiis, Hebdomadis nomine inſcriptum, quanta non alius in Gallia liber cum admiratione & applauſu legitur paſſim & celebratur. Quanquam, vt varia ſunt hominum iudicia, dum ſimplici narratione contentus (hoc enim argumenti ratio poſtulabat) hiſtoricum potius videtur agere quàm poëtam, fuêre qui aliquantò longius eum abeſſe contenderent à recta illa ſcribendi norma & ratione, quæ quò ſeuerius in veterum imitatione conſiſtit, eò propius ad veram in eo genere laudem accedere ex eruditorum ſententia iudicatur. Sed quis cum eo non præclarè actum putet, qui viuus vidénſque celeberrimæ ſuæ gloriæ interfuerit, Muſæque lenociniis ex-

teras etiam nationes & Principes ad sui amorem pellexerit? Eum certè susceptâ in Daniam, Angliam & Scotiam Legatione ad se aduentantem Iacobus Scotorum Rex augustissimus (quódque in tanto Principe rarum est) omni liberali doctrina ornatissimus & perhonorificè accepit, & omni studio ac benignitate retinere, sibíque totum vendicare conatus est. Ille tamen, vt honestæ Regis voluntati morem gereret, nunquam potuit adduci, ne Henrico Borbonio Principi suo, cui non minus & literarum & armorum etiam nomine acceptus erat, exterum Principem, quantumuis de se benè meritum, anteposuisse diceretur: ea maximè tempestate, cùm tot parti de hostibus triumphi Gallicos omnes poëtas ad Regis inuicti laudes certatim decantandas inuitarent atque attraherent. Hoc enim officio Bartasius etiam egregiè functus est, nec adeò multò post elatus, quàm Evriensem victoriam, instar suauissimi oloris ad Garumnæ sui fluenta, supremo lyræ cantu celebrasset. Obiit sex & quadraginta natus annos patrio quidem in solo, sed inter arma & tubas procul à dulcibus Musarum otiis, dum sub Matignone Legato Regio Equitum alæ præfectus, ab Apolline ad Martem pro temporis & rerum perturbatione deficeret.

MICHAEL HVRALTVS HOSPITALIVS.

MICHAELI Hospitalio togati Ordinis principi fuit vnica filia Magdalena Rorberto Huralto viro clarissimo nuptui data. Quo ex matrimonio susceptos nepotes amplissimus ille senex & omni posteritatis memoria dignissimus voluit, ne nulla familiæ suæ vestigia superessent, ascititio quoque nomine Hospitalios appellari. Cúmque hunc Michaëlem inter cæteros, vt sibi cognominem & ardentiore animo literarum studia capessentem vnicè diligeret, Bibliothecam ei suam testamento legauit. Itaque generosus puer hoc aui de se iudicio magis ac magis inflammatus ingenium, quod acre habebat imprimis &

habile, omnibus bonis & liberalibus doctrinis probè ac diligenter expoliuit, indéque ad Senatum & Reipublicæ admistrationem suo tempore progressus est. Diuisa tum erant Gallorum inter se studia, nequedum Rex Nauarræ Henricus Borbonius publicæ quietis vindex & instaurator, in auito Francorum Regum solio consederat. Huius tamen triumphos & futuram de rebellibus populis victoriam noster hic Michaël sagaci iam tum animo præsentiens ad eum duris temporibus in Aquitania belligerantem, paucorúmque armis & præsidio se tuentem contendit, eíque relicta Regis aula totum se dedit. Nec fuit hæc ingrata aut inanis apud magnanimum Principem tam fidelis & propensi animi significatio. Factus enim breui tempore non modo consiliorum particeps, verùm etiam sacri sigilli custos & magister, supremum inter eius Consiliarios honoris & gratiæ locum adeptus est: nemo ferè vt esset, cui potius publicæ mandarentur procurationes & grauissima quæque partium illarum negotia. Cuiusmodi fuit ea potissimum legatio, cum ad suppetias exposcendas in Batauiam & Germaniam ire iussus perpetuam illis gentibus reliquit eruditionis & eloquentiæ famam. Erupit in tempus eorum, qui partibus Hispanicis fauebant infestissima Francico nomini coniuratio. Cuius opprimendæ causa duo propinqui Reges cùm ad Cæsarodunum simultate omni deposita conuenissent, pepigêre inter se inducias, missis vtrinque legatis, qui res bellorum tempestate turbatas & confusas communi opera diligentiáque componerent ac ordinarent. Atque hoc Michaëli quoque officium Rex Nauarræ suo nomine gerendum commisit, cùm & nos eidem procurando Christianissimi Regis nomine præfecti essemus. Qua in congressione & quotidiano conuictu licuit mihi propiùs hominis elegans ingenium eximiamque doctrinam & singularem in scribendo tum facilitatem tum libertatem admirari, dum ciuilis discordiæ causas, nostrorumque Principum facta, consilia, conditiones, mores vnius veritatis habito respectu exprimeret, literísque in posteritatis gratiam consignaret. Verum audito de optimi Regis impia cæde nuntio confestim collega meus ad nouum Regem salutandum in castra se contulit; ac demum sanctioribus Regni consiliis & arcanis admissus poterat, si auitis tantum vestigiis

inſiſtere maluiſſet, auitum quoque ſibi honorem aliquando polliceri. At præ nimio erga Regem & patriam ſtudio vir togatus temerè ſeſe armatis admiſcuit, nec in eo porrò vitæ genere parem animo ſuo ſortitus eſt fortunam. Succubuit enim vel adhuc iuuenis in maritima Normaniæ ora Quilboiuium ad oppidum indignantis animi dolore oppreſſus; quòd præfectura illius arcis, cuius & opportunitatem obſeruauerat penè primus & locum incredibili diligentia munierat, cedere in alterius gratiam iuberetur. Sed in Cancellarij Nauarræ dignitatem ſucceſſor ei contigit, quo nullus poterat optabilior contingere Sofredus ille Caligno vir clariſſimus, omnique virtutis atque doctrinæ ornamento cumulatiſſimus.

BARNABAS BRISSONIVS.

EADEM Briſſonio quæ & Andreæ Tiraquello patria fuit Fontehaium in Pictonibus nobilium ingeniorum ferax. Is patre vſus honeſto & diuite illius oppidi Proprætore, hoc aſſecutus eſt, vt proſpero ſtudiorum curſu ad ſummam & inuſitatam multiplicis doctrinæ laudem breui tempore perueniret. Quæ non quidem in otioſis Muſarum vmbraculis, ſed in publicâ hominum luce clariſſimè omnium emicuit. Vix enim adoleſcentiam egreſſus in celeberrimis aduocatorum ſubſelliis apud ſummã Galliæ Curiam ſingulare ſui dedit ſpecimen: cùm genere dicendi vteretur copioſo quidem illo, neque tamen affectato, ſed perſpicuo facilíque & in modum leniſſimi amnis nitidè, puritérque fluente. Quo in munere longiùs progreſſus tantam ſui nominis famam excitauit, vt ab illo veræ virtutis amatore Principe Henrico tertio primùm fiſci Patronus, indéque ſacri conſiſtorij Aſſeſſor, & poſtremò ampliſſimi ordinis Præſes non longo interuallo renunciaretur. Equidem à Rege ipſo audiui cùm diceret nullum in orbe Chriſtiano principem eſſe qui haberet, quem Briſſonio ſuo in literarum gloria opponeret. Itaque & cum in Angliam de maximis rebus legatum miſit,

& cùm sua maiorúmque edicta, constitutionésque in vnum colligere, Iurísque Gallici Codicem suo nomine inscribendum componere meditaretur, vnum maximè inter togatos idoneum iudicauit, cui grauem istum laborem committeret: quem tamen intra paucos menses admirabili celeritate perfecit. Scripsit præterea de verborum, quæ ad Ius pertinent, significatione, ingens & eruditum opus, itémq; de Formulis & solemnibus populi Romani verbis alterum; ac opuscula plurima, quorum optimam partem edidit, partem indigna morte præuentus imperfectam reliquit. Cùm enim æstuante nouis tumultibus Gallia, vrbs ipsa Parisiorum à Rege defecisset, nec facinorosi ex infima plebis fæce homines, quorum in illa rerum perturbatione præcipua erat auctoritas, possent adduci vt crederent tantum virum, iuris & legum antistitem grauissimum, tam iniustæ causæ verè & ex animo fauêre, illum furiali quodam ausu abreptum & multa nequicquam deprecantem ipso in carcere, indicta causa, crudelissimè oppressêre. Quod immane scelus, & à multis seculis inauditum, ne ipsi quidem factionis Principes inultum reliquêre.

IACOBVS AMIOTVS.

QVID poterat Amioto, singulari doctrina viro, Meloduni ad Sequanam honesta familia nato maius, aut fortunatius contingere, quàm è tot tantísque viris, quibus eruditum seculum affluebat, vnum asciri, qui Regios liberos, omnis Europæ nobilissimos pueros, & ipsi iam tum Imperio destinatos erudiret? Cùm enim ingrati animi vitium in generosas illas & excelsas mentes cadere non posset, nunquam postea tanti officij non memores extitêre. Nam vt quisque suo tempore ad regium solium euectus est, præceptorem benemeritum & humanissimè semper excepit, & amplissimis sacerdotiis honestauit. Qui & ipse vicissim, ne ingratus haberetur, in hoc totus incubuit, vt scriptis suis, ac præsertim Plutarcho in sermonem Gallicum splendidissimè translato, vernaculam Principum suorum linguam,

quæ non poſtremum Imperij decus meritò cenſetur, ad ſupremum puritatis & facundiæ faſtigium perduceret: non minori fortaſſe gloria, quàm ſi vltimos ipſius regni fines virtute bellica propagaſſet. Vel ob id quoque longæ poſteritatis memoria ſanè digniſſimus, quòd & ad Concilium Tridentinum Regi nominique Gallico non ſatis amicum delegatus Orator, libera & luculenta oratione habita, optimum ſe ciuem & Regiæ dignitatis apprimè ſtudioſum oſtenderit. Vixit ad exactam ſenectutem alumnis ſuis præpoſtero fatorum ordine ſuperſtes, trienniòque poſt Henricum III. deteſtabili parricidarum coitione ſublatum, è viuis exceſſit.

FRANCISCVS FOXIVS CANDALLA.

PVLCRVM tibi fuit, Candalla, Heros excellentiſſime, ex illa gente oriri, qua vix vllam nobiliorem aut antiquiorem ſibi arrogare quiſquam audeat. Pulcrius autem & longè mehercule pulcrius, indefeſſo quodam mentis vigore eò vſque in literis proceſſiſſe, vt nemo fuerit, qui ſummum in illis ætate tua principatum (præcipuè in Mathematicis & recondita philoſophià) tibi non meritò conceſſerit. Huius rei teſtis erit apud poſteros optimus, Triſmegiſtus ille non tibi ſolùm Latinè Gallicéque redditus; ſed etiam illis commentariis illuſtratus, qui auctoris obſcuriſſimi ſenſa quamlibet abſtruſa, legentibus aperiant & ob oculos conſtituāt. Teſtis Euclides, multáque præterea cœleſtis ingenij tui argumenta, & ſalutare imprimis illud Elixir (ſic enim antidotum admirabili ſolertia tibi repertum ipſe appellas) cuius compoſitionem & vſum, ne poſteritas nimio ſumptu deterrita negligeret aut amitteret, annuam in id pecuniam de tuo legare non piguit. Quid quod & pari liberalitate publicam Matheſeos profeſſionem, honeſtáque profeſſori ſtipendia, Burdegalæ, paucis ante menſibus, quàm de vita decederes, inſtituiſti? Iure igitur tanto alumno ſuperba lætatur Gallia: hoc abun-

dè per te consecuta, vt Italiæ suos Mirandulas inuidere iam desinat. Quos cùm virtutibus omnibus anteires, aut certè æquares, fatorum etiam indulgentia superasti: Nonagenarius enim eras, cùm eodem illo mense, quo Christianiss. Henricus quartus cœlesti oleo apud Carnutes inungitur, humano carcere liberatus ad cœlum euolasti.

CLAVDIVS PVTEANVS.

ET Clavdivm Pvteanvm, quo homine nihil doctius, probius aut candidius, ætas nostra tulit, commendatione sua fraudare quis ferat? Licet enim, qua erat animi modestia, scriptis inclarescere nunquam ambierit; ex ea tamen, qua insigniter vigebat, linguarum & antiquitatis cognitione, conijcere facile est, non vires illi, sed voluntatem defuisse, præsertim cùm in aliorum operibus censendis nullus Criticorum esset exactior aut acutior. Sed illa perfecti iudicij vis in eo potissimum elucebat, cùm ad seria conuersus in dirimendis hominum controuersiis præclarissimo Senatoris munere fungebatur. Hoc enim illi optabile contigit, vt Lutetiæ (quæ natalis fuit) inter purpuratos patres merito suo conspiceretur. Maiora etiam adepturus, si per inualetudinem licuisset, quæ à studiorum vigiliis contracta & miserabili rerum Gallicarum statu (quo vir patriæ amantissimus grauissimè commouebatur) identidem aucta, singulare illud hominum politiorum decus nobis ante tempus eripuit: Annum enim vitæ agens quadragesimum quartum ex atrocissimis calculorum doloribus, quibus tenue corpusculum intus penè totum scatebat, paulò post vrbem Regi restitutam, est ereptus relictis filiis tanto parente dignis.

IOANNE

IOANNES IACOBVS MEMMIVS, ET HENRICVS EIVS FILIVS.

HVIVS generosæ familiæ primus auctor in Gallia fuit Amaneus Memmius, ex nobilitate Scotica vir strenuus, qui traiecto Oceano migrauit in Gallias, & Rupeforti in Aquitania, non procul à Pyrenæo saltu, consedit; cúmque ad quadringentos ferè annos ea gens bellica virtute claruisset, primus omnium Ioannes Iacobus Memmius, quòd septimo mense natus esset, ob idq; paulo debilior ac infirmior, in molli & tranquillo Musarum sinu à parentibus educatus est; adeo quidem felici progressu, vt inter suos æquales, Alciatum, Decium, & alios primæ notæ Iurisconsultos, maxima floreret existimatione & fama: vel eò magis, quòd omisso meditandi otio, solidioribus in studiis, & agendi perpetuo labore totus esset. Ac primò quidem à Catharina Foxia Nauarræ serenissima Regina delectus est, qui suam & Henrici impuberis filij caussam de regni restitutione in conuentu Nouiodunensi ageret, eiusdémque perillustris familiæ cætera negotia pro sua singulari solertia procuraret. Fuit hinc illi ad Francisci Regis fauorem & beneuolentiam primus gradus, ea propensi animi significatione, vt Ruzæum, prestantem alioqui virum, Aduocatione Regia summouere, Memmiúmq; eius in locum sufficere cogitaret. Sed vir absolutè pius, qui ex aliena iactura ditescere nefas esse duceret, hanc dignitatis accessionem bona cum Principis venia facilè repudiauit. Admiratus est hoc moderati animi tam egregium specimen Rex magnanimus, oblatáq; paulò mox occasione Præturam Parisiensem ei contulit. Memmius autem aliquot post annos peracta de rebus Nauarræis in Germaniam, Heluetiam & Hispaniam lõga legatione, cum & sua virtus, & ipsa Principis promissa, viam illi ad supremas Togæ dignitates magis ac magis aperirent, in præclara Libellorum supplicum præfectura & sacro Regis consistorio tandem acquieuit. Vixit ad octoginta ferè annos, filiumque reliquit Henricum, qui

paternis veſtigiis inſiſtens, & quidem meliore vſus ſeculo, ingenium, quod à natura fœcundiſſimum acceperat, per bonas omnes diſciplinas adeò diligenter excoluit, vt vix ex ephebis excedens operoſum iuris docendi laborem in Academia Toloſana, ſuſciperet magnoque auditorum concurſu & celebritate præſtaret. Acceſſit inde ad Rempublicam, & viceſimo ætatis anno in aulicum Regis Senatum cooptatus eſt. Nec multò poſt ad ipſam libellorum in Prætorio præfecturam ex patris eiuratione peruenit, eamque alternis cum ipſo patre vicibus magna cum dignitate & prudentia ſuſtinuit. Subortum eſt ea tempeſtate in Etruria bellum inter Cæſarem & Senenſes, qui cùm auxiliares copias ab Henrico II. Rege impetraſſent, miſſus eſt eò legatus cum exercitu, eíque Comes adiunctus Henricus hic noſter, qui vtroque ſimul Quæſtoris & Iuridici Caſtrenſis munere perfunctus, ita ſe geſſit, vt Senatus populuſque Senenſis eius inſignem induſtriam & fidem ſolemni elogio teſtarentur, eúmque Rex ad aliquot menſes de rebus grauiſſimis in ſupremi Pontificis aula legatum agere iuberet. His ergo meritis & Cancellarij Nauarræ dignitatem ex Caroli Regis commendatione obtinuit, & in ſacrum eius conſiſtorium aſcitus eſt: Michaëli Hoſpitalio eius ordinis principi, quanquam diſpari ætate, adeo gratus & fidelis Comes, vt quoties ampliſſimus ille ſenex valetudine vteretur minus proſpera, nullum ferè lubentiùs, quam Memmium in laboris partem vocaret. Quanti autem & ipſi Reges eum fecerint, oſtendit illa celebris ad Borbonios Principes legatio, cui vnà cum Birone ſub finem tertij belli ciuilis ab eodem Rege Carolo præfectus eſt; eo euentu, vt exacerbatos ex diſſidij toties repetiti aſſuetudine Gallorum animos ad pacis amorem facũdia ſua reuocaret, cum ſuperiorem in dicendi lepore haberet neminẽ. Cuius nomine apud Regem ſucceſſorẽ, vt pote Principem eloquentiſſimum, maxima eius gratia fuit; donec inuidorum calumniis ab illo diſtractus exceſſit ab aula, vt cum amicis & libris, quorum magnam & exquiſitam copiam habebat, placidam ſenectutem exigeret. Sed hanc illi tranquillitatis occaſionem ademerunt, quæ mox inſecuta ſunt Ibericæ factionis acerbiſſima tempora: quorum tædio vir nominis Gallici ſtudioſiſſimus paulatim contabuit. Multa inte-

rim conquerens de fatorum iniquitate, poſtquam duos æquales ſuos, & ſtudiorum & munerum ſocietate ſibi coniunctiſſimos, Vidum Fabrum, Paulúmque Foxium vno eodémque anno vidiſſet opportunè tot ærumnis eripi, nec ſe tertium illis adiungi. Atque in eo mœrore, anno demum huius ſeculi ſupra nonageſimum ſexto, circiter annum ætatis ſexageſimum tertium, piam egit animam. Coluerunt eum docti omnes, ab eo viciſſim vnicè dilecti, & omni officiorum genere affecti: Sed ante alios Ioannes Paſſeratius, eloquentiæ Profeſſor Regius, qui meliores vitæ annos apud eum amiciſſimè tranſegit, mortuúmque & à filio paternæ virtutis æmulatore ſepultum, æterno Muſarum monumento conſecrauit: Henrico enim ſucceſſit alter Ioannes Iacobus, vir ſanè præſtantiſſimus, quem & ſacri Conſiſtorij conſortem & honorificis legationibus præclarè obitis memorabilem ſuſpiciunt omnes virtutis amantes viri: dum eius item filius auo cognominis Lutetiæ Præturam cum eadem ſanctioris conſilij dignitate coniunctam vel adhuc ætate florens ſenili conſilio ſuſtinuit & hodie nobiliſſimam Præſidis in Curia dignitatem tuetur.

IOANNES BODINVS.

IOANNIS quoque Bodini Andegauenſis feliciſſimum ingenium fuit: qui cùm ab adoleſcentia bonis omnibus literis egregiè imbutus eſſet, imprimíſque gentium omnium hiſtoriam abſolutiſſimè calleret, illius legendæ methodum libello, breui quidem illo, ſed ſanè luculentiſſimo, complexus eſt. Fuit hoc illi famæ ſurgentis auſpicium, quam editis de Republica ſex libris varia multiplicíque eruditione & ſtupenda exemplorum varietate refertis abundè poſtea confirmauit atque auxit. Neque verò quam ſcriptis comparauerat exiſtimationem præſentia ſua minuebat, ſi quando in familiari hominum congreſſu de quacunque re propoſita diſertè copioſéque diſputaret. Quo magis mirandum eſt hominem ea facultate præditum inter nobiliores Curiæ Pariſienſis Aduocatos locum obtinere non po-

tuiſſe: præſertim cùm æquales haberet Briſſonios, Paſcaſios, Pithœos, & alios complures ingenij laude præſtantes viros, qui amœnioribus etiam diſciplinis incumberent, nec eò minus celebriter in fori luce verſarentur. Hac enim re, ſiue neglecta, ſiue infeliciter tentata, reliquit Lutetiam, adhæſitque ſereniſſimo Franciſco Andium Duci Regis fratri: quem in Angliam ſecutus, cùm illic è ſuggeſtu publico ſua ſcripta iuuenibus enarrari comperiſſet, ex hoc inuſitatæ gloriolæ prouentu non mediocrem vigiliarum ſuarum fructum ſibi viſus eſt collegiſſe. Trajecit inde ad Belgas in eiuſdem Principis comitatu, quo mox intempeſtiuè ſublato, Laoduni Veromanduorum, vbi magiſtratum gerebat, inclinante iam ætate, acquieuit, alteróque demum poſt vrbem illam à Rege obſeſſam & expugnatam anno, vitam cum morte commutauit.

Q. SEPTIM. FLORENS CHRISTIANVS.

SI quem hoc ſeculo Muſæ Græcæ Latinæque pari vtrinque fauore amplexæ ſunt, certè is fuit Florens Chriſtianus Aurelianenſis, à cuius doctiſſimo filio multa propediem expectamus huius ſtudij ab illo relicta & in perpetuum victura monumenta: Nam ipſe, dum viueret, nihil ferè in vulgus edidit præter aliquot Græcorum Tragœdias Comœdiáſque Latinè conuerſas, & varia poëmatia, quæ ab amicis rogatus, vt ſeſe aliqua inſignis offerebat occaſio, libentiſſimè ſcriptitabat. In his autem erat munditiarum ſimul & argutiarum plenus, maximè ſi quando liberiores aculeos in aliquem emitteret. Ad quod ſcribendi genus non quidem maledicendi ſtudio, ſed libertate quadam poëtica procliuior eſſe videbatur. Adeo vt adoleſcentiæ annos nondum egreſſus Ronſardum ipſum, iam tum eximia laude florentem, mordaci & amarulento poëmate laceſſeret. Vidum autem Fabrum, vt ſibi aliqua propenſi animi ſignificatione conciliaret, Tetraſticha de moribus ab illo grauiſſimo viro Gallicè conſcripta Græcè Latinéque tranſtulit aureo ac planè

antiquo ſtylo, & in eius gratiam publicauit. Sed neque vir in literarum otio molliter educatus publicam interea hominum lucem refugit. Vt qui apud Vindocinos, vbi fortunarum ſedem poſuerat, illuſtriſſimæ Ducum familiæ fuerit à conſiliis, & (quod imprimis illi fuit honorificum) Chriſtianiſſimo Regi Henrico tunc Nauarræ Principi aliquot annos in literis humanioribus operam præbuerit. Natus erat patre Gulielmo, viro nobili, ex Britanniæ finibus oriundo, qui cum generis honeſtate literarum ornamenta copulabat. Medicinæque potiſſimùm in ſtudiis excellebat, cum & eius item auus inſignem Cancellarij dignitatem in Ducis aula meruiſſet. Vt non miremur, ſi tam luculento patris exemplo excitatus filius, ad hanc raræ ſingulariſque doctrinæ præſtantiam peruenit. Sed nondum LVI. vitæ annos impleuerat, cùm ex rapida febre ſub exitum anni CIↃ. IↃ. XCVI. ereptus eſt.

LVDOVICVS ALEALMVS.

IS patre nobili & diuite Vernolij ad ſeptimum ab vrbe lapidem Toparcho genitus, & in fori Pariſienſis luce non ſine maxima doctrinæ fama diu verſatus Aureliæ poſtremò conſedit, ſuſceptámque nobiliſſimæ & opulentiſſimæ vrbis præturam per totos viginti annos caſtè imprimis & prudenter adminiſtrauit. Colebat interea ſacras Muſarum artes, & ea ſubſeciuo tempore ludebat ſingularis elegantiæ poëmatia, quæ poſt eius obitum à filio, paternæ ſimul dignitatis & virtutis hærede, publicata legunt nunc omnes viri politiores; & eo magis admirantur, quòd vel in ieiuna ſterilique materia incomparabilem quandam & inexpectatam præ ſe ferant ingenij ſummè felicis vbertatem. Exceſſit autem è vita, quanquam ſeptuagenario maior, importuno tamen interitu, quòd paucis ante menſibus vitam finiret, quàm inter inuictiſſimum Regem & coniuratos Duces præuiæ pangerentur induciæ.

NICOLAVS SVDORIVS.

QVIS verò facilè credat hominem ab ineunte adoleſcentia foro deditum, grauiſſimóque Præſidis munere Lutetiæ perfunctum, vel in mediis negotiorum ciuilium fluctibus ita ſuæ ſpontis fuiſſe, vt ad ſuauitates poëticas animum interea deflecteret? non vt epigramma vnum, aut alterum, aliúdve quidpiam leuioris operæ meditaretur; ſed, quod Flaccus ipſe optimus artis poëticæ magiſter fieri poſſe negauerat, aureum illum Dirces olorem in aërios nubium tractus multiplici gyro ſeſe attollentem aſſequeretur, eiúſque diuinos omnes cantus numero quidem diſpari, ſed pari omnino ſpiritu, Latinis auribus excipiendos redderet. Atqui arduum iſtud opus, neminíque adhuc tentâtum, Sudorius hic noſter & confidentiſſimè auſus eſt, & feliciſſimè perfecit; vt nimirum exemplo quoque ſuo demonſtraret, quantò cæteris Galliæ ingeniis Lutetiana præſtent, ſi quando ad naturalem bonitatem præclara educatio multúſque rerum vſus acceſſerit. Numeris etiam Gallicis nonnunquam ludebat: quorum vt leuis iactura fuerit, non tamen ea, quæ de Iure doctiſſimè ſcripſit, celari diutius & iacere in tenebris ſine magno Reipublicæ detrimento poſſunt. Periit ſub id tempus, quo recepta eſt à Rege Lutetia, quinquageſimo quinto vitæ anno, ab impia latronum manu (dum à Sequanorum finibus in vrbem ſe recipit) in ipſo itinere ſæuiſſimè confoſſus.

PETRVS PITHOEVS.

IN vrbe Tricaſſium nati ſunt patre nobili & erudito Pithœi duo fratres, omnibus diſciplinis ornatiſſimi, nec immeritò geminis Tyndaridis à compluribus huius æui ſcriptoribus adæquati. Quod enim illi ſuo ſidere nautis in mari ſulcando, id iſti literarum

ſtudioſis in antiquitate perueſtiganda diuino doctrinæ ſuæ lumine præclariſſimè præſtitere. Nec id ipſum porrò præſtare deſinit Franciſcus natu minor, quem hodiéque videmus inter inſignes Pariſienſis fori Iuriſconſultos merita multiplicis eruditionis fama celeberrimè perfruentem. Te vero, Petre doctiſſime, quem iniqua nobis nequedum ſatis matura mors eripuit, lugemus omnes Muſarum amantes viri, & eò lugemus acerbius, quò pauciores tui ſimiles reliqueris in hæc vltima rei literariæ tempora reſeruatos. Quantum verò in his ſtudiis emineres vnus & excelleres, docuere ſuis certatim elogiis cum alij ferè omnes huius ætatis eruditi, tum illa potiſſimum duo Galliæ noſtræ ſidera Turnebus & Cuiacius præceptores quondam tui, quorum cum vterque ſuis in libris frequentem & honorificam de te mentionem fecerit, hic inſuper te iuuenem ſenex, diſcipulum magiſter, in dirimendis cum æmulo controuerſiis arbitrum ſibi optare minimè dubitauit. Quanquam aliena tibi commendatione quid opus eſt, cum & tuis ipſe ſcriptis, quibus Hiſtorici, Critici, Iuriſconſulti, Philoſophi laudem es meritus, & plurimis veterum monumentis, quæ ſupreſſa in tenebris latebant, per te primùm excitatis, ac publicatis nomen abundè illuſtraueris tuum, & memoriæ mandaueris hominum ſempiternæ? Sed neque tibi, dum hîc ageres, dulciſſimus ille defuit, qui viuos & ſentientes magis afficit, præſentis gloriæ fructus, dum incredibili clientium concurſu diuina Themidis oracula quotidie depromis, ea doctrinæ pariter & ſanctitatis admiratione, vt Henricus III. miſſis in Aquitaniam aliquot Patribus, qui ius dicerent, his te ſimul & Oiſelum tuum, doctiſſimum quoque virum, legationis comites addiderit, qui ſua & Reipubl. grauiſſima negotia ſuſciperetis in illo Senatu, pro ſingulari veſtra diligentia & fide, procuranda. Quid loquar de incomparabili morum ſuauitate, facilitate, candore, modeſtia & indefeſſo illo, quo mortales omnes anteibas, de bonis omnibus benè merendi ſtudio? Itaquè dum tui memoriam boni omnes viciſſim colunt, aliíque lugubribus tibi parentant næniis, alij vitam tuam & honeſtiſſimas actiones pedeſtri facundia deſcribunt, accipe has etiam inferias & ſuprema veteris amici munera, quæ & nos tibi offerimus, ne ſoli tanto è numero ſimus in eum ingrati, quo

nemo vixit omnibus gratior, nemo in omnes benignior. Fato functus eſt Petrus Pithœus Nogenti ad Sequanam, ex febre ſeptem & quinquaginta natus annos Calend. Nouembr. die ſuo natali, biennio poſtquam eius magna ex parte, conſilio & opera deluſis Ibericæ factionis artibus, Lutetia regni caput in legitimi Regis poteſtatem peruenit.

NICOLAVS VIGNERIVS.

HIc vir natione Barenſis profeſſione Medicus omnes omnium ætatum & gentium res pace bellóque geſtas ingenti & operoſo volumine Gallicè complexus rem hercle fecit Gallicæ nobilitati Græcorum & Latinorum ferè ignaræ vtilem ſimul & iucundam, ſibi verò ipſi nequaquam ſatis pro tanti laboris merito fructuoſam: quando vix vllam inde mercedem retulerit, præter nominis famam tota latè Gallia celebratam. Sed plus adhuc celebritatis habituram, ſi Latino ſermone, qui nullis nationum finibus circumſcribitur, tam nobile & egregium opus moliri in animum induxiſſet. Hoc enim facile poterat homo Romana facundia præſtantiſsimus. At enim ſuis popularibus conſulere, doctíque viri laudem boni ciuis opinione cumulare, non inani pietatis argumento, maluit. Ortus erat familia nec tenui nec obſcura, patre fiſci Patrono: ſed bellorum iniuria rebus attritis contulit ſe in Germaniam, Principúmque liberalitate, apud quos ibi Medicinam exercebat, exilij moleſtias & patriæ deſiderium tantiſper leniit, dum pacata Gallia receptus ad ſuos, & ab Henrico III. Medici ac Hiſtorici Regij titulis inſignitus, habuit vnde honorificam & placidam exigeret ſolo in patrio ſenectutem. Eius tamen cineres patria ipſa non habuit. Lutetiæ enim, dum plurima raræ doctrinæ volumina typis committere meditatur, ætatis anno ſexageſimo ſexto de vita ſublatus eſt.

SIMO MALLIVS BREZÆVS.

SIMONEM MALLIVM Andino ex agro ſpecioſis ortum natalibus & ſplendidis opibus affluentem ornabat etiam incomparabilis morum candor, veréque Chriſtiana pietas, & qui ab eiuſmodi fortuna plerumque abhorret, literarum amor flagrantiſſimus. His ille meritis & Archiepiſcopus Turonum à Rege dictus eſt, & cum ſe Carolo Cardinali Lotharingo in clientelam dediſſet, hoc duce profectus in Italiam, inter cæteros Europæ præſules Tridentina in Synodo clarus & illuſtris emicuit. Sed maturè ceſſit aula vir quietioris vitæ cupidus, ac in Brezæo, ſuæ gentis amœno prædio, ſedem ſtudiis & commentationibus opportunam delegit. Quo in receſſu cum alia conſcripſit opera, tum ſelectas viginti quatuor ex D. Baſilio Conciones puriſſimè fecit Latinas, & Cardinali ſuo dedicauit. Habitabat in ea domûs parte, quam ſuis ipſe ſumptibus ædificauerat, opere quidem egregio & eleganti, ſed infirmiore poſitam ſolo, quæ cùm à fundamentis conuulſa de nocte repentè concidiſſet, fatalíque & improuiſa ruina domeſticos propè omnes oppreſſiſſet, ſolus inter effoſa ſuorum cadauera illæſus & incolumis repertus eſt. Vt optimum Præſulem atque diuini cultûs obſeruātiſſimum, certa Numinis prouidentia, in rem Chriſtianam ſeruatum fuiſſe pij omnes facilè crederent: nec ſine maximo ſtupore lætarentur. Vixit inde ad octogeſimum annum & alterum, quamuis articulari morbo diſtortus; nec ante periit quàm confecto Hiſpanicæ coniurationis inteſtino bello, iucundiſſima tandem Galliæ pax arrideret. Hoc etiam felix, quòd idoneum ei ſucceſſorem ſuperi delegêre Franciſcum Guellæum nobiliſſimum virum, qui Themidis quoque pius antiſtes in Senatoria dignitate iam antea præclarum ſui ſpecimen edidiſſet.

GILBERTVS GENEBRARDVS.

ARVERNIA bonis ingeniis fœcunda, cuius è gremio prodière togati Ordinis tot illustres viri, hunc etiam edidit Sacrati Ordinis eruditum virum (vtinam pari consilio fuisset) qui sanctæ linguæ Regius apud Parisios Interpres, Hebraicæ antiquitatis arcana plurima, & ea maximè quæ ad rationes temporum subducendas pertinent, adhibito perspicacis ingenij lumine perquisiuit ac in lucem protulit. Hoc enim ex fonte ortum est Chronologicum illud opus, & alij, qui nunc sunt in manibus hominum, similis industriæ fœtus maximis ab eo vigiliis & laboribus elucubrati. Multa ille ex Hebræis & Græcis accuratè transtulit, multa recognouit, multa commentatus est. Nouissiméque Musarum penetralia ingressus, amatorium Salomonis Latinè tentauit poëma; molle illud quidem ac tenerum, sed pium, quo Seruatoris purissimos in Ecclesiam suam amores intelligi sapientissimi homines tradidêre. Nec eum ab instituta versione deterruit, quòd alij summæ doctrinæ viri & huius ætatis facilè principes Poëtæ lepores omnes & gratias in eodem carmine transferendo felicissimè iam impendissent. His studiis insenescentem, partáque præstantis eruditionis opinione latè celebrem Gregorius XIIII. eorum commendatione, qui à Regio nomine desciuerant, Aquensi Archiepiscopatu donauit. Sed magnanimo Rege rerum potito, impetratam his authoribus à Pontifice dignitatem diu seruare ac tueri non potuit. Hanc enim Paulo Huralto magni Hospitalij nepoti, summa eruditione summáque facundia viro, sua in Principem & Rempublicam fides meritò reseruabant. Fato functus est Semuri Burgundionum, quo in oppido non ignobile Sacerdotium possidebat, anno salutis CIƆ. IƆ. XCVII. circiter ætatis annum sexagesimum.

HENRICVS STEPHANVS.

INTER eos, qui de re literaria benè meriti ſunt, Roberti Stephani Pariſienſis Typographi ſolertiſſimi ſplendidiſſimíque magna cum primis nec vllo æuo peritura laus fuit, vel ex illo ampliſſimo Latinitatis Theſauro, quem omnibus eius linguæ ſtudioſis plurimo ſumptu, plurimo ſudore, plurima diligentia deprompſit. Nec minori poſtea laudis argumento Henricus filius Græcarum literarum amantes eodem officij genere ſibi deuinxit. Sed & veterum innumera, tum ſacrorum, tum exterorum volumina ex celeberrimis eorum officinis exiêre multò quàm prius emendatiora, multò venuſtioribus formis excuſa: cum vterque ad inſignem induſtriam & indefeſſum artis egregiæ ſtudium non vulgarem in omni literarum genere doctrinam feliciter adhiberet. Henricus certè mirificam de ſe iam tum excitauit famam, cùm adoleſcens ex Italia reuerſus, Anacreontem, qui tot annos latuerat, vetuſtis notis in libro exaratum ſecum attulit, moxque Lutetiæ typis Regiis eleganter impreſſum, paribúſque numeris Latinè à ſe redditum & quidem erudito ſeculo, nec à poëticis hilaritatibus alieno, eduxit primus è latebris & euulgauit. Erat in eo viro ſumma ingenij fœcunditas, & ſiue Græcè, ſiue Latinè ſcriberet, vtriuſque linguæ vſus & facultas omnium paratiſsima: cúmque pati non poſſet in eo Gallos errore diutius verſari, vt patrio ſermoni Etruſcum anteponendum crederent, nonnulla interdum Gallicè ſcriptitabat multo ſale reſperſa opuſcula, quibus & noſtræ linguæ prædicaret præſtantiam, & ſua ipſe in ſcribendo puritate ac elegantia comprobaret. Sed grauiora fuerunt ea, quæ in multis vtriuſque linguæ ſcriptoribus recenſendis, & in quorundam imitatione rectè commodéque inſtituenda ſubinde molitus eſt. Habebat fortunarum ſedem apud Allobrogas voluntarium patris exilium ſecutus, non obſcuro tamen Lutetiæ deſiderio, quam & cæteras item Gal-

liæ vrbes, vt se quamlibet leuis offerabat occasio, non illibenter inuisebat. Ac postremò Lugduni, quò se quoque septuagenarius contulerat, fatali morbo correptus, anno supra sesquimillesimum duodecentesimo, de vita decessit; cùm & Robertum patrem, & patri cognominem fratrem natu minorem, nec industria disparem, qui Lutetiæ paternam officinam redintegrauerat, fata iampridem eripuissent. Reliquit moriens aliquot liberos, atque in iis Paulum domesticæ laudis æmulum & filiam Isaaco Casaubono viro longè doctissimo, Lutetiámque à Rege ad meliores literas instaurandas nuper ascito, collocatam.

GERMANVS AVDEBERTVS.

GERMANVS AVDEBERTVS Aureliæ ad Ligerim honestis ortus parentibus, vt eloquentiæ philosophíæque studiis, quæ ab ineunte adolescentia diligēter coluerat, Iuris & legum prudentiam adiungeret, superatis Alpibus Alciatum Bononiæ tunc docentem plures annos audiit, receptúsque ad suos Italiæ amorem, quem à regionis amœnitate, hominúmq; doctissimorum optabili conuictu, & allocutione conceperat, neque postea vnquam deposuit, & illustri ac diuina Musarum opera peregregiè testatus est. Venetias enim & Romam & Parthenopen, amplissimas nominis Italici vrbes, ea carminis maiestate descripsit, in cuius immortali splendore spes illis mansuræ apud posteros memoriæ non minor, quàm in tot sumptuosis maiorum suorum monumentis procul dubio sit reponenda. Quod insigne meritum & quouis auri pretio maius ac præstantius Respublica Veneta, vtpote sapientissima non putauit satis pro dignitate pensari posse, nisi honorem honore rependeret, præconémque suæ laudis eximium in Ordinem Equitum D. Marci (qui honos Principibus viris & Regibus ipsis deferri solet) ex publico Se-

natùs decreto cooptaret. Sed neque vir prudens & moderatus hac inani gloriæ accessione sustulit animos, nec sibi quidquam de solita modestia detraxit, contentus ea, quam apud suos iamdudum exercebat, Vectigalium indictionúmq; Præfectura; humili fortasse illa & obscura, si hominis dignitatem respicias, sed quam eo tantùm animo susceperat, ne nullam Reipublicæ partem attigisse, sibíque soli vixisse diceretur. Obijt an. partæ salutis CIↃ. IↃ. IIC. postquam ad octoginta amplius annos honestè, integrè, placidéque vixisset. Relictis, præter ea quæ commemoraui poëmata, Siluarum aliquot libris, qui lucem expectare poterant ab eius hærede filio in summa Rhedonum Curia Senatore, nisi & ipse paucorum dierum interiectu carissimi parentis funus morte cumulasset sua.

PETRVS LÆTVS.

PETRVS Lætus Iulioduni Medico patre natus ad Medicinæ studium (hanc enim etiam professus est) non ea tantùm, quæ vulgò à Philosophiæ cognitione peti solent, subsidia & adiumenta conferebat. Sed & omni liberali disciplina mirificè excultus, maxima cum dignitate diuinam & salutarem illam artem apud suos exercebat. Non dubium sibi locum inter nobiliores Galliæ Medicos asserturus, nisi vir pius, qui se patriæ natum crederet, intra tenuis oppidi septa, procul ab omni ambitione, latuisset. Emersit tamen è tenebris aliquando tandem & apparuit, postquam ab illustrissimo Dumbarum Principe Henrico Borbonio, ad repellenda Mercurij Ducis & Hispanorum arma se accingente, in comitatum & familiam ascitus est. Quibus & nos in castris decem integros menses Regis Imperio viximus, Quæstiora dignitate perfuncti, vel eo me hercule commodius & iucundius, quòd amici doctis-

ſimi ſuauibus interim alloquiis & vſu quotidiano frui liceret, ambóque, vt plurimum vacui, inuiſa Martis tædia molli Muſarum amœnitate leuaremus. Atque is in illa ipſa expeditione Iobi Conſtantiam, aliáque Sacrorum Vatum carmina patrio lepore decantauit, cùm & aliquot antè annis diuinum Fracaſtorij de morbo Gallico poëma tranſtuliſſet his numeris, qui auctoris maieſtatem Maronianæ proximam planè referrent. Latinè certè ſi quid meditaretur (multa autem & proſa, & carmine meditatus eſt) nihil omnino terſius, nihil in vtroque genere perfectius à quoquam poterat expectari. Quo magis dolendum fuerit, ſi vel temporum malignitate, vel hæredum incuria, tot elegantes egregij viri lucubrationes ingrata nocte ſepeliantur. Ipſe enim quinquagenario vix major, intempeſtiua morte, Lutetię procul à ſuis interceptus eſt, oborta repente febre, cui lethalis icterus altero die ſuperuenit.

IOANNES PASSERATIVS.

HIc eſt ille Paſſeratius origine Trecenſis, vtraque lingua doctiſſimus, qui primus apud Pariſios in ſchola Regia reconditas veræ Latinitatis opes aliquantò maiore cura & ſtudio perueſtigauit, iuuentutíque aperuit; cùm Turnebus, Auratus, Lambinus, cæteríque prius in eadem ſchola profeſſi, Græcis potiſſimùm interpretandis operam & induſtriam impendiſſent. Poterat quidem ex vmbra & ſcholaſtico otio in apertam fori lucem prodire, & ad rerum adminiſtrationem ſe conferre: nec enim ei deerant opportuna ciuilis diſciplinæ præſidia, cuius puros limpidóſque fontes apud Biturigas à diuturna Iacobi Cuiacij conſuetudine affatim hauſerat & imbiberat. Sed Petro Ramo eloquentiæ Doctori delectus à Rege ſucceſſor, in ea demum profeſſione conſenuit, nobilémque doctrinæ ſuæ famam vel apud remotiſſimas Orbis terræ nationes longè latéque propagauit:

cum nihil vulgare, nihil tritum, nihil è medio ſumptum afferret: ob idque politiſſimi quique homines, etiam ex ipſo Senatu, celebre eius auditorium frequentarent, ac velut ex nitidis & fragrantibus eius hortulis, lectiſſimos Romanæ elegantiæ flores admirabili cum voluptate excerperent. Fuit altero captus oculo, faciéque rubore ſuffuſa, quæ triſte neſcio quid ac ſeuerum præ ſe ferret; ſed eius ingenio nihil erat amœnius, nihil ſermone facetius, nihil vſu & congreſſione iucundius. Qua ſingulari morum ſuauitate, incredibiles ſui amores in mentibus hominum excitabat. Adeo quidem vt ab Henrico Memmio viro clariſſimo in amicitiam & familiam ſemel acceptus, ad ipſos vndetriginta annos apud eum in ſumma animorum & ſtudiorum coniunctione vixerit. Extant huius gratiſſimi conuictûs & otij teſtes multi luſus, variáque non vulgaris argumenti poëmatia, quibus ineunte Ianuario ſolebat quotannis patronum illum ſalutare, & quæſitis ex tam pretioſa Muſarum ſupellectile muneribus magis ac magis demereri. Atque vtinam quæ in Ciceronem, Plautum & alios linguæ Latinæ præcipuos auctores accuratè ac diligenter adnotauit, aliquando quoque prodeant, nec diutius in tenebris magno ſtudioſorum incommodo ſepulta deliteſcant. Ob hæc merita dignum illum iudicauimus, qui tot inter eximios bonarum literarum proceres locum hîc ſuum tueretur, atque adeò agmen ipſum iure quodam ſuo clauderet. His enim extremis rei literariæ temporibus, niſi Scaligeri, Lipſij, Caſauboni, Fabri cum alijs pauciſſimis adhuc ſuperſint, quis vltimum politioris literaturæ decus in huius tanti viri morte concidiſſe non fateatur? Periit ex paralyſi tres & ſeptuaginta natus annos pridie Eidus Septembr. anno milleſimo ſexcenteſimo ſecundo, cum ad integrum penè quinquennium lecto miſerè afflictus in maxima ægritudine & moleſtia iacuiſſet, eo tamen conſtantis animi vigore, vt etiam inter vltima ſuſpiria hoc ſibi ipſe Epitaphium pro ſolita iocandi libertate concinnaret.

Hîc ſitus in parua Ianus Paſſertius vrna,
Auſonij Doctor Regius eloquij.

Discipuli memores tumulo date serta magistri,
Vt vario florum munere vernet humus.
Hoc culta officio mea molliter ossa quiescent,
Sint modò carminibus non onerata malis.

Sepultus est in Dominici fano ad Iacobæam portam, vbi Io. Iacobus Memmius Henrici filius V. C. Libellorum in regia Magister, vti veteris in clientem beneuolentiæ pius hæres, marmoream ei statuam collocauit.

FINIS LIBRI IV.

SCÆVOLÆ SAMMARTHANI ELOGIORVM LIBER QVINTVS.

ARNOLDVS OSSATVS CARDINALIS.

SEd & hunc Sacrati Ordinis aureum florem, ocellum noſtræ Galliæ, ſui denique ſeculi nouum ſidus Arnoldum Oſſatum quo nunc piaculo prętercam? Is humili apud Auſcos ortus loco, ſed nobili & excelſa præditus indolè, poſtquam in vmbratilibus Rhetorum & Philoſophorum ſcholis aliquandiu profitendo latuiſſet, foróque deinde ſe comparaſſet, ad alia ſtudia ſe tranſtulit; Romámque mox in Pauli Foxij Legati Regij comitatu profectus, & eo poſtea ſublato, in Cardinalis Ateſtini rerum Gallicarum patroni familiam aſcitus erexit ſe ad grandiora, tractandíſque magni momenti negotiis ita paulatim aſſueuit, vt in hoc laudis genere parem hæc ætas haberet procul dubio neminem. Itaque Henricus tertius omnis egregiæ virtutis liberaliſſimus admirator, eum vltrò in Galliam reuocare conſtituit, vt ab Epiſtolis interioribúſque Conſiliis eius fideli opera & induſtria dubiis temporibus vteretur.

S

bus inter cæteros vnus maximè insignis & cõspicuus eminebat, os decorum, illustris facundia, faciles mores, quíque potissimùm eius Ordinis hominem decebat, impauidi animi summus vigor & bellica vis, quæ nec æstu, nec frigore, nec inedia, nec vllo denique periculorum metu frangeretur aut debilitaretur; & ea demum diuini ingenij facultas, expeditáque solertia, quæ præsertim in militaribus consiliis aliquid exquisitum & cum paucis commune semper afferret. His ille instructus cùm se Regi Henrico tertio paulatim insinuasset, eiusque fauorem ac beneuolentiam promeruisset, cœperat multa & præclara sibi à tanti Principis incredibili ac penè dixerim portentosa liberalitate polliceri. Verùm aliquantò post vrgentibus æmulis exclusus repulsusque cessit aulâ, Broagiúmque (id maritimum est oppidum in Santonico litore loco peropportuno, cuius Præfecturam gerebat) relicto Regis comitatu se recepit. Contraxerat nuptias cum Iana Cossæa Caroli comitis Brissaci Equitum Tribuni filia, quæ & ingenij laudibus & flagrantissimo in literas amore viros ipsos adæquabat. Huius igitur in gratiam ascitis aliquot eruditis hominibus, quandam veluti Academiam in illo recessu instituit; scripsitque ipse inter hæc otia patrio lepore multos versus perelegantes & his floribus adornatos, qui Ronsardi, Portæi, cæterorúmque primæ classis poëtarum scripta penitus redolerent. Inchoauit etiam ac pænè perfecit accuratos de re Militari commentarios; & absoluisset, nisi quæ superuenêre bella, hominem laudis cupiditate ardentem ad alia studia conuertissent. Is namque & Francisco Regis fratri Belgarum Imperium affectanti longo tempore militauit; & eiusdem Principis interitu renouatis in Gallia factionibus, Broagium suum à Principe Condæo belli duce impigro cum validis copiis obsessum, acerriméque ad multos dies oppugnatum, vel in summa rerum penuria felicissimè defendit; Princeps enim, quem aliò res vocabant, soluit sponte obsidionem, & cum omni exercitu re infectâ discessit. Inde autem ingrauescente bello, cùm regias copias, ductore Anna Ioëusa in Regem Nauarræ contendentes comitaretur, ea sorte Cotrasiensi prælio interfuit, vt ex infelici pugnæ euentu, peculiarem ipse laudis & nominis occasionem consequeretur. Quod enim ei summè

gloriosum fuit, cum eodem illustrissimo Principe fortè congressus, dum aduersis hastis concurritur, eum sic offendit & concussit, vt, quantumuis generosè renitentem, equo tamen deijceret ac deturbaret; sed mutatâ repentè fortunâ oppressus ipse, & à Principe captus est. Iamtum enim æqua Regi futuro fauebant & propitia Numina, quæ profligato Regiorum exercitu, cæso ductore, & iis ferè omnibus, qui superfuerant, in captiuitatem abductis, plenissimam ei victoriam concessêre. Huic bello successit aliud longè grauius & infestius, cujus in limine Rex vitâ excedens, cùm Gallici Imperij iura ipsi Nauarro, vt hæredi & successori legitimo, transcripsisset, tum demum visa est sese aperire Sanlucio Fortuna blandior & æquior. Nouus enim Rex, qui ad vindicandum Imperium & factiones è Gallia pellendas, in strenua & fideli eius opera multùm ponebat, quò maiores ad virtutum stimulos excelso & nihil humile spiranti eius animo adhiberet, primò quidem Britanniæ, inde verò Picardiæ Proregem eum renuntiauit, eidemque paulò mox summam rei Tormẽtariæ Præfecturam (qui honos in Gallia vel inter primos & amplissimos habetur) maxima cum beneuolentiæ testificatione concessit. Verùm eadem illa Fortuna, more suo fallax & inconstans, regiæ liberalitatis fructum ei carpere diu non permisit. Accidit enim vt Ambianum, vrbs Picardiæ munitissima cum primisque populosa & celebris, ab Hispanicis aliquot legionibus insigni ciuium ignauiâ interciperetur. Cuius recuperandæ studio & cupiditate Rex inflammatus, & iniuriæ nusquam patiens (quando sibi per valetudinem eò statim proficisci non licebat) Carolum Bironem Equitum Tribunum, qui erat exercitui Præfectus, & Sanlucium ipsum, vt prouinciæ Proregem, ante alios delegit, qui communibus votis & consiliis, interea dum Rex conualesceret, eam curam capesserent, obsidionisque futuræ fundamenta iacerent. Sed in eo dum Sanlucius totus est, nec satis cautè sibi prospicit, ab Hispanis emissa glande caput ictus, ante quinquagesimum ætatis annum occubuit. Hic fuit exitus clarissimi fortissimíque viri, quem vniuersæ Galliæ desiderabilem ipse ante alios Henricus, addito lachrymis honorifico elogio, diu multúmque deplorauit.

MONTHOLONII TRES.

MONTHOLONIÆ domûs, quæ iam olim apud Heduos pace bellóque diu floruit, emicuêre nostro seculo nitidissima duo lumina pater & filius, eodem Francisci nomine appellati, qui pari ferè probitatis atque doctrinæ commendatione, ad supremam Iuris in Gallia Præfecturam suo quisque tempore peruenerunt. Sed in patre vigebat aliquantò generosior indoles & spiritus audentior, qui necopinata occasione tam illustri rerum accessioni & amplitudini viam felicissimè aperuit. Cùm enim solus inter cæteros Curiæ Parisiensis Aduocatos Caroli Borbonij caussam aduersus Franciscum primum & Lodoicam eius matrem ipso in Senatu sedētes, intrepidè tuendam suscepisset, Rex etiam in aduersario iustus veræ virtutis æstimator, diuinâ hominis eloquentiâ sic affectus est, vt eum vltrò & fisci Patronum, & postea Senatûs Præsidem, & mox, amoto Gulielmo Poieto Galliæ Cancellario, sacri Sigilli custodem renuntiaret. Filius autem, licet omnibus afflueret ingenij fortunæque bonis, quibus planum sibi & facilem ad honores aditum parare posset; eorum tamen petitione semper abstinuit. Vixque demum senior, & nihil iam tale cogitans, accersente Henrico tertio, ab ipsis Aduocatorum subselliis ad summum illud Reipub. culmen est euectus; nec ita multò post eodem se sponte abdicauit. Horum exempla secuti sunt cum alij nobiles eadem ex familia Senatores, tum verò Nicolaus cultissimo vir ingenio, nec impar domesticæ laudis æmulus, qui tamen, vt bonum ciuem decebat, in patrio Burgundiæ Senatu acquieuit. Ibi dum in luce forensi florens adhuc ætate facundiam exercet suam, credi vix potest quantâ cum celebritate non Galliæ modò, sed exteris etiam & longinquis nationibus innotuerit. Quis enim silentio prætereat, eum ab vltimis Lithuanis, à Virtembergico Duce, ab aliis Principibus longè fuisse quæsitum, qui rarâ legum peritiâ, multóque perspicacis ingenij acumine, res ipsorum du-

bias & in discrimen adductas ab iniuria vindicaret? Postea verò quàm ad Regij Patroni munus, quod integro vicennio tenuit, indéque ad ipsam Præsidis auctoritatem progressus est, quò celsiore loco posita fuit egregij viri virtus, eò clarius & splendidius enituit. Fuêre tribus in Montholoniis duæ peculiares animi dotes, quibus potissimùm ad hæc summa dignitatum fastigia sublati sunt, innata vitæ integritas, & erudita cumprimis in dicendo facundia. Sed Franciscos patrem & filium insignis quædam comitas affabilitasque sermonis, Nicolaum seueritas maior, & offensionum pro salute publica contemptor animus, ob idque parta apud suos ingens auctoritas ante omnia commendabant. Eum certè, vt priscæ grauitatis eximium specimen, tota ciuitas & viuum vnicè coluit, & mortuum honorifica recordatione, luctúque & mœrore penè incredibili est prosecuta; vel ob id maximè, quòd post cæcam illam populi ferocientis amentiam, Rege suâ tandem operâ salutato, pacis in Burgundia constituendæ præcipuum auctorem & administrum se præbuisset. Supersunt ex eius ingenij monumentis duo tantùm volumina, quorum altero celebriora Burgundicæ Curiæ Sancita, ipso Principis caussas agente, promulgata continentur; altero, quod magnus Hospitalius & perlectum probauit & suis auspiciis in lucem exire desiderauit, non pauca Romani iuris arcana singulari Latinitatis candore & puritate explicantur. Sed hunc thesaurum adhuc latentem aliquando nobis depromet Gulielmus eruditi parentis eruditus filius, qui, eiurato Burgundici Præsidis honore (nam & in eum Nicolao patri successerat) in Prætorium se contulit, vbi nunc libellorum supplicum Magister multa quotidie præbet, eáque maxima solertis iudicij politiorisque doctrinæ documenta.

PHILIPPVS HVRALTVS CHEVERNIVS.

PHILIPPVM HVRALTVM Cheuernij Comitem ex Britannica nobilitate oriundum Belnea mater, fœmina quoque nobilis, vltimo partu posthumum edidit, cum Rodulphus pater aliquot antè mensibus Neapolitano bello periisset. Adolescentem excepit Academia Pictauiensis legum studio celeberrima; cui tamen ita se dedit, vt Historiarum interim & earum artium, quæ ad Imperij gubernacula pertinerent, aliquantò curiosior, vnum ferè Tacitum aut Cominium, & alios eiusdem notæ scriptores haberet in manibus, eorumque diligenti & quotidiana lectione mirificè delectaretur. Scilicet generosi adolescentis egregia iamtum indoles viam sibi ad intima Principum consilia, tanquam Natura duce, per hæc studia parabat ac muniebat. Nec tantæ spei postea defuit ad facilem euentum præsens & opportuna sortis occasio. Duxit enim vxorem Philippus Christophori Thuani Senatûs principis filiam, qui vir clarissimus & in assidua tanti muneris functione occupatus, cùm ab Henrico Regis fratre ad Cancellarij dignitatem inuitaretur, maluit eam ad generum suum deferri: vnde præcipuus illi deinceps patuit apud Regem futurum auctoritatis & gratiæ locus. Cui demum absenti & è Sarmatia reditum in Galliam, audito fratris funere, molienti sic adfuit, eiusque rationibus adeò cautè fideliterque prospexit, vt nusquam ingratus Princeps matris quidem auctoritate, sed salutaribus Huralti consiliis assertum sibi & seruatum fuisse Imperium non obscurè profiteretur; neque porrò conquiesceret, donec eum in supremo Togatæ militiæ gradu collocaret: lubrico illo quidem & ancipiti, sed in quo tamen vir incomparabili prudentia, vel inter medios aulæ fluctus & latentes æmulorum insidias, perstitit incolumis, & in perpetuo prosperitatis tenore diu permansit: Nullam instabilis & iniquæ Fortunæ vicem experturus, nisi optimus Princeps, qui defe-

cta multorum perfidia desertum se turpiter à suis & proditum sentiret, suspicionum ideò plenus, omnes ferè quantumuis probatos & fideles ministros, atque in iis Huraltum ipsum Regia pepulisset ac summouisset. Verùm altero post anno reuócauit eum nouus regni successor Henricus quartus, & pristinæ dignitati restituit. Erat staturâ mediocri, specie decorâ, moribusque suauissimis: nulli se in accessu difficilem aut asperum, nulli morosum ostendebat, ea comitate vultûs, eáque blandi sermonis efficacia, vt etiam eos, qui repulsam paterentur, nunquam nisi lætos ac benè sperantes à se dimitteret. Nec eò minus grauitatem in consiliis & insignem totius rei Gallicæ peritiam, quódque miremur in tanta negotiorum multitudine & varietate, paratam semper & expeditam acerrimi iudicij vim præferebat. Sane constat eius interitum Regi maximo & omnibus aulicis valdè fuisse tristem & acerbum. Longè tamen acerbiorem futurum, nisi amplissimi viri Pomponij Belleuræi successoris eo loco dignissimi admirabilis integritas cum singulari doctrina & longissimo rerum vsu coniuncta huic facilè desiderio modum adferrent. Vixit ad septuaginta duos annos, viuido semper ingenio & sensibus integerrimis, annóque tandem supra mille & quingentos vndecentesimo, Sextili mense, apud Cheuernium suum, vbi natus erat, mortuus est, ac ibidem in maiorum conditorio, iuxta parentis ossa, quæ Capuâ iusserat in Galliam asportari, tumulatus.

PETRVS FABER SANIORANVS.

HIc quoque vir maximus Fabrorum illustre nomen raro & admirabili doctrinæ suæ splendore magis ac magis illustrauit. Vt enim Cuiacius, Duarenus, Hotomanus, & alij, si qui sint eorum similes, nobilium hac ætate Iurisconsultorum familiam duxisse non iniuria prædicentur, in eo tamen superior quodammodo censeri Faber potest, quòd non tranquillo tantùm otio, priuatisque studiis; sed & ciuilium

rerum assidua tractatione vtilem se hominum societati maximè præbuerit. Eius quidem iudicium, prudentiam, fidem in conuentu Rotomagensi Rex admiratus, non alium digniorem existimauit, qui, post varia togæ munera laudatissimè obita, primarius tandem Præses in Tectosagum ciuitate sibi natali, supremo Senatui præficeretur. Sed non longè postea fuit, cum sexagenarius pro tribunali ius dicens, XIII. Kal. Iun. anno millesimo sexcentesimo, apoplexia repentè suffocatus interiit: fama tamen æternum superstite, postquam eas de Iure publicauit commentationes innumeris ingenij doctrinæque luminibus ornatas atque distinctas, quæ, donec Romanæ loquentur literæ, maximo semper in honore & pretio ab eruditis omnibus habebuntur.

CLAVDIVS FALCO RIZIVS.

NON sperabam forè, vt huius clarissimi viri sanctis Manibus etiam Elogia nostra parentarent, quando ad quadraginta amplius annos eà viximus inter nos amicitiâ beneuolentiáque coniuncti, cùm & eum ego studiosissimè colerem, & ille me vicissim aliqua de meis moribus opinione diligeret, vt

Me si fata meis paterentur claudere vitam Auspiciis,

separari à tanto amico ac diuelli ne in ipsa quidem morte debuerim. Natus erat Lutetiæ, sed ex Septimania oriundus genere nobili, quod à gente Falconia inter Florentinas antiqua & illustri primam originem duceret, habebátque non mediocris fortunæ patruum Carcassonis Antistitem, cui postquam ad aliquot annos eruditus adolescens in spem futuræ successionis adhæsisset, aliò tamen se traduxit, sumptáque toga Senatum ingressus, Inquisitionum quartæ Classi tamdiu præfuit, dum commendante Anna Ioëusæ Duce in sacrum & intimum Regis Henrici III. Consilium accerseretur. Sensit illicò sagax & egregiè cordatus Princeps quāta esset hominis eruditio, quanta facundiæ vis, quanta deniq; in consiliis explican-

dis & fides & prudentia. Quæ quò magis omnia niterent, & in illustri posita loco spectarentur, eum quoque nec postulantem iussit ad supremæ Rhedonum Curiæ principatum attolli. Hac igitur honorum accessione dupliciter exornatus nunc in Britannia viuebat, nunc in Regis aula, & alternis vtrúmque munus pari cum dignitate sustinebat. Verùm turbata nouo tumultu Gallia, dum is Rhedones ad stationem suam fortè contendit, à coniurata factione interceptus, Nannetésque in durum atque diuturnum carcerem abductus est. Quæsiuit solatium à Musis, quarum in amoribus acquiescebat, Latinóque poëmate sanè grauissimo, Lucanum æmulatus, impium illud ac plus quàm ciuile bellum inter vincula decantauit. Compositis autem Galliæ rebus, cùm effluxissent aliquot anni, deposuit sponte magistratum, alieníque cœli tædio, se totum Lutetiæ reddidit; scilicet anteactæ vitæ memoria satis supérque felix, eóque præsertim filio, cui pulcherrimus virtutum concursus & excellens in omni disciplinarum genere doctrina iam ad summos Togatæ militiæ gradus aditum præbuissent, maioráque in dies & ampliora non obscurè pollicerentur. Vixit inde ad ætatis annum circiter quintum & sexagesimum, optato literarum otio mirificè delectatus, nec interim à Republica sibi temperans: agebatúrque noui seculi primus annus, cùm ex hac vita vir pius & integer in meliorem alteram & perenniorem se recepit. Salue longùm & vale, ô felix anima, dum & nos te præeuntem haud quaquam certè inuiti, quandocunque summus ille Imperator iusserit, sequamur.

CLAVDIVS FALCHETVS.

NVLLI vnquam nostrorum hominum maior exornandæ patriæ cura, maiúsque studium incubuit, quàm Claudio Falcheto Parisiensi, omnium quidem antiquitatum, sed earum præcipuè quæ ad Galliam spectarent, indagatori acerrimo. Quanquam & aliis in artibus, quæ Reipublicæ non minus prodessent, meliorem

ætatis partem exegerat. Iam tum enim cùm Senæ à Pontificis & Florentinorum legionibus obsessæ Gallicis armis Blasio Monlucio duce defenderentur, traiectis identidem Alpibus, vt Regem de rebus grauissimis à Francisco Tùrnonio Cardinale conueniret, ianuam sibi ad honores aperuit, prosperóque tandem progressu ad Monetalis Curiæ primum gradum ascendit. Sed genium & naturam secutus, à publicis interim negotiis ad priuata studia se referebat. Eius enim fideli opera Cornelium Tacitum populari sermone loquentem Galli nunc legunt, aliáque multa curiosæ diligentiæ opuscula, quorum vt postremum, ita præstantissimum fuit Historia de Regibus Gallicis ad Hugonem Capetum vsque perducta, longiúsque perducenda, nisi senem septuagenario maiorem nuper inuadens iniqua mors eius vitæ simul & incœpto labori finem imposuisset.

PHILIPPVS PORTÆVS.

PHILIPPVS PORTÆVS Carnutensis raro & excellenti ingenio, nec minore iudicio poëta, primus inter Petri Ronsardi nobiliores æmulos mediam quandam ingressus viam, nouum in Gallia scribendi genus instituit. Quantum enim abhorrebat à rudi & inculto maiorum seculo, tantum sibi temperabat à Græcorum fabulis & peregrinis id genus ornamentis, quæ Ronsardus ipse immortali sua cum laude in Galliam inuexerat. Eáque porrò styli simplicitas, cum eximiò lepore semper conjuncta, non Gallicæ modò Nobilitati & illustribus aulæ feminis, verùm & eruditis hominibus ita placuit, vt cùm in Portæo Tibullianum characterem verissimè expressum agnoscerent, principem ei locum inter Gallicos poëtas, qui de Amore scripserant, non iniquo iudicio detulerint. Adhæserat adolescens Andium Duci Henrico Regis fratri; dum generosus ille Princeps & forma & ætate florens, partisque felici Marte victoriis inclytus, omnibus eius ætatis ingeniis noua quotidie canendi argumenta sufficeret. Postea verò quàm & eum in

Sarmatiam ſequutus eſt, & paulò mox rerum in Gallia poti-tum perpetua obſequij fide magis ac magis demeruit, eò fa-uoris & beneuolentiæ paulatim eſt euectus, vt poſt ludicra ſe-riis quoque rebus adhiberetur, demúmque ob ſpectatam in conſiliis prudentiam, ſolertiam, fidem, ſacris etiam ipſius Im-perij arcanis admitteretur. Vnde mox illi ingentes opes & ampliſſima præſertim Sacerdotia, nec certe immerita. Nullus enim eum vel hoſpitalis menſæ liberalibus epulis, vel inſtau-randæ bibliothecæ ſumptu & ſtudio, vel omni deníque ciuilis vitæ ſplendore ſuperauit. Colebat inter cæteros aulæ proce-res Annam Ioëuſæ Ducem Regis ſororium, à quo viciſſim & ipſe ob ingenij morúmque ſuauitatem mirifice diligebatur; Ambóque, licet in diſpari fortuna, parem fauoris & gratiæ lo-cum adepti iuuabant ſe mutuis officiis, & in conſeruanda Principis opinione coniunctiſſimè laborabant. Verum Anna Regij tum exercitûs ductore ad Cotraſium oppidum in acie cæſo, & Rege non multò poſt à perduellibus interfecto, Phi-lippus in ea rerum mutatione contulit ſe ad Brancatium Vil-larium virum nobilem Ioëuſæ mortui conſobrinum, qui Nor-manico littori Præfectus, inter præcipuos henoticarum par-tium duces eminebat, eiuſque fidei ſe commiſit; Eo euentu, vt quarto poſt anno, cum reſtituendæ nouo Regi totius fere Neuſtriæ præcipuum ſe auctorem & adminiſtrum Portæus præſtitiſſet, hoc nobili facinore viam ſibi & aditum ad eius quoque beneuolentiam aperiret; haberetque deinceps vnde prioris domini deſiderium aliquantò facilius leniret. Scripſit, ſupra iuueniles & amatorios luſus, nonnulla heroïci quoque ſpiritûs opuſcula ex Etruſco Areoſti poëmate Gallicè reddita. Poſtremum autem & grauiſſimum eius operum fuit Pſalterij Dauidici accuratiſſima, ob idque, niſi fallor, nunquam peritu-ra tranſlatio, quæ vel eò maiore omnium applauſu & com-mendatione excepta eſt, quod cùm à veritate Hebraïca nuſ-quam deflexerit, carminis interea facilitatem ſibi peculiarem non omiſerit. Periit eo recenti ſolidioris famæ prouentu pla-nè felix: mortuoque Rapinus noſter paulò antequam ipſe etiam è viuis excederet, Latino poëmate ſanè quam elegan-tiſſimo parentauit.

MATTHÆVS CALVENTIVS.

MATTHÆVM CALVENTIVM togati Ordinis hac ætate inſigne ornamentum genuit Aruernia ſuperior ex antiqua nobilique familia: nec ſibi tamen ipſa vendicauit. Auunculum enim is habebat primæ notæ Senatorem Petrum Liſetum in ſuprema Pariſiorum Curia (cuius poſtea princeps fuit) ea tempeſtate fiſci patronum, quo ſuaſore & impulſore generoſus adoleſcens bonis in literis à parentibus educatus eſt, confectiſque tum in Gallia, tum in Italia Iuriſprudentiæ ſtudiis, Toloſæ tandem vrbe ampliſſima & ſecundum Lutetiam inter Gallicas nobiliſſima conſedit: Adeo quidem lætis initiis, vt breui tempore & vxorem duceret claro loco virginem, & in Senatum allegeretur, & interiectis aliquot annis ad ipſam Præſidis authoritatem ex vnanimi collegarum conſenſu & electione perueniret. Floruit in his tanti momenti magiſtratibus ad quinquaginta quatuor ipſos annos incredibili apud omnes tum doctrinæ & ſolertiæ, tum æquitatis & prudentiæ fama, non minus quàm ipſo togæ ſplendore ſpectabilis & conſpicuus; Vel eò magis, quòd, ſupra tam raras & excellentes animi dotes, ipſa perſonæ dignitas & formæ gratiſſimus decor eum quoque non mediocriter honeſtarent: in eóque tantus eniteret blandiſſimi ſermonis lepos, tanta morum elegantia, tanta comitas, vt ſuauiſſimo ſuo congreſſu & allocutione, tanquam potẽti quodam philtro, omnium fere amorem & beneuolentiam excitaret, ſibíque adiungeret. Ad hæc nemo erat ab inſana rei faciendæ cupiditate remotior, nemo in eos, qui aliqua fortunę malignitate premerentur, officioſior & humanior. Nec ea porrò tanti viri poſtrema laus fuit, quòd rerum nouarum nuſquam appetens acerbiſſimis Galliæ temporibus à Rege ſemper ſtetit, nec à boni ciuis officio vel tantulùm deflexit. Vnde magno certè ſuo merito factum eſt, vt cùm is identidem grauiſſimis de rebus nũc à Senatu, nunc à tota prouincia delegatus aulam adiret, cordatus ille Prin-

ceps HENRICVS MAGNVS hanc admiratus in egregio Senatore præstantiam cum tanta firmi & constantis animi fidelitate coniunctam, non modò semper eum exceperit amantissimè, sed postremò non cogitantem nec ambientem sacri Consistorij Consiliarium renuntiarit. Auctus igitur hac suprema dignitate senex laudis & gloriæ plenus in ea demum acquieuerat; eiuratóque Præsidis honore in gratiam Francisci filij præstantissimi quoque Senatoris otio tandem & quieti se dederat, cùm enatus in latere lethalis abscessus occultam excitauit febrem, quæ hominem longa iam ætate affectum, & penè octoginta natum annos facilè oppressit. Elatus est magno Senatùs & omnium Ordinum luctu sub finem Iunij mensis, anno supra sesquimillesimum & centesimum septimo. Plurimaque reliquit moriens eruditæ suauitatis poëmatia, quæ nondum in vulgus exière; sed Senecam Philosophum Gallicè nunc legimus fideli eius labore & industria luculentissimè translatum.

POMPONIVS BELLEVRÆVS.

ET si vegetus ille scribendi calor ætate inclinante iamdudum refrixit, hoc tamen Elogium à me postulat excellentis viri memoria, qui ad supremam togati Ordinis dignitatem nil tale cogitans nec postulans, incredibili omnium applausu ab HENRICO MAGNO miro præstantium ingeniorum æstimatore feliciter euectus est; Et suo sanè merito, nam si vel genus, vel doctrinam, vel rerum agendarum vsum, & virtutem spectes, tanto fuit honoris fastigio dignissimus. Ex veteri nempe Belleuræorum gente tum in Gallia, tum apud exteras nationes illustri, natus est Pomponius hic noster; vtque alia taceam eius gentis ornamenta, patrem habuit Claudium Senatùs Gratianapolitani principem, matrémque Faiam claro loco feminam; licétque nobilissimus vtráque stirpe, omnium tamèn virtutum concursu generis nobilitatem

longè ſuperauit. Adoleſcēs paternis & auitis veſtigiis inſtitit, nec modò Philoſophiam, liberaliores diſciplinas, maximéque Hiſtoriam imbibit; ſed præter omnia Iuris ciuilis ſtudium ſic auidè amplexus eſt, vt in eo certiſſima viri maximi, optimíq; iudicis indoles apparuerit: Scilicet in Senatum Allobrogicum adſcitus, quamuis nondum ætatis annum vigeſimum ſecundum attigiſſet, magna cum laude & pietate Themidis myſteria præſtitit & exoluit. Celeberrimas quoque Legationes diuerſis temporibus apud Heluetios, Polonos, & Anglos de varijs maximique momenti negotiis obiuit. Præſertimq; in reditu Henrici III. è Polonia feliciter procurando, tanta fide iudicióque verſatus eſt, adeóque fauſtis auſpiciis, vt illum gratus & munificus Princeps in ſacrum regni Conſiſtorium allegerit, Regalique Gazæ præfecerit; quam innocenti manu & illæſo candore tractauit. Neque hîc omittendum, quantâ dexteritate & animi ſolertiâ cum Caſimiro Duce de Germanici exercitûs è regno diſceſſu egerit. Interea tamen dum otium erat, totum illud in literis conſumebat, nec fruſtra: nam præſtantis viri natura melior fieri ſolet & excellentior, ſi doctrinę aſſiduo vſu exculta fuerit. Quod etiam proſpero ſucceſſu emicuit: præcipuè in colloquiis Flexienſi & Neracenſi, vbi tam ſingulare fidei, prudentiæque ſpecimen dedit, vt ſecundùm Regis voluntatem publicæ ſaluti conſultum fuerit. Nec mirùm ſi tenaciſſimam tunc Nauarræo Principi & gratiſſimam virtutum ſuarum memoriam reliquerit: Hinc inuictiſſimus ille Princeps miſeris & calamitoſis temporibus ad ſceptrum Gallorũm euectus, in conuentu Surenenſi ad Sequanam, eius opera feliciter eſt vſus. Poſteáque in colloquio Veruinienſi, cum de pace inter potentiſſimos Galliæ & Hiſpaniæ Reges confectum negotium eſt. Ibi enim generoſi planè & inuicti ſpiritûs egregium documentum edidit Belleuræus: dum primo ſtatim aduentu Legationis Princeps locum, & ſedem dignorem, fruſtra renuentibus Hiſpanis, tenuit, Gallicique nominis præſtantiam aſſeruit; tanta fuit illi Regiæ maieſtatis cura & ſollicitudo. Quibus in obeundis muneribus maximi Regis de ſe iudicium ita ſuſtinuit, vt vbique exſpectationi, quam de illo conceperat, cumulatiſſimè reſponderit. Cæterum interioris Conſilii factus particeps, &

in Senatum Parisiensem Præses ab Henrico III. allectus pietate & obseruantia nulli erga Principem cessit: Deinde HENRICVS ille MAGNVS illum recenti honoris accessione ornauit, & Philippo Huralto Cheuernij comite Iuris Gallici præfectura insigni absumpto, sacri Sigilli custodia donauit. Ab eo tempore magis ac magis ille se totum Régi & regni saluti consecrauit, Iustitiæque diuturnis bellis deturpatæ pristinum decus & nitorem restituit, & deprauatam de singulari certamine opinionem abominandámque insaniam Edictis seuerioribus repressit & damnauit, vt quos pietas flectere non poterat, pœnæ indignitas coërceret. Denique dum apud Fontem-Bellaquam inter præcipuos regni proceres, virósq; disciplinis & virtutibus politissimos, de religione disertè copioséque disputatum est, vnumquemque ad pacis amorem ita facundiâ suâ reuocauit, vt omnium animos sibi conciliauerit, piique ciuis & æqui iudicis partes omnes impleuerit. In eo vitæ conspicuo fulgore & Iustitiæ admirabili temperamento diu multúmque mansit, tandémque annum agens ætatis septuagesimum è viuis excessit anno salutis reparatæ supra miliesimum sexcentesimo septimo, & in D. Germani Altissidiorensis sepultus est. In eius locum idem HENRICVS MAGNVS suffecit Nicolaum Brullartium Sillerium virum nobilissimum & clarissimum, omnique virtutis laude celeberrimum. Et hîc tanti Principis prudentiam lubet admirari, dum prouidus ad altiorem dignitatis gradum duo sæculi lumina euexit, amplissimique honoris præmia tam illustribus viris propter ingentia merita vltrò detulerit. At verò inter tot beneficia, quibus Galliam Belleuræus abundè cumulauit, nullum erit vnquam augustius, quàm dum ad cœlum euolans, Ncolaum filium patriæ virtutis hæredem reliquit, iudicium in eo, doctrinam, pietatem, morumque eximiam comitatem præque cæteris omnibus Iustitiam elucere conspicimus. Primùm in supremam regni Curiam Senator assumptus est, mox ad grauissimam Regij Cognitoris dignitatem euectus, quâ Matthæo Molæo viro clarissimo & dignissimo transcripta, tandem in ipso æui flore Præses in eodem amplissimo Galliarum Senatu, posteáque regni Nauarræi Cancellarius renunciatus est. Illum Deus in fecundissimo ætatis tenore florentem

diutissimè

diutiſsimè ſeruet nec præſtantiſsimarum tanti viri actionum ſortem iniquiorem curſum interuertere patiatur. Is nempe rebus afflictis & oppreſsis illucens, antiquum ſæculum reducit, & tanquam flos nouus mediæ per frigora bruinæ fulget, ac ſuauiſsimam renouat exacti veris memoriam.

PONTVS THIARDVS.

PONTVS THIARDVS vir nobilis duce natura ipſa, quæ pro cuiuſque ætatis decoro diuerſa nos ad officia compellit, hunc ſimul vitæ curſum & ſtudiorum ordinem tenuit, vt adoleſcens poëtico in otio, vir factus in Mathematicis & in omni adeo philoſophia, piúſque demum ſenex, omiſſis inanibus curis, in aſſidua rerum cœleſtium cogitatione totus eſſet. Hoc enim teſtantur egregiæ tanti viri lucubrationes, Gallicæ quidem illæ, ſed eo ſtylo conſcriptæ, qui numeroſam illam Græcæ Romanæque facundiæ concinnitatem planè referret. Natus erat Matiſcone in Sequanorum finibus, magnóque fortunæ beneficio inciderat in tempora Henrici III. cuius à liberalitate Cabillonenſem Epiſcopatum, & alia virtutum præmia facilè tulit. Cúmque poſtea publicis regni Conuentibus, qui apud Bloëſios iterum agebantur, à Burgundia delegatus interfuiſſet, præſtitit ſe Principi tam bene-merito probè gratum & memorem, cùm in illa Præſulum turba, qui plerique omnes Ibericæ factioni tum fauebant, legitimam Regis auctoritatem acerrimè defendit, vtque erat in ſententia dicenda grauis & apprimè facundus, multorum permouit animos, ad officiúmque reuocauit. Sed ab his turbarum initiis exorta eſt repente ſæuiſſima tempeſtas, cuius tædio vir prudens & moderatus abdicauit ſe Pontificatu, Cyrúmque fratris filium virtutis merito, non minus quàm ipſa cognatione commendabilem ſibi ſuffecit. Scilicèt vt qui tam honeſtè piéque diu vixèrat, mortem quoque tali vita non indignam auito in prædio procul ab hominum improbitate meditaretur. Vixit annos octoginta tres, fatóque functus eſt eo ferè tempore,

quo ingens illa contigit Solis defectio, quam ego Musis fuisse fatalem verè videor posse dicere, quando multi celebres earum alumni tum in Gallia, tum apud exteros ea tempestate perierint.

PETRVS ÆRODIVS, ET RENATVS CHOPINVS.

ANDINVS ille tractus, quo nullus est in Gallia nec fertilior nec amœnior, nobilibus quoque ingeniis aliquando claruit. Nec postremum in iis locum tenuêre duo præcellentes hoc sæculo Iurisconsulti Petrus Ærodius, Renatúsque Chopinus, qui ætate ferè æquales, & eadem studia professi, tantisper apud supremam Galliæ Curiam causis agendis innotuêre, donec laboriosæ functionis pertæsi ad alia studia se conuertêre. Ac Ærodius quidem, vti vir absolutè pius, qui omni rerum accessioni debitum patriæ cultum & amorem anteferret, suscepta rerum Criminalium apud suos Præfectura, maturè Lutetiam reliquit. Chopinus autem nihil immutata sede, sed inter diuina illa Themidis oracula, quæ de Iure quotidie respondent, honorificum suo merito locum adeptus, in ea conditione lucrosa pariter ac honesta celeberrimè consenuit. In eo quoque similes ambo & ab insita ingenij facilitate plurimùm vtique admirandi, quòd vel inter grauissimas tot munerum occupationes, multa vterque de iure scripsit erudita volumina, quæ ad posteritatem ipsam aliquando peruentura facilè censeantur. Cæterùm Ærodius cum vixisset annos tres & sexaginta, munúsque illud suum filio paternæ virtutis æmulo transcripsisset, migrauit prior ad Superos; nec ita longo post interuallo secutus est Chopinus, hic Lutetiæ ad Benedicti fanum, ille apud suos Andes in D. Michaëlis sepultus.

NICOLAVS BALLIOLVS.

AMICA benigni ſideris virtute Deus è cœlo dona planè mirifica nonnullis familiis imò & gentibus non ſemel indidit, quę ſingulares effectus producere & ſalutares humano generi fructus abundè proferre conſueuiſſent. Sic Regibus noſtris Chriſtianiſſimis admirabile illud ac cœleſte munus tactu ſolo ſtrumas perſanandi, peculiari præpotentis Numinis gratiâ, conceſſum fuit. Sic Marſorum in Italia & Pſyllorum in Africa natio, morſibus venenatis aſpidum, cæterorúmque ſerpentum diris ictibus, ſeu ſputo, ſiue tactu, quinetiam voce, arcano quodam Naturæ miraculo præſentiſſimum fecit, & efficaciſſimum antidotum; Sic & Balliolorum familia inſigni diuinæ prouidentiæ beneficio apud nos ſeu prolapſu ſeu violentiâ, ſeu ictu fracta aut luxata oſſa, neruóſque & artus contuſos, vel quouis modò ſede ſua emotos vi tacitâ ſanare, & in priſtinum vigorem, robúrque reſtituere in more poſitum habet. Hinc illi Xenodochium gentilitium in Balliolo auita domo in Normaniâ Caletenſi conſtruxêre, vbi languentes & ægri ſanarentur vllâ ſine mercede. Gens illa nobilis eſt & antiqua, quæ pluribus abhinc ſæculis in eadem prouincia floret, vigétque, inſigniáque Britannici Ducatûs geſtat ob egregiam in prælio nauatam operam ab vno ex familia, qui Ducem Armoricum equo diſiectum fortiter in equum ſuſtulit. Illa etiam affinitate illuſtres attingit familias, multóſque protulit vtraque militia viros inſignes. Ex ea gente ſatus eſt Nicolaus Balliolus natu minor, qui circiter annum M. D. LXVIII. hac dignitate & virtute emicuit. Primus verò Lutetiæ Ioannes Balliolus Abbas Iuënvalenſis ſub Henrico II. cuius & eleemoſynarius fuit, admirandas & peroportunas curationes adhibuit; Quod & expleuit, alter quoque Nicolaus Balliolus Regi Carolo IX. in primis charus, qui vt tanto Principi fidele obſequium præſtaret, relictâ patriâ in aulam quoque ſe contulit, & pius ille Princeps peculiare donum illud admiratus, viríque ſpiritum genero-

ſum, ſine vlla mercedum pactione cuique libentiſſimè porrigentem auxilium, ingeniúmque ad eximia quæque natum, variis propoſitis honorum præmiis, virum optimum ac ſaluberrimæ artis gentilitiæ peritiſſimum ſibi addixit, negotiâque digniſſima, maximè quæ fratrem Henricum Poloniæ Regem regnúmque illud exterum ſpectarent, quò ſæpenumerò legatus fuit ab eodem Principe fidei, prudentiæque committenda cenſuit. Ac verò is demum ingraueſcente ætate ciuilibus ſeſe negotiis ſubducere conſtituit, Lutetiæque, præclari huius muneris obeundi causâ, Rege ita iubente conſedit, Henricóque III. & HENRICO MAGNO fidelis ſemper adhæſit. Vidi ego dum ægros curaret, habilíque & blandienti manu oſſa luxata vel fracta, neruóſque & artus è ſede proſilientes, aut diductos tractaret, atque ad conſueta munia reuocaret, eum tanta dexteritate vſum, vt ſeu manus agilitate, ſiue opinione quam de tanto viro præcepiſſet æger, nullos interea ſentiri dolores, neque naturæ aduerſos percipi ſenſus, ita illos altè ſopire ac demulcere nouerat. Præterea ſic aptè ligamenta præparabat, & ægra corpora obligabat, adeóque inexplicabili ſerie & ordine faſcias & vittas conſtringebat, vt non amplius oſſa, vel artus, vel nerui dehiſcerent, aut dimouerentur; ſed huiuſmodi ligaturis & manûs tractatione facilè ſequerentur quocumque torqueret, & in ordinem illos reduceret. Iugibus his beneficiis & officiis magnam apud omnes ordines regníque principes & proceres gratiam ſibi conciliauit, tandémque Lutetiæ obiit anno M.DC.X. mœrore ex indigna & abominanda HENRICI MAGNI cæde concepto. Fuit excelſa ſtatura & ore liberali & honeſto moribúſque ſuauiſſimis. Tres reliquit liberos tali parente dignos, vnicámque filiam quam viro illuſtri collocauit Caluimontio ſacri Conſiſtorij Aſſeſſori, qui generis nobilitatem, quam è veteri Caluimontiorum Comitum proſapia ducit, bonis literis adornauit. Minores natu liberi in aulæ, caſtrorúmque præcipuis muneribus effulgent. Sed maior natu Nicolaus Balliolus ab eodem HENRICO MAGNO puer educatus miros in literis progreſſus fecit & futuræ virtutis egregium plerumque ſpecimen exhibuit. Ideóque Rex ingenium adoleſcentis amplexus, primò illum ad Senatoriam dignitatem extulit, mox ad libellorum

ſupplicum præfecturam LVDOVICVS IVSTVS filius curauit, maximíque momenti negotia credidit, & in Conuentus Britannicos, Normanicóſque aliáſque præterea regni prouincias; quinetiam ad Sabaudiæ Ducem legauit, vbi iudicij & eloquentiæ tot documenta edidit, vt eum in ſacrum Conſilium allegerit, & ad Præſidis Conſiſtoriani munus grauiſſimum, poſteáque Lutetiæ Præturam illuſtrem, & Vrbis Præfecturam inſigni beneuolentiæ ſtudio extulerit, ampliſſimúmque Senatûs Præſidem deſignauerit, & merito iure: nam probitate, iuſtitia, candore & doctrinâ vllum illi haud facilè reperias ſuperiorem. Porrò quemadmodum ſanandi eadem occulta virtus patri, filióque huic cælitûs eſt præcipuóque iure conceſſa, ſic vtríque eadem vis ac facultas Regum amicitiam & gratiam promerendi fato quodam attributa fuit, quòd non dubiè eueniſſe latenti quadam naturæ energia, cœlíque beneficio ſagaciſſimus quiſque iudicabit.

NICOLAVS NANCELIVS.

IS in agro Nouiodunenſi natus eſt familia tenui quidem illa, ſed honeſta, nec inter ſuos populares ignobili, quæ à pago ſibi cognomine gentis originem repetebat: Cúmque meliores omnes literas à prima iam adoleſcentia diligenter coluiſſet, eáſque partim apud Pariſios in frequentiſſima Rami ſchola, partim Duaci Belgarum oppido conſtitutis à Philippo II. Rege ſtipendiis aliquandiu docuiſſet, Medicinæ demum ſtudio totum ſe dedit eámque maxima cum eruditionis opinione tantiſper in Turonibus exercuit, dum à ſanctiſſima Regiæ ſtirpis heroina Leonora Borbonia cœnobij Fontebraldæi Principe delectus eſt, qui ſuam nobiliúmque tot virginum valetudinem diuinæ artis præſidio tueretur & conſeruaret. Amplexus eſt hanc ſibi oblatam occaſionem vir egregiè prudens, & in ea conditione, qua ſecundùm ipſos Regis Archiatros vix vlla tum erat vel commodior vel honeſtior, omnem exinde ætatem felix & ſorte ſua contentus exegit. Eóque ſanè felicius,

quòd in eiuſmodi ſeceſſu procul ab omni turba & inanibus profani vulgi commerciis pleniſſimo frueretur otio, noménque poſteritati ſuum per exculti ingenij monumenta commendaret. Scripſit enim plurimas diuerſi generis lucubrationes variæ multiplicíſque doctrinæ teſtes, ac ſubinde publicauit. Sed Analogiam Microcoſmi ad Macrocoſmon (ſic enim inſcribi volebat vaſtum illud ac eruditum opus, vbi de Deo, de homine, de vniuerſa natura diſſerebat) publicandum reliquit Petro filio elegantis quoque doctrinæ viro, qui pium iſtud officium præſtitit, Venetæque Reipub. primoribus, vti Muſarum hac ætate liberalibus patronis editionem illam conſecrauit. Cùm & paulò antè patri ipſi, quem proximum octogenario mors abſtulerat, ſolemni ritu iuſta ſoluiſſet.

NICOLAVS RAPINVS.

ADESTE vos ô pij Muſarum antiſtites & fauete, dum hunc veſtri ordinis lectiſſimum ſodalem celebramus, & quantum quidem in nobis eſt, perenni memoriæ conſecramus. Eius patria fuit Fontenaïum Pictonicæ regionis oppidum celebri emporio nobile, cuius primùm benigno in ſinu ſorte ſua contentus acquieuerat, ſuſceptáque rerum capitalium præfectura, latronibus & id genus perditis hominibus in toto illo tractu crudele bellum indixerat. Sed aliò vocauit eum ſpes aliquantò maior & amplior. Accidit enim vt ex Henrici III. auctoritate Iuridici Conuentus apud Pictones haberentur Præſide nobiliſſimo viro & omni virtutis atque doctrinæ laude cumulatiſſimo Achille Harlæo nunc Senatûs principe, qui cognita huius nominis eleganti eruditione, ſummáque in muneribus obeundis fide & ſolertia, non prius conquieuit, quàm is à Rege Lutetiam euocaretur: vt primò quidem in illa totius orbis ampliſſima ciuitate, mox autem & in ipſo Principis comitatu eandem illam criminum præfecturam gereret ac ſuſtineret. Sublatus eſt aliquot poſt annos immani perduellium furore & audacia pius ille Rex Henricus III. in

cuius locum ſucceſſit Henricus Rex Nauarræ incomparabili animi virtute Princeps,cùm eo loco res eſſent, vt auitum Imperium,quod agnationis iure obuenerat,vi & armis quærere, nec ſecus ac ſi alienum fuiſſet, in ſuam ditionem redigere cogeretur. Hoc atrociſſimo bello, quod nec intra decennium potuit confici,permanſit in officio Rapinus, impigrámque & fidelem operam inuictiſſimo Principi ſemper nauauit,nec vſquam eius à comitatu diſceſſit; donec pace conſtituta iam ſenex tot laborum pertæſus abdicauit ſe ſponte omni munere publico,vt ſibi demum inciperet viuere, optatóque literarum otio pleniùs & commodius indulgeret. Ædificauerat villam in Fontenaij ſuburbiis amœno ſitam loco & ſtructuræ elegantia pulcherrimam; in eo ſeceſſu liber & quietus reliquam ferè ætatem exegit, non obſcuro tamen Lutetiæ deſiderio, dum ſubiret illius temporis memoria, cùm in luce tantæ vrbis tot virorum illuſtrium fauore & beneuolentia floreret, hominúmque doctrina præſtantium quotidiano vſu & gratiſſima conſuetudine frueretur. Hos ille omnes inuiſere cùm aueret, octo & ſexaginta natus annos, hieme infeſtiſſima non dubitauit longæ difficilíque viæ ſe committere. Sed apud Augustoritum fatali morbo interceptus non potuit vlterius progredi. Obiit enim circa Id.Febr.an.CIↃ.IↃCVIII. delatúſque eſt Fontenaïum & modico funeris apparatu, quemadmodum teſtamento cauerat, ſepultus. Fuit ore liberali & honeſto, moribus facillimis, & (quod miremur) adeò felici fœcundóque & habili ad poëticam ingenio, vt vel inter operoſa tot negotia tumultúſque bellicos, & profeſſionem denique à Muſis planè abhorrentem ſemper aliquid verſu luderet,argutique præſertim Epigrammatis vrbano ſale amœniſſima quæque ingenia delectaret. Neque verò id Latinè ſolùm, ſed Gallicè pari facilitate præſtabat; Sic tamen vt omiſſis interdum vulgaribus rithmis & homœoteleutis verſus quoque ſoleret ſuos ad Græcorum & Latinorum numeros componere, certíſque pedum legib. & ſeruata cuiuſque menſura temperare; nouo quidem auſu & inſolenti, ſed non vtique temerario. Licèt enim hoc ſcribendi genus tum à vulgo, tum à doctis etiam viris explodi ferè ſoleat ac reijci, non tamen eorum conatus, qui patriæ linguæ dignitatem illuſtrare quacumque ratione poſſunt,eni-

tuntur, continuò damnandos eſſe duxerim. Reliquit moriens multa varij generis poëmata, quæ doctiſſimo clariſſimóque viro Iacobo Gilloto Senatori (hunc enim vnicè colebat) eodem quoque teſtamento commendauit, méque, vt veterem amicum & popularem ſupremi huius muneris ſocium illi adiunxit. Hoc autem Epitaphium, quod ſibi ipſe iampridem fecerat, marmoreo tumulo iuſſit inſcribi.

Tandem Rapinus heic quieſcit ille, qui
Nunquam quieuit, vt quies eſſet bonis.
Impunè nunc graſſentur & fur & latro;
Muſæ ad ſepulchrum Gallicæ & Latiæ gemant.

NICOLAVS FABER.

LVBET in hoc eruditorum ſacrario vel inter præſtantiſſimos collocare Nicolaum quòque Fabrum Pariſienſem, cuius pietas, doctrina, modeſtia, ceteræque virtutes homine Chriſtiano dignæ, viam ſibi & aditum ad celeberrimam Regis aulam aperuêre. Vbi demum illuſtriſſimo Principi Condæo Regiæ ſtirpis heroï primario præceptor ex ipſa Regis & omnium bonorum electione præfectus eſt. Eo quidem felicis operæ ſucceſſu, vt, quòd in eiuſmodi fortuna rarum eſt; præclaram generoſi Principis indolem vulgo paulatim eximeret, pariique Martis atque Muſarum ornamento cumularet. Ac inde factum eſt, vt aliquot annorum interiectu cùm ſucceſſiſſet HENRICO MAGNO LVDOVICVS filius tanto patre digniſſimus, Regina auguſtiſſima Regis pueri mater Fabrum quoque iuſſerit in aulam reuocari, qui aureum illud cœli pignus rediuiuæ ſpem Galliæ, pro ſolita ſedulitate & ſolertia, liberaliter informaret. Poterat quidem hinc illi certiſſimus eſſe gradus ad ea, quæ quotidie promerebatur, honeſtæ virtutis præmia & ornamenta, ſed vir moderatus & ſorte contentus ſua quaſlibet rei faciendæ occaſiones non obſcurè negligebat, fecerátque penè inuitus, vt

in

in aulico tumultu iam senex omisso dulci literarũ, otio vitam inquietam & à sua professione prorsus abhorrentem institueret. Itaque vixit in ea tàm nobili functione ad sexdecim tantùm menses oborta repentè febre, quæ hominem septuagenario iam proximum intra paucos dies oppressit. Luxêre eum pari dolore & mœstitiâ eruditi omnes tum Galli, tum exteri, neque solùm tenuis fortunæ homines, sed & amplissimi Cardinales, Senatores, alijque primæ notæ viri, qui dubiis de rebus, & iis maximè, quæ ad exactam sacræ Historiæ notitiam pertinerent, eum ferè solebant consulere, nec vsquam ab eius opinione & sententiâ recedere. Cumque vicissim eos omnes curiosè ac diligenter obseruaret, nullum tamen coluit maiore studio, quàm Iacobum Augustum Thuanum singulare nostri seculi decus & ornamentum, cui & moriens omnes suos codices manuscriptos (horum enim amplissimam supellectilem collegerat) supremo testamento legauit. Sepultus est in cœmeterio Innocentium, addito Epitaphio breui quidem illo, sed verè Christiano, quod ipse paulò ante obitum suâ manu conscripsit.

D. O. M.
NICOLAVS FABER
PECCATOR NON VNVS EX MVLTIS
HIC IACEO.

QVID DE ME DICI VERIVS
AVT A ME VTILIVS NON VIDEO.
AGNOSCO, BONE IESV, TV IGNOSCE.

AD HOC ENIM NATVS ES, AD HOC PASSVS,
AD HOC PRO NOBIS TREMVISTI,
VT PER TE SECVRI ESSEMVS.

VIXIT ANN. LXVIII. M. IV. D. I.
DEVIXIT PR. N. NOV. AN. CIↃ. IↃC. XII.
R. I. P.

STEPHANVS PASCASIVS.

NON alio loco nasci debuit Stephanus Pascasius vir sanè lectissimus, quàm Lutetiæ, celebri dudum & opportuno Musarum domicilio, quarum in molli & blando sinu liberaliter educatus, ad summum variæ multiplicisque doctrinæ gradum suo tempore progressus est. Siue enim admirabili sermonis vbertate, nec minore doctrinæ gloriâ frequentes in supremo Senatu caussas ageret; siue sollicitis clientibus de iure quotidie responderet; siue omnium antiquitatum sedulus indagator ea maximè, quæ ad rei Gallicæ statum pertinerent, curiosè ac diligenter excerperet; siue denique carmina tum Latina tum Gallica salis & facetiarum plena subinde luderet; hæc omnia sic præstabat vnus, vt planè videretur esse natus ad singula. His ergo artibus longè latéque sparsa tanti viri fama & existimatio peruenit ad Regem ipsum Henricum III. cuius à liberalitate insignem Aduocati Regij dignitatem in supremâ Rationū Curiâ facilè obtinuit; honestam quidem illam & ab ipsis togæ studiis minimè alienam; sed quam tamen aliquot post annos non illibenter eiurauit, suffectóque suum in locum Theodoro filio causarum in suprema Curia patrono, vitæ priori se reddidit. Vsque adeò durum ac difficile est, ab illâ tam nobili Parisiensis fori palæstra cui semel assueueris, vlla ratione deficere. Sed vrgente senio & viribus aliquâ iam ex parte collapsis, ab omni labore forensi paulatim abstinuit. Erat prompto & viuaci cum primis ingenio, sed moribus placidissimis, nec à liberali ioco & facetiis interim abhorrebat; vt minimè sit mirùm, quòd vir a natura tam benè comparatus ad longissimã ætatem peruenerit. Annum enim vitæ attigit septimum & octogesimum sensibus planè integris, & scribendi ac meditandi labore nusquam intermisso, donec deficiente sensim calore, languidus ac dormitanti similis insontem animam & Cœlo dignissimam feliciter exhalauit. Mortuo dedere lacrymas collegæ politiores & ille præsertim

qui nunc familiam ducit, Ant. Oiselius eximiæ probitatis atque doctrinæ senex, idemque Pascasii nostri fidissimus amicus. Nec vllum interea pietatis & officij genus omisere tres filij nobiles Theodorus natu maximus, Nicolaus libellorum supplicum in Regiâ Magister, & Vidus Rationibus expungendis à Rege præfectus, qui tamen patri morienti non clausere oculos. Hoc enim ipse sibi officium præstare voluit, vitæque suæ tot laudabiles actiones hoc generoso mortis & conditionis humanæ contemptu cumulauit. Fato functus est Lutetiæ suis in ædibus anno CIↃ. IↃ. XV. prid. Kal. VIIbr. & in D. Seuerini sepultus.

FINIS.

LECTORI.

ERVNT fortasse nonnulli, qui ne nunc quidem sibi satisfactum putent, nec secus ac superiore editione multa eruditorum nomina, tanquam hîc prætermissa, desiderent. Ego verò quod fueram pollicitus, idipsum integrâ fide præstare, nec eorum, qui superessent, vllum indictum præterire sanè decreueram: sed ea fuit ingeniorum in Gallia fœcunditas, vt etiamsi memoremus eos tantùm qui vita perfuncti sunt, vix tamen ea pluribus libris poßint omnia comprehendi. Cæterùm (quod cum bonâ virorum illustrium veniâ factum velim) in Elogiis collocandis hunc tenuimus ordinem, vt nullo dignitatum seruato respectu, solius ætatis ratio, quoad eius fieri potuit, à nobis haberetur, & quò quisque prior è viuis excesserat, eò superiorem sibi locum ex Historiæ lege vendicaret: quando lex ea certè non poterat sine adulationis aliquâ suspicione violari.

ELENCHVS GALLORVM

DOCTRINA ILLVSTRIVM, QVORVM Elogia hoc opere continentur.

A

ADrianus Turnebus pag. 45.
Ægidius Burdinus 50.
Æmarius Ranconetus 32.
Andreas Tiraquellus 31.
Antonius Contius 58.
Antonius Fumeus Blandæus 74.
Antonius Nicolaius 90.
Arnoldus Ferrerius 89.
Arnoldus Ferronus 41.
Arnoldus Ossatus Cardinalis 137.
Augerius Ferrerius 99.

B

BAptista Menilius 49.
Barnabas Brissonius 117.
Bertrandus Argentræus 107.

C

CArolus Cantoclarus 60.
Carolus Lotharingus Cardinalis 65.
Carolus Molinæus 46.
Carolus Sammarthanus 101.
Claudius Espencæus 51.
Claudius Falco Risius 145.
Claudius Falchetus 146.
Cláudius Puteanus 120.
Clemens Marotus 16.
Christophorus Harlæus 54.
Christophorus Longolius 4.
Christophorus Thuanus 81.

D

DIonysius Lambinus 56.

E

EGuinarius Baro 33.
Elias Vinetus 94.

F

FRanciscus Balduinus 57.
Franciscus Connanus 22.
Franciscus Duarenus 33.
Franciscus Foxius Candala 119.
Franciscus Hotomanus 110.
Franciscus Montholonius pater 141.
Franciscus Montholonius filius 141.
Franciscus Noæus 112.
Franciscus Oliuarius 35.
Franciscus Rabelæsus 15.
Franciscus Roaldesius 103.

X iij

Franciscus Espinæus Sanlucius 138.
Franciscus Vatablus 13.

G

Germanus Audebertus 132.
Germanus Brixius 7.
Germanus Valens Pimpontius 94.
Gilbertus Genebrardus 130.
Gulielmus Bellaius 9.
Gulielmus Budæus 3.
Gulielmus Pellicerius 20.
Gulielmus Philander 43.
Gulielmus Postellus 79.
Gulielmus Rondeletius 47.
Gulielmus Sallustius Bartasius. 114.

H

Henricus Memmius 121.
Henricus Stephanus 131.

I

Iacobus Amiotus 118.
Iacobus Billius. 76.
Iacobus Bugius 70.
Iacobus Cuiacius 109.
Iacobus Faber Stapulensis 1.
Iacobus Faïus Spessæus 105.
Iacobus Gopilus 44.
Iacobus Hollerius 44.
Iacobus Lodoicus Strebæus 21.
Iacobus Mangotius 92.
Iacobus Pelletarius 80.
Iacobus Sammarthanus 101.
Iacobus Siluius 24.
Iacobus Tusanus 13.
Ianus Antonius Baïfius 11.
Ianus Morellus 78.
Ioachimus Bellaius 37.
Ioachimus Perionius 26.
Ioannes Auratus 99.
Ioannes Bellaius Cardinalis 10.
Ioannes Bodinus 123.
Ioannes Brodæus 38.
Ioannes Corrasius 57.
Ioannes Dampetrus 17.
Ioannes Fernelius 27.
Ioannes Gorræus 71.
Ioannes Guellæus 95.
Ioannes Iacobus Memmius 121.
Ioannes Mercerus 59.
Ioannes Monlucius 67.
Ioannes Moruillerius 68.
Ioannes Passeratius 139.
Ioannes Ruellius 8.
Ioannes Stephanus Durantus. 97.
Ioannes Tilius maior 53.
Ioannes Tilius minor 53.
Iosephus Iustus Scaliger 29.
Iulius Cæsar Scaliger 28.

L

Laurentius Iobertus 84.
Lazarus Baïfius 10.
Ludouicus Alealmus 125.
Ludouicus Castaneus Rupiposæus 61.
Ludouicus Duretus 88.
Ludouicus Regius 73.

M

Marcus Antonius Muretus 85.
Margareta Valesia 18.
Martinus Bellaius 15.
Matthæas Caluentius 149.

Mellinus Sangelasius 23.
Michaël Hospitalius 63.
Michaël Huraltus Hospitalius 115.
Michaël Montanus 40.

N

NAtalis Brulartus 49.
Nicolaus Balliolus 155.
Nicolaus Borbonius 18.
Nicolaus Faber 160.
Nicolaus Gruchius 52.
Nicolaus Montholonius 141.
Nicolaus Nancelius 157.
Nicolaus Rapinus 158.
Nicolaus Sudorius 126
Nicolaus Vignerius 128.

O

ORontius Finæus 25.

P

PAulus Foxius 84.
Petrus Ærodius 154.
Petrus Bulengerus 100.
Petrus Bunellus 30.
Petrus Castellanus 27.
Petrus Danesius 12.
Petrus Faber Sanioranus 144.
Petrus Fuluius 42.
Petrus Gillius 13.
Petrus Lætus 133.
Petrus Montaureus 48.
Petrus Pithœus 126.
Petrus Ramus 55.
Petrus Ronsardus 86.
Petrus Seguierius 75.
Philippus Cominius 6.
Philippus Huraltus Cheuernius 143.
Philippus Portæus 147.
Pomponius Belleuræus 150.
Pontus Thiardus 153.

Q

Q. Sept Florens Christianus 124.

R

REginaldus Clutinius 59.
Remigius Bellaqua 72.
Renatus Chopinus 154.
Robertus Garnerius 104.
Rupeæ Pictauienses 91.

S

SAlmonius Macrinus 14.
Sebastianus Castalio 39.
Simeo Bosius 77.
Simo Mallius Brezæus 129.
Stephanus Boëtianus 40.
Stephanus Paschasius 162.

V

VIdus Faber Pibracius 82.

FINIS.

Pag.	*Lin.*		*Errata*		*Emendationes.*
8	11		conionctione		coniunctione.
Ead.	12		eruptum		ereptum
19	4		religioſe que		religioſéque.
23	12		illium		illum
32	29		inſommes		inſomnes
37	30		Cadinale		Cardinale
38	8	*poſt*	douici	*adde*	XII.
Ead.	25		in ſuper		inſuper
42	7		innos		annos
Ead.	19		videbat		videbar
43	23		inciuitatem		in ciuitatem
48	5		LVTI		LXVI.
49	2		ex pertus		expertus
52	2		interſuiſſet		interfuiſſet
Ead.	5		Vrſinotum		Vrſinorum
Ead.	16		coiunctione		coniunctione
56.	2		commentendo		commentando
82	12	*poſt*	in iis	*adde*	Iacobum
89	2		iucidiſſet		incidiſſet
Ead.	3	*poſt*	Cheurio	*adde*	Rationum Regiarum
95	32		veſtuſtæ		vetuſtæ
96	15		Galliani		Galliam.
103	20		diſplinæ		diſciplinæ
104	16		lachimabilem		lachrymabilem
109	18	*poſt*	ſenatu	*adde*	Gratianopolitano
Ead.	23	*poſt*	adeò	*adde*	quidem vt quo
112	1	*poſt*	præterire	*adde*	quis
113	19		quanto opere		quantopere
Ead.	27		raligionem		religionem.
118	24		aſcici		aſciſci
120	7		PVTEAMVS		PVTEANVS.
129	6		ortuna		fortuna
Ead.	20		effoſa		effoſſa
147	13		longi ſque		longiuſque
148	5		conniis		conſiliis
Ead.	17		mulo		multo
149	13		diceret		duceret.
153	4		bruinæ		brumæ
158	28		hominis		ominis.